J.H. ROSNY-AINE

LEUL URIAȘ

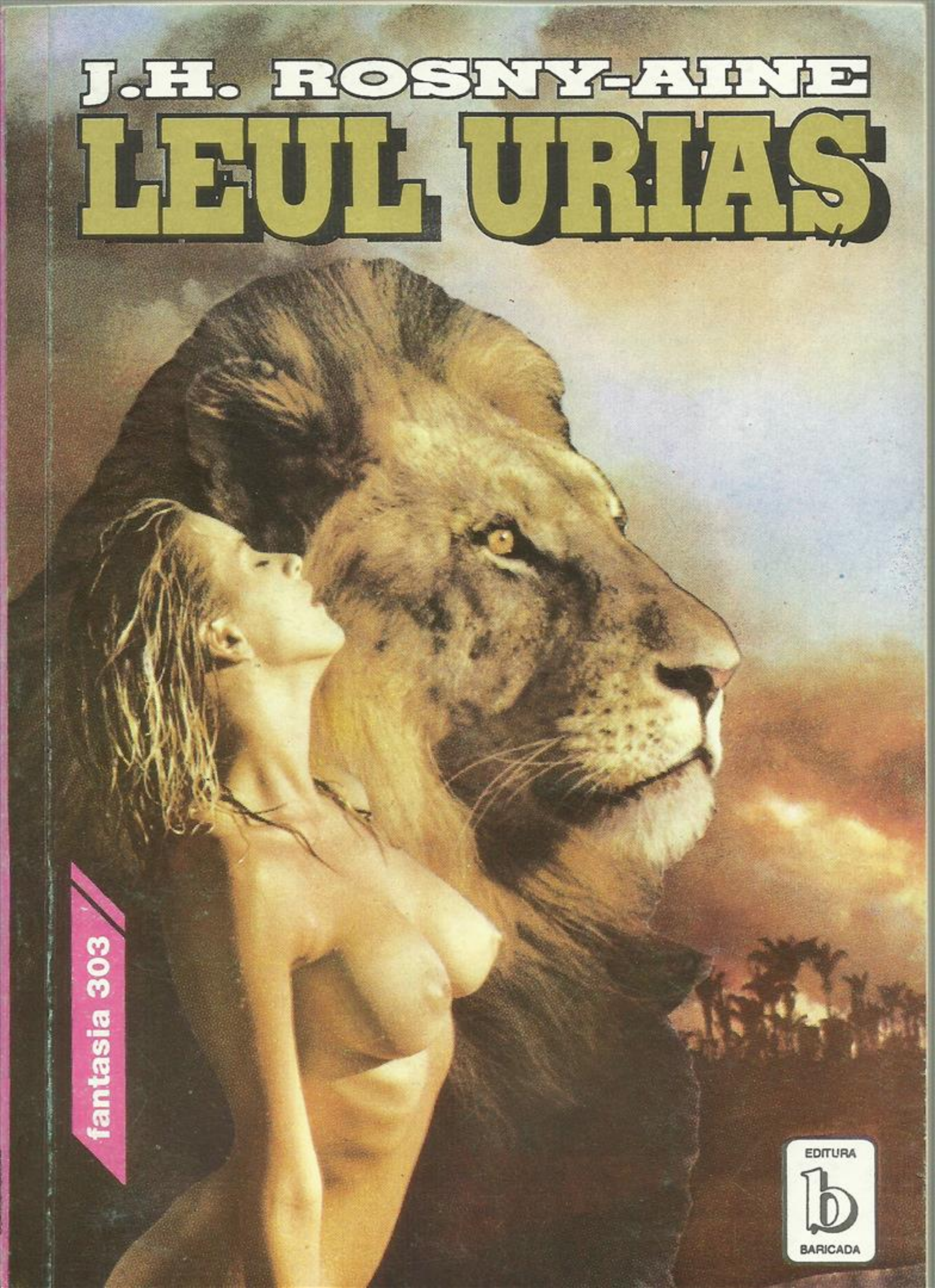

fantasia 303

EDITURA BARICADA

LEUL URIAȘ

Coperta: **ANDREI DAN**

J.H. Rosny-Aîné, „LA FÉLINE GEANTE“

© EDITURA **BARICADA**, sucursală a Grupului de Investiții și Programe, B-dul I.C. Brătianu nr.10, 70453, București, România

Toate drepturile asupra acestei variante rezervate. Orice reproducere, integrală sau parțială, prin orice mijloace, efectuată fără consimțământul editurii este ilegală și constituie un delict sancționat de Codul Penal.

ISBN 973-9081-22-3

J.H. ROSNY AÎNÉ

LEUL URIAȘ

Traducere de

LAURENȚIU PETRESCU și RODICA BRETIN

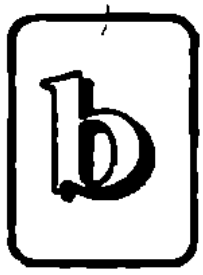

EDITURA BARICADA
BUCUREȘTI, 1993

Lector: DAN APOSTOL
Tehnoredactor: VALENTIN CARAGHEORGHIEV

PARTEA ÎNTÎI

...Lui Aun, Fiul Bourului, îi plăcea mult ținuturile subpământene. Acum, ca și altădată, se afla împreună cu Zur, Fiul Pământului — singurul Om fără Umeri care scăpase din masacrul Piticilor Roșii — pescuind pești orbi și raci mari, străvezii.

Zile de-a rîndul, Aun și Zur merseseră pe cursul Fluviului Peșterilor. Adeseori, țărmul se îngusta într-atît, încît devenea doar o cornișă strîmtă; alteori erau nevoiți să se tîrască prin galeriile de porfir, de granit sau de bazalt prin care apele curgeau tăcute și negre. Atunci, Zur aprindea făclia a cărei lumină roșie se răsfrîngea lovindu-se de cuarțul lucitor al bolților sau de oglinda apelor nesfîrșite, iar ei rămîneau să privească făpturile care înotau în undele întunecate. Pe urmă, se încăpățînau iarăși să caute noi căi în peretele stîncii, ori se întorceau la locul pe unde intrau apele fluviului. Acolo rămîneau mult timp, frămîntați de dorința de a trece dincolo de bariera aceea misterioasă ce le închidea drumul și în fața căreia Ulhamrii nu puteau face nimic de cinci veri și șase primăveri.

Potrivit obiceiului Hoardei, Aun, care cobora din Naoh, Fiul Leopardului, aparținea familiei fratelui mai mare al mamei sale, însă el voia să fie asemeni tatălui său, a cărui statură și putere neobosită le moștenise.

Părul îi cădea pe umeri aidoma coamei dese a unui armăsar tînăr, iar ochii aveau culoarea lutului. Forța îl făcea de temut însă, mai mult decît Naoh, el își ierta învinșii atunci cînd i se tîrau, gemînd, la picioare. Pentru așa o slăbiciune, ulhamrii îl disprețuiau; la fel cum îi admirau curajul.

De obicei vîna însoțit de Zur, al cărui trup firav nu-l putea ajuta în marile primejdii, dar care nu o dată se dovedise mai priceput decît oricine cînd era vorba să găsească pietrele înăuntrul cărora trăia focul ori să pregătească măduva uscată a lemnului cu care îl hrăneau ulhamrii.

Trupul lui semăna cu al unei șopîrle: umerii îi erau atît de căzuți, încît brațele păreau crescute direct din trunchi. Așa fuseseră toți Wahii, oamenii fără umeri, de la naștere și pînă cînd ultimul dintre ei pierise sub ghioagele piticilor roșii. Deși foarte înceată, judecata lui era mai pătrunzătoare decît cea a ulhamrilor. Însă darurile cu care era înzestrat aveau să moară odată cu el și să nu se mai nască în alți oameni decît după milenii... Zur iubea ținuturile subpămîntene mai mult chiar decît Aun: părinții lui și părinții părinților lui trăiseră în locuri străbătute de rîuri iuți, iar unele din acele ape dispăreau sub coline, ori erau înghițite de vreun munte.

Într-o dimineață, Aun și Zur se regăsiră pe malul fluviului. Priviră îndelung rugul soarelui urcînd pe cer și iarăși se minunară văzînd cum roșul lui aprins era înlocuit de o lumină gălbuie, care deveni apoi albă, strălucitoare și atît de puternică

încît nu o puteau privi. Zur trăia din plin bucuria pe care i-o dădea trecerea domoală a apelor subpămîntene. Pentru Aun, această bucurie rămînea o taină. El o simțea, dar fără să o înțeleagă.

Porniră împreună spre ținutul peșterilor. În fața lor, muntele se ridica semeț și inaccesibil, iar creasta lui părea un zid nesfîrșit. Spre nord, ca și spre sud, el se prelungea într-o imensă aglomerare stîncoasă a cărei masivitate sfida omul. Aun și Zur voiau să treacă dincolo de munte. Toți ulhamrii o doreau. Hoarda lor venea dinspre nord-vest și mergea de cincisprezece ierni spre sud și est. La început goniți de cataclisme, pe urmă atrași de prada ce devenea tot mai îmbelșugată, ei se obișnuiseră cu noile ținuturi. Instinctul lor de nomazi era însă neliniștit de prezența muntelui care le închidea drumul.

Aun și Zur poposiseră sub un pîlc de plopi negri, la marginea unui lan de trestii unduitoare. Ceva mai jos de ei, trei mamuți străbăteau fluviul către celălalt mal, înceți și gravi, fără să se sinchisească de prezența oamenilor. În depărtare gonea o turmă de antilope saiga, iar un rinocer se întinsese leneș pe un pinten nisipos ce se înfigea în apele fluviului.

În pieptul fiului lui Naoh clocotea o pornire de neînfrînt. Sufletul său, mai hoinar decît berzele, voia să învingă întinderile. Se ridică în picioare și porni în susul fluviului pînă cînd îi apăru în față deschizătura amenințătoare din care izbucneau apele înspumate. În întunericul peșterii, liliecii fîlfîiră, scoțînd țipete ascuțite. Cuprins de un soi de beție,

tînărul nomad se întoarse spre Zur și rosti:

— Dincolo de munte sînt alte ținuturi.

Iar Zur îi răspunse:

— Fluviul s-a născut în cîmpia soarelui!

Privirea sa adormită și nepăsătoare se adînci în ochii strălucitori ai ulhamrului. Zur dăduse glas dorinței nerostite a acestuia.

Firea sa înclinată spre visare — slăbiciune căreia îi căzuseră pradă oamenii fără umeri și care făcuse ca rasa lor să decadă — îi spunea lui Zur că rîurile și fluviile au și ele un început.

Pătrunseră în peșteră. Umbrele, la început viorii, deveniră în scurt timp negre, iar Zur aprinse una din crengile pe care le adusese, deși ar fi putut merge și fără lumină, într-atît de bine cunoștea ținuturile subpămîntene. Înaintară mult timp astfel, trecînd prin galerii și strecurîndu-se prin crăpături, iar către seară se opriră să doarmă, după ce mai întîi își potoliră foamea cu cîțiva raci fripți. Îi trezi o zguduitură care li se păru a fi o frămîntare a pămîntului. Auziră rostogolindu-se pietre, pe urmă se făcu din nou liniște. Spaima lor abia născută se potoli și adormiră. Cînd se treziră, voind să-și continue drumul, îl găsiră astupat cu bolovani și stînci.

În mintea lui Zur se redeșteptară, atunci, amintiri vechi.

— Pămîntul a tremurat, șopti el.

Aun nu înțelese și nici nu încercă să priceapă. Gîndirea lui era scurtă, iute și îndrăzneață, prinsă cu totul de ceea ce se întîmpla acolo și atunci. O

nerăbdare crescîndă îl împingea necontenit înainte, astfel că spre sfîrșitul zilei atinseră zidul stîncos, la poalele căruia se sfîrșeau ținuturile subpămîntene.

Ca să poată vedea mai bine, Zur aprinse o nouă creangă de terebint. Lumina se prelinse pe luciul gnaisului, viața flăcării se împleti cu a pietrei, iar din piepturile celor doi nomazi izbucni un singur strigăt de bucurie: în peretele de stîncă se deschidea o trecere.

— De cealaltă parte se află pămîntul nou, spuse Zur.

Aun păși înainte și se aplecă în interiorul crăpăturii care nu depășea lățimea unui om. Deși știa cît de primejdios era să se strecoare în piatra spartă de curînd, nerăbdarea lui era prea mare. Trecu dincolo și înaintă luminîndu-și drumul cu torța. Mersul era anevoios; tot mai des trebuia să se cațere sau să se tîrască peste bolovani. Zur îl urmă pe Fiul Bourului. Simțămîntul nedeslușit care trăia în pieptul lui îl îndemna să înfrunte pericolele alături de ulhamr, să împartă cu el bucuria izbînzii și liniștea ce urmează unei încercări.

După o vreme, crăpătura se îngustă atît de mult, încît fură siliți să înainteze pieziș. Din stîncă părea să iasă un aer stătut și apăsător. Pe urmă, trecerea se îngustă și mai mult și, cum nu mai puteau înainta, crezură că totul se oprea acolo. Cu un urlet de mînie, Aun ridică securea de nefrit și izbi în stînca din fața sa cu încrîncenarea cu care ar fi lovit un dușman. Ieșitura se clătină, iar cei doi

războinici pricepură că putea fi desprinsă din loc. Zur înfipse torța într-o crăpătură și, unindu-și forțele slabe cu vigoarea lui Aun, trase de piatră. Puterile lor mișcară colțul de stîncă și, curînd, acesta se desprinse și se prăvăli cu o bufnitură înăbușită. Trecerea era acum liberă, iar dincolo de ea putură merge fără greutate.

Pe măsură ce înaintau, aerul devenea tot mai curat. Nemaiputîndu-se stăpîni, ulhamrul începu să alerge, și doar întunericul îl sili să se oprească: cel care ducea torța era Zur, iar wahul nu putea fugi la fel de iute. Oprirea îi fu scurtă. Omul fără umeri împărtășea nerăbdarea lui Aun și acum mergeau amîndoi cu pași mari. După un timp, în fața lor se ivi o lucire care crescu repede pînă ce deveni lumină; războinicii ajunseră într-o peșteră prin a cărei gură se vedea, în depărtare, un defileu tăiat între doi pereți de granit, iar sus, deasupra lor, o fîșie de cer de culoarea safirului.

— Aun și Zur au străbătut muntele! strigă Fiul Bourului.

Își înălță trupul uriaș și în adîncul ființei lui vibră un soi de mîndrie nedeslușită. Instinctele sale nomade îl împingeau înainte cu o violență ce nu putea fi stăpînită. Mai tainică, bucuria lui Zur rămînea fără grai.

Defileul în care intraseră li se păru celor doi nomazi mult prea asemănător cu ținutul peșterilor pe care tocmai îl părăsiseră. Aun ardea de nerăbdare să vadă desfășurîndu-se înaintea lui cîmpia nesfîrșită.

Defileul părea să nu se mai termine. Cînd, în cele din urmă, ajunseră la capătul lui, soarele coborîse mult, iar ziua se pregătea să moară. În fața lor însă, cît vedeau cu ochii, se întindea o pășune imensă, ce se întîlnea la capătul zării cu cerul. Visul lor trăia aievea. La dreapta și la stînga se înălțau șiruri de munți — lumea pietrei, a liniștii și a furtunilor, o lume ce le părea de neclintit și pe care, totuși, picăturile de apă o găureau, o măcinau și o duceau cu ele, mereu neobosite, mereu victorioase. În clipa aceea de încremenire, Aun și Zur nu auzeau decît bătăile puternice din piepturile lor. Sub priviri li se dezvăluia nemărginirea ierburilor unduitoare, născute din rodnicia pămîntului. Căci viața oamenilor era legată deopotrivă de stîncile de granit, de viroagele în adîncul cărora urlau torenții, de văile domoale brăzdate de izvoare, ca și de brazi ori de fagi, de pășunile cu ierburi grase, de ghețarii lunecînd în văile dintre piscuri, ori de morenele pe care aceștia le aduceau cu ei...

Soarele se pregătea să apună în ținutul de ierburi și stînci. Pe nesimțite, muflonii își făcură apariția pe marginea unei prăpăstii; sus, pe un stei de piatră, un urs bătrîn părea că stă de strajă; deasupra lui, un vultur pleșuv se rotea fără să-și miște aripile; cerul de culoarea ambrei se tivea cu albastru și violet.

Pămînturile noi chemau spre ele sufletul aventuros al nomadului și spiritul visător al omului fără umeri.

MACHAIRODUSUL

Aun și Zur merseră fără să se oprească vreme de paisprezece zile. În adîncul ființei lor, un imbold nedesluşit îi împiedica să se întoarcă la hoardă înainte de a fi dat peste păduri și savane în care ulhamrii să poată găsi vînat din belșug. În munți nu se putea trăi mereu. La sfîrșitul verii, muntele gonește omul. Acolo pămîntul nu înverzește decît mult timp după ce cîmpia s-a acoperit cu iarbă proaspătă și frunze noi.

În drumul lor, nu o singură dată nomazii se culcaseră fără să fi doborît vreo pradă sau să fi găsit rădăcini cu care să-și potolească foamea. Mergeau numai spre răsărit, iar în cea de a noua zi fagii se înmulțiră, apoi stejarii și castanii se îndesiră și ei. Aun și Zur înțeleseră că se apropiau de cîmpie. Animalele, la început rare, deveniră tot mai numeroase, astfel că putură să frigă în fiecare seară carne și să doarmă sătui sub lumina stelelor ce vegheau nopțile acum mai puțin reci.

În cea de-a paisprezecea zi, văzură înaintea lor cîmpia străbătută de un fluviu uriaș. Cățărați pe un promontoriu care se înfigea adînc în savană, oamenii priviră ținuturile nicicînd călcate de ulhamri ori de wahi. La picioarele lor creșteau baniani cu ramuri atît de dese, încît fiecare părea să fie o

adevărată pădurice; palmieri cu frunze ce semănau cu niște aripi fluturînd alene în vînt; stejari verzi care se înșiruiau de-a lungul colinelor; bambuși ce-și înălțau trufași tijele cu frunze colosale. Cît cuprindeau cu privirea, toată întinderea era presărată cu nenumărate flori care umpleau văzduhul de miresme amețitoare.

Atenția lui Aun și Zur era îndreptată însă mai ales asupra animalelor. Pe ele le pîndeau, le urmăreau apariția, așa cum luau aminte la înălțimea ierburilor, a trestiilor și ferigilor ori la forma colinelor. La liziera crîngurilor de arbori sau de bambuși, vedeau fugind cete de antilope, de cai ori de măgari, turme de zebu care pășeau nepăsători, păscînd iarba grasă. Cînd și cînd, la cotitura fluviului apăreau cerbi și bivoli; o haită de dholei încolțise o saiga; prin ierburi se tîrau crotali, iar pe coama unui dîmb se zăreau spinările cocoșate a trei cămile; la marginea pădurilor de palmieri, în ale căror ramuri se agitau maimuțe, puteau fi văzuți păuni, fazani și papagali; hipopotami se cufundau în apele fluviului, fără să le pese de crocodilii ce se lăsau purtați, ca niște trunchiuri moarte, de valurile galbene...

Carnea n-avea să lipsească niciodată de la focurile de seară ale ulhamrilor. Promisiunea vieții care se anunța îmbelșugată făcea ca inimile nomazilor să bată năvalnic. Pe măsură ce înaintau, văzduhul devenea tot mai cald, iar piatra promontoriului începea să se înfierbînte sub picioarele lor.

Cînd credeau că nu le mai rămăsese mult de mers pînă să ajungă la cîmpie, un perete vertical de stîncă îi sili să se oprească.

Ulhamrul scoase un strigăt de mînie; mai prudent, wahul spuse:

— Ţinuturile acestea sînt pline de primejdii. Aun şi Zur n-au destule suliţe. Să nu ne grăbim. Unde ne aflăm acum, nici un mîncător de carne nu ne poate atinge... Parcă pentru a-i întări vorbele, în depărtare, în şaua unei coline apăru silueta unui leu. Aun înţelese înţelepciunea sfatului şi se domoli.

— Zur a spus întocmai ce trebuia! Vom tăia ghioage, suliţe şi beţe pentru aruncat. Cu ele vom putea doborî prada şi învinge pe mîncătorii de oameni.

Cînd umbra colinei se alungi şi începu să înghită promontoriul, iar lumina zilei căpătă culoarea mierii, Aun şi Zur se îndreptară spre un stejar tînăr din care aveau de gînd să-şi taie armele. Amîndoi erau pricepuţi la meşterirea ţepuşelor, a suliţelor şi harpoanelor; ştiau cum trebuie lucrat cornul şi ascuţită piatra, cum să crească tăria lemnului la dogoarea focului. De cînd părăsiseră fluviul subpămîntean, securile lor de nefrit se tociseră şi nu avuseseră răgaz să-şi înlocuiască armele, din care o parte se pierduseră pe drum. Instinctul îi îndemna să nu pătrundă în ţinutul acela necunoscut, înainte de a fi pregătiţi de luptă.

Tăiară crengi pînă ce soarele deveni o vîlvătaie

imensă la capătul zării, apoi puseră laolaltă coarnele, pietrele și oasele găsite.

Aun spuse:

— Curînd va veni noaptea. Vom lucra mîine, cînd lumina se va întoarce.

Adunară ramuri uscate, făcînd din ele un morman; Zur aprinse focul, iar Aun pregăti o ciozvîrtă înfigînd-o într-o țepușă.

Deodată, un urlet cumplit, în care se amestecau răgetul tigrului și rîsul hohotit al hienei, îi făcu să sară în picioare. În fața lor, la o azvîrlitură de piatră de promontoriu, nemișcată, îi pîndea o fiară necunoscută, care se ivise fără ca ei să-i fi simțit apropierea. Avea mărimea unui leopard, blana roșcată pătată cu negru, iar ochii îi erau mai strălucitori decît cei ai tigrului. Patru colți lungi și tăioși se încrucișau în afara maxilarelor, în timp ce pîntecul supt vorbea despre iuțeală.

Deși nu semăna cu fiarele care trăiau de cealaltă parte a muntelui, Aun și Zur pricepură că făptura aceea era din soiul mîncătorilor de carne. Li se păru însă prea puțin de temut. Cu harponul, sulița sau ghioaga, Aun doborîse multe fiare asemenea ei. Ulhamrul era tot atît de puternic ca Naoh, învingătorul Ursului Cenușiu, al Tigroaicei și al Părosilor.

Umflîndu-și pieptul în care clocotea mîndria neamului, strigă:

— Aun nu se teme de tine, fiară purpurie!

Răspunsul fu un răget mai puternic decît primul,

care îi uimi pe războinici.

— Glasul îi este mai mare decît trupul, spuse Zur... Iar colții îi sînt mai tăioși decît ai celorlalți mîncători de carne.

— Aun o va doborî dintr-o singură lovitură de ghioagă!

Brusc, fiara făcu un salt în lături. Aplecîndu-se, Aun văzu un alt animal care tropăia în umbra promontoriului. Avea pielea lipsită de păr, botul enorm și picioarele scurte, semănînd cu trunchiurile sălciilor. Era un hipopotam care voia să ajungă la fluviu, însă de fiecare dată cînd schimba drumul încercînd să ocolească machairodusul, acesta îi tăia calea. Nemulțumit, hipopotamul se opri grohăind.

— Fiara roșie este prea mică pentru a învinge hipopotamul, hotărî Aun. Hipopotamul nu se teme nici de leu!

Zur privea fără să spună nimic. O patimă mistuitoare ardea în piepturile celor doi războinici — dorința de luptă veșnic neadormită în rasa umană.

Deodată, machairodusul își luă avînt, sări, căzu pe spinarea hipopotamului și rămase agățat acolo cu ghearele lui ascuțite. Cu mugete asurzitoare, pahidermul porni să galopeze, tot mai repede. Dar colții tăioși ai fiarei străbătuseră deja pielea groasă și sfîrtecau acum cărnurile moi; în ceafa colosală apăruse o rană care creștea, în timp ce machairodusul răscolea tot mai adînc și bea cu răgete de triumf sîngele ce izvora în valuri roșii.

Mugetele hipopotamului încetară; gonea

nebunește, încercînd să ajungă la fluviu. Știa că, dincolo, în apele lui, în pășunile scufundate unde se născuse, rana i se va vindeca și va cunoaște iarăși bucuria de a trăi. Picioarele lui izbeau ritmic savana și, cu toate că goana îi era încetinită de legănarea trupului masiv, înainta la fel de iute ca un mistreț înfuriat.

Malul era acum aproape, iar umezeala și mirosul mîlului îi dădeau gigantului forțe noi. Dar colții înfiorători continuau să sfîșie. Pe ceafa pahidermului apăruse și creștea văzînd cu ochii o altă rană. Hipopotamul se poticni, iar picioarele scurte ezitară tremurînd. Din botul uriaș scăpă un horcăit. Colții machairodusului scormoneau mai departe neobosiți.

În clipa cînd fu gata să atingă trestiile, învinsul se poticni, se clătină, cuprins de ameteală... Încă un horcăit răgușit și se prăbuși. Atunci, înălțîndu-se pe labele sale subțiri dar puternice, machairodusul scoase un răget ce făcu să se împrăștie o turmă de bivoli care trecea în depărtare, apoi începu să-și devoreze prada încă vie.

Aun și Zur continuau să privească tăcuți. Simțeau apropiindu-se noaptea și un fior le străbătu șira spinării. În mințile lor se năștea încet gîndul că acelea erau ținuturile altor vîrste — mai bătrîne decît locurile în care își duceau viața ulhamrii — unde trăiau încă animale care văzuseră născîndu-se primii oameni. Și, pe măsură ce licăririle palide ale apusului dispăreau, se simțiră învăluiți tot mai mult în umbrele adînci ale trecutului, în timp ce fluviul își rostogolea nepăsător apele de-a lungul savanei.

FOCUL ÎN NOAPTE

A fost nevoie de opt zile ca să-și cioplească armele. Fiecare avea acum cîte un harpon cu vîrful din corn, două propulsoare cu care puteau arunca sulițe la distanță și cîte o ghioagă din lemn de stejar întărit la foc. Cea a lui Aun era atît de grea, încît mînuită de brațele lui puternice devenea o armă de temut chiar și împotriva marilor mîncători de carne.

Ca să coboare în cîmpie, se folosiră de curele răsucite, tăiate din pielea unui cerb. Promontoriul însemnase pentru ei siguranță, adăpost și, într-un fel nedesluşit, legătura cu hoarda. Iar acum, cînd se aflau la poalele lui, în fața savanei nesfîrșite, hoarda ulhamrilor li se păru pierdută în depărtări pe care nu știau să le măsoare. Forța tinereții și dorința de a cuceri și învinge îl împingeau însă pe Aun înainte... Străbăteau un ținut cu belșug de pradă. Era de-ajuns să se ascundă în iarba înaltă pentru a surprinde o antilopă saiga sau un axis. Insă Aun nu omora niciodată din plăcere și fără rost — știa cît de greu creștea soiul mîncătorilor de iarbă și tot atît de bine știa că omul avea nevoie de carnea lor în fiecare zi. Atunci cînd hoarda avea hrană din belșug, Naoh, căpetenia ulhamrilor, nu le îngăduia războinicilor lui să mai vîneze.

Curînd însă, sfiala înaintea necunoscutului, cu tot ce ascundea el, slăbi, apoi dispăru, înlocuită de uimirea mereu nouă pe care le-o isca tot ce vedeau în jurul lor. Pîndiră gavialul cel lung și se minunară de botul lui subțire; îl văzură lăsîndu-se purtat de apele fluviului sau ascuns în spatele trestiilor de pe cîte o insulă. Cînd și cînd, dintre ramurile copacilor apăreau fețe sau mîini de driopiteci, făpturi cu torsuri care semănau cu cele ale oamenilor. Gaurii treceau nepăsători, în cirezi, la fel de puternici ca bourii, purtîndu-și cu trufie coarnele ce puteau străpunge cu ușurință pieptul unui tigru ori pîntecul unui leu. Gaialii negri se plimbau alene; un ghepard se ivi pentru o clipă, apoi dispăru în spatele unui tufiș; o haită de lupi se strecură hoțește, prin iarba savanei, pe urmele unei nilgao. O ceată de dholei se furișau cu pași mărunți și cu boturile în pămînt, căutînd o urmă. Din cînd în cînd, cîte unul se oprea și urla în vînt, stîrnind lătrături scurte din partea întregii haite. Speriat, un tapir își părăsi băltoaca și se ascunse între rădăcinile de banian.

Cu urechile la pîndă și nările dilatate, Aun și Zur se fereau de cobre și de marile fiare, cu toate că era ceasul cînd ele dormeau sătule în bîrlogurile lor sau printre bambuși. Spre amiază, le apăru în față o panteră. Se ivise brusc între două stînci, de unde privea neclintită ființele acelea ciudate, verticale.

Aun își îndreptă umerii și ridică amenințător ghioaga, însă Zur, amintindu-și de machairodus, îl prinse de braț, șoptindu-i:

— Fiul Bourului nu trebuie să lupte încă.

Aun înțelese gîndul lui Zur: dacă machairodusul se dovedise mai puternic decît leul, se putea ca pantera roșcată să aibă forța unui tigru. Naoh, Fauhm și Gun, cel cu oasele uscate, își deprinseseră războinicii să cumpănească înainte de a înfrunta primejdia. Cu toate acestea, ulhamrul întîrzie să lase brațul în jos și strigă:

— Aun nu se teme de panteră!

Deoarece animalul nu se clinti, deși nu-i pierdea din ochi, oamenii își continuară drumul.

Aveau nevoie de un adăpost pentru noapte. În ținuturile acelea fierbinți, de cum se lăsa seara fiarele își începeau pînda și hăituiala. Nomazii aprindeau cîte un foc la fiecare popas, dar flăcările nu îndepărtau cu totul primejdia. Ulhamrii aveau obișnuința sălașurilor de piatră. Știau să astupe intrarea unei peșteri cu trunchiuri de copaci sau cu bolovani și se pricepeau să înjghebe un adăpost sub ieșitura vreunei stînci.

Întreaga zi, căutară fără să găsească un loc potrivit, iar către seară se îndepărtară de fluviu. Cînd poposiră pe o ridicătură, unde nu creșteau decît ierburi firave și cîțiva mărăcini, primele stele începuseră deja să apară. Apărați dintr-o parte de un stei, făcură focul sub forma unui arc de văpăi. Trebuiau să vegheze însă ca flăcările să nu scadă prea mult. Fiindcă avea auzul mai ascuțit și mirosul mai bun, iar primejdiile sînt totdeauna numeroase la începutul nopții, Aun luă prima veghe.

Adierile îi aduceau deopotrivă duhoarea grea a fiarelor și mireasma florilor. Simțurile treze ale ulhamrului desluşeau orice zgomot, orice mişcare. Primii care îşi făcură apariția fură şacalii. Ei veniră pe furiş, şovăitori, gata să țîşnească în goană la cel dintîi semn de primejdie. Focul îi atrăgea şi îi înspăimînta totodată. Rămaseră cîteva clipe neclintiți, pe urmă se apropiară încet, adulmecînd văzduhul cu boturi fremătătoare. Pe măsură ce înaintau, umbrele se făceau tot mai lungi în urma lor; ochii li se umpleau de luciri roşii, urechile ciulite prindeau fiecare foşnet. La cel mai mic gest al lui Aun, dădeau cu toții înapoi, iar dacă nomadul îşi repezea spre ei ghioaga, fugeau schelălăind. Aun nu se temea de şacali nici chiar atunci cînd ceata lor era numeroasă, însă duhoarea pe care o răspîndeau nu-l lăsa să deslușească mirosurile celorlalte animale. Ca să nu-şi irosească sulițele, culese cîteva pietre de pe jos. La prima azvîrlitură, şacalii se împrăştiară.

Curînd îşi făcură apariția dholeii, pe care numărul şi foamea îi puteau face îndrăzneți. La început dădură tîrcoale împărțiți în cete mici, apoi se repeziră toți deodată, cu mîrîituri fioroase. Focul îi opri brusc. Întărîtați şi la fel de curioşi ca şacalii, ei adulmecau izul cărnii fripte, mirosul celor doi oameni, iar în ochii lor luceau deopotrivă pofta şi sfiala. Cînd Aun azvîrli prima piatră, dholeii dădură înapoi şi se făcură una cu pămîntul, dar mîrîituri atîțate răsunau încă din întuneric. Încăpățînați, nu renunțară. Îşi trimiseră iscoade care căutară cu

viclenie locuri de trecere — cele două fîșii dintre aripile focului și adăpost li se părură însă prea înguste. Cu toate acestea, reveniră iarăși și iarăși la ele, adulmecînd cu nerăbdare. Cîteodată încercau un atac, alteori se adunau în spatele stîncii și urlau prelung, amenințător.

Nu după mult timp, se întoarseră și șacalii. Șireți, se opriră mai departe de dholei, însă curînd dădură înapoi din fața unei haite de lupi ivită dinspre răsărit, apoi se împrăștiară ca să facă loc hienelor. Acestea tropăiau agitîndu-se și scoțînd, la răstimpuri, sunete care aminteau de rîsetele femeilor bătrîne.

Doi lilieci se roteau purtați de aripile lor tăcute; sus, deasupra lor, un alt liliac, la fel de mare ca un vultur, plutea sub bolta înstelată, cuprins parcă de un tremur ciudat; lîngă foc, lumea nesfîrșită a gîzelor de noapte palpita frenetic: roiau în coloane zumzăitoare ori se prăbușeau peste crengile aprinse. Pe neașteptate, dintre ramurile unui banian se iviră pentru o clipă fețele intrigate ale cîtorva maimuțe bărboase. Bufnița mlaștinilor striga de pe o colină, iar o pasăre rinocer se ascunse printre frunzele unui desiș, lăsînd să i se vadă numai ciocul enorm.

Neliniștea începu să-l cuprindă pe Aun. În jurul lui nu erau decît boturi avide de sînge, colți ascuțiți, pupile pe care focul le prefăcuse în licurici roșii.

Moartea plutea în aer. Dholeii aveau de partea lor forța haitei; hienele aveau fălci la fel de

puternice ca ale tigrilor; lupii, mari la trup, înspăimîntau prin cefele lor musculoase, iar șacalii i-ar fi putut sfîșia pe oameni în mai puțin timp decît le-ar fi trebuit flăcărilor ca să mistuie o crenguță. Focul oprea însă toată această hoardă turbată de apropierea prăzii; prima pornire a mîncătorilor de carne era șiretenia, nu îndrăzneala, iar amestecul de specii îi deruta și făcea să le scadă lăcomia.

Fiarele așteptau una din acele întîmplări care răsplătesc pînda și răbdarea. Din cînd în cînd, foamea le asmuțea pe unele împotriva altora. La urletul lupilor, șacalii se refugiau în umbră, însă dholeii răspundeau prin mîrîituri întărîtate și colți rînjiți. Toți însă, fără nici o deosebire, lăsau locul hienelor. Ele, care-l amenințau cel mai puțin pe om — căci se obișnuiseră numai cu pradă neînsuflețită sau lipsită de forță — rămîneau acolo reținute de însăși mulțimea celorlalte animale și fascinate de lumina ciudată care ieșea din pămînt.

Către sfîrșit, sosi un leopard și atunci Aun îl trezi pe Zur. Fiara se ghemuise în fața dholeilor. Ochii de culoarea chihlimbarului pîndeau flacăra și, dincolo de ea, siluetele oamenilor.

Aun strigă cu putere:

— Fiul Bourului a omorît trei leoparzi!

Fiara își întinse labele înarmate cu gheare puternice, își alungi trupul mlădios și răgi. Era mai mare decît leoparzii pătați pe care îi cunoștea ulhamrul; ar fi putut trece cu ușurință peste foc, ajungînd la muchia de stîncă sub care se adăposteau

oamenii. Neliniștită, ea încerca să recunoască creaturile verticale. Mirosul și trupurile lor îi aminteau de gibon, însă gibonul era mai mic și avea o altă înfățișare. Lumina roșiatică a focului îi făcea pe oameni să pară mai înalți decît bivolii; mișcările lor, formele ciudate care se clătinau în mîinile lor îndemnau leopardul la prudență; el era singur, iar cei din fața lui îl înfruntau.

Aun strigă încă o dată și mai puternic, iar glasul lui răsună ca cel al unui potrivnic de temut... Leopardul se tîrî spre stînga, zăbovi o clipă înaintea fîșiei de pămînt bătătorit care despărțea marginea focului de adăpost, apoi vru să se strecoare după stîncă. O piatră aruncată cu dibăcie îl izbi în bot. Leopardul scoase un mîrîit amenințător, însă dădu înapoi. Se ghemui ca pentru a-și lua avînt, apoi rîcîi cu furie țărîna și se retrase spre fluviu. O parte din șacali îl urmară, dholeii și lupii dădură semne de oboseală, iar hienele, care lărgiseră cercul, nu mai apăreau în lumina flăcărilor tremurătoare decît cînd și cînd...

Deodată, haitele deveniră atente; toate boturile adulmecau spre apus; urechi ascuțite se ciuliră. Răgete scurte mușcară tăcerea și îi făcură pe oamenii rezemați de stînca din spatele focului să tresară. Pe urmă, un trup zvelt se ridică de undeva din beznă și înaintă în plină lumină. Dholeii se îndepărtaseră, o încordare nefirească îi împietrise pe lupi și le aprinsese focuri verzui în ochi, hienele se întorceau în goană. În adîncul nopții, două

pisici viverine miorlăiau.

Aun și Zur recunoscuseră blana și colții ascuțiți...

Fiara se ghemui în fața focului. Mărimea ei nu o întrecea pe a leopardului și rămînea cu mult sub a unor hiene, însă o forță misterioasă, străină celorlalte viețuitoare, se isca din mișcările-i unduitoare și din lucirile ochilor.

Aun și Zur erau gata s-o înfrunte. Fiul Bourului ținea în dreapta harponul, iar la picioarele lui aștepta ghioaga cea grea. Zur își pregătise sulițele. Amîndoi socoteau machairodusul mai primejdios decît tigrul și, cu siguranță, la fel de temut ca fiara uriașă căreia îi scăpaseră odinioară Naoh, Nam și Gaw, în ținuturile mîncătorilor de oameni. Ei văzuseră că machairodusul făcea cu ușurință salturi pe o distanță mult mai mare decît cea care îl despărțea de adăpostul lor. Dar focul îl silea încă să ezite. Coada roșie zvîcnea lovind pămîntul, iar glasul tunător umplea bezna. Mușchii celor doi oameni se încordară, mîinile li se încleștară pe arme.

Aun ridică harponul; dar lovitura nu porni. Parcă înțelegînd amenințarea, machairodusul făcuse un salt brusc în lături. Zur spuse cu voce scăzută:

— Dacă va fi atinsă, fiara roșie va sări fără să se mai teamă de foc...

Deși îl ajungea în dibăcie pe Naoh, Aun înțelese că n-ar fi putut lovi de moarte la o distanță atît de mare. Urmînd sfatul lui Zur, așteptă.

Machairodusul era în fața mormanului de jeratic. Continuă să se apropie pînă cînd nu mai

rămaseră între el și cei doi războinici decît cîțiva pași. Acum îl vedeau în plină lumină. Pieptul îi era acoperit cu peri mai deschiși decît blana de pe spinare, iar colții îi luceau ca onixul. Cînd își întoarse capul spre partea rămasă în umbră, ochii lui azvîrliră luciri de licurici.

Stîncile îl împiedicau să sară asupra oamenilor, însă nici nu le îngăduiau acestora să arunce harponul sau sulița.

Trebuia să mai înainteze încă puțin. Se pregăti, își privi din nou potrivnicii, iar pieptul lui clocoti de furia pe care i-o stîrneau ființele verticale, în care simțea o amenințare neștiută.

Deodată, dholeii se agitară înspăimîntați, mîrîind, apoi se risipiră. Lupii dispărură ca măturați de furtună, iar hienele bătură grăbite în retragere sub baniani. La lumina palidă a stelelor, oamenii deslușiră un animal enorm, care se apropia clătinîndu-se. În scurt timp, licărirea roșiatică a focului lăsă să se vadă capul masiv la capătul căruia se ridica un corn mai lung decît cele ale bivolului. Pielea noului venit, crăpată și scorojită, amintea de scoarța stejarilor bătrîni, iar trupul, care cîntărea cît șase cai laolaltă, se sprijinea pe patru picioare nefiresc de scurte. Cuprins de cine știe ce furie ascunsă, animalul înainta tropăind. În fața lui, totul dispărea. Un lup, pe care panica i-l scosese în cale, fu strivit ca un vierme. Aun știa că nici leul, nici ursul peșterilor n-ar fi avut altă soartă. Se părea că nici chiar focul n-avea să-l oprească pe monstru. Și

totuși îl opri. În fața jeraticului strălucitor, gigantul încremeni; ochii clipiră a mirare, iar cornul amenință vrăjmașul nevăzut, care se ascundea în spatele flăcărilor.

Atunci machairodusul se ivi în fața rinocerului. Lipit de pămînt, cu botul căscat, mîncătorul de carne scotea răgete scurte, răgușite. O amintire veche trezi pentru o clipă neliniștea pahidermului, însă fu repede alungată. Niciodată și niciunde în stepă, în pădure, pe toată întinderea savanei, nu existase făptură care să fi rezistat puterii sale: oricine nu fugea din calea lui era strivit...

Cornul se aplecă amenințător spre fiara roșie, iar picioarele greoaie își reluară galopul... Era o trombă vie și ar fi fost nevoie de o stîncă sau de un mamut pentru a-l opri. Încă doi pași și fiara roșie avea să fie zdrobită, făcută bucăți... Însă machairodusul nu mai era acolo; cu o mișcare nespus de iute el dispăruse din fața rinocerului.

Înainte de a se putea întoarce, colosul fu silit să-și continue goana pînă la pîlcul de baniani, însă fiara cea roșie sări și rămase agățată de umărul lui. Cu un răget de triumf, își încrustă ghearele celor patru labe în pielea scorțoasă și se puse pe treabă. Artera pe care o cunoștea prea bine se găsea acolo, sub o cută a pielii mai groase decît scoarța cedrilor bătrîni și tot atît de tare ca și carapacea broaștei țestoase — nici colții tigrului, nici cei ai leului uriaș, stăpînul peșterilor, n-ar fi izbutit s-o străpungă. Singurii care puteau să-și croiască drum

prin ea erau colții lui ascuțiți și tăioși. Mai întîi pielea, pe urmă carnea se deschiseră și din rană țîșni un șuvoi de sînge negru. Pahidermul încercă să scape de dușmanul agățat de el, scuturîndu-se cu disperare. Nereușind, începu să se tăvălească pe pămînt.

Machairodusul nu se lăsă surprins. Cu un mîrîit fioros, sări în lături, se feri și, sfidînd forța aceea de douăzeci de ori mai mare decît a sa, așteptă. Un instinct care nu îl înșelase niciodată îi spunea că viața uriașului se scurgea odată cu valul de sînge fierbinte și că nu trebuia decît să aștepte...

Din nou în picioare, rinocerul se poticni, apoi se clătină. Cu lătrături, mîrîituri și urlete de lăcomie, dholeii, hienele, șacalii și viverinele se apropiară în goană. Ca și fiara cea roșie, de pe urma căreia se hrăneau aproape în fiecare zi, știau că așteptarea nu va fi lungă.

Încă un atac. Cornul împunse spre fiară, dar din botul uriaș se prelingeau bale și se auziră primele horcăieli. În trupul învinsului palpitau furia și neputința. Apoi brusc, veni sfîrșitul. Izvorul roșu secă, puterile rinocerului slăbiră deodată, pînă și teama de moarte, care-l ținuse pînă atunci în picioare, dispăru și învinsul se prăbuși ca o stîncă, pe cînd machairodusul continua să-i lărgească rana, să sfîșie și să înghită hulpav carnea caldă. Încă șovăitori, șacalii lingeau sîngele prelins în țărînă; mai încolo, dholeii, hienele și lupii așteptau umili ca învingătorul să se sature...

OAMENII ȘI FIARA ROȘIE

Aun și Zur puseră noi vreascuri pe foc, apoi ulhamrul se culcă iar wahul rămase de veghe. Pericolul se îndepărtase: cercul de boturi înfometate ce amenințaseră oamenii se îmbulzeau acum în jurul rinocerului. Zur își ridică privirea și văzu că stelele, care cu puțină vreme în urmă atingeau crestetele abanoșilor, începuseră să coboare spre fluviu. Mai temător decît Aun, wahul simțea primejdia acelor ținuturi noi, unde un animal nu mai mare decît leopardul era în stare să doboare uriașele pahiderme...

Învingătorul continua să mănînce. Sfîșia întîi pielea în toate direcțiile, dar nu zăbovea mult mîncînd din același loc. Animalele cele slabe, șacalii și pisicile viverine, se strecurau, mușcau din hoit și fugeau, fără ca fiara roșie să le bage în seamă; cînd însă dholeii, lupii și mai ales hienele strîngeau prea mult cercul, ea mîrîia amenințător și nepoftiții se retrăgeau grăbiți.

Cînd machairodusul își abandonă prada, luna, aflată la ultimul pătrar, începuse să urce de cealaltă parte a fluviului. Atunci, înnebuniți de așteptare, lupii, dholeii și hienele se repeziră asupra hoitului. Păreau gata să se încaiere: colții rînjiră la numai cîteva degete unii de alții și un cor de urlete se revărsă peste savană. Dar nu se întîmplă nimic. Un

soi de înțelegere hotărî ca lupii să se adune în jurul umerilor și pieptului rinocerului, hienele să deschidă pîntecele, iar dholeii să sfîrtece partea din spate. Cunoscîndu-și puterile și soarta, șacalii și pisicile viverine fugiră.

Machairodusul mai zăbovi cîteva clipe, cu capul întors spre mulțimea de boturi înfometate. De pe colți i se prelingeau picături de sînge pe care le lingea cu nepăsare. Sfîșierea prăzii îi îngreunase maxilarele, iar pîntecele plin îl făcuse să închidă pleoapele pe jumătate. O tresărire păru să-l dezmeticească. Se răsuci alene și făcu cîțiva pași spre foc, unde făptura verticală continua să-l pîndească. Pe urmă, încrederea pe care i-o dădea forța sa încă neînvinsă triumfă. Se întinse pe iarbă, căscă prelung și adormi.

Zur îl pîndea neliniștit, întrebîndu-se dacă nu ar fi fost mai bine să se folosească de somnul lui pentru a fugi. Gîndindu-se că animalul va dormi încă multă vreme, nu-l deșteptă pe Aun.

Pe măsură ce se ridica deasupra colinelor, luna devenea tot mai mică, stelele păleau. Trupul rinocerului scădea văzînd cu ochii sub furnicarul de boturi, dispărînd în gîtlejurile flămînde. Cînd fiul oamenilor fără umeri atinse pieptul lui Aun, trezindu-l, zorii erau aproape.

— Nu mai sînt crengi, spuse el cînd ulhamrul se ridică. Flacăra e gata să se stingă... Fiara roșie doarme. Aun și Zur trebuie să plece.

Ulhamrul scrută atent împrejurimile. La numai cîteva salturi de adăpostul lor, machairodusul continua

să doarmă. Revăzu animalul răcnindu-și sfidarea în fața focului lor de tabără; colții lui înfigîndu-se în pielea colosului; îl auzi urlîndu-și triumful urcat pe trupul prăzii și fu năpădit de o ură nestăvilită: întregul neam omenesc era amenințat de această făptură necunoscută!

— N-ar trebui ca Aun să doboare fiara în timp ce doarme? se întrebă cu voce tare.

— Curînd are să se trezească, răspunse wahul. Am face mai bine dacă am trece de cealaltă parte a stîncii...

Fiul Bourului șovăi. Instinctul care îl îndemna să lupte venea de undeva de foarte departe, din adîncurile speciei: nici Fauhm, nici Naoh nu s-ar fi împăcat cu gîndul ca un animal să-i pîndească pentru a face din ei o pradă.

— Naoh a doborît tigroaica și ursul cenușiu, zise posomorît ulhamrul.

— Tigroaica și ursul cenușiu ar fi fugit din fața rinocerului.

Răspunsul acesta domoli ardoarea războinicului. El își puse pe umăr harponul, propulsorul și sulița, apucînd ghioaga în mîna dreaptă. După o ultimă privire spre fiara roșie, trecură de fîșia stîncoasă și coborîră în cîmpie. Erau posomorîți și morocănoși căci dormiseră puțin și prost, iar gîndul îi purta către hoarda rămasă dincolo de munți.

Cerul începuse să pălească spre răsărit. Se crăpa de ziuă, iar pe malul fluviului răgetele mîncătorilor de carne se potoleau. Frunzele și ierburile

trăiau clipa de încremenire dinaintea zorilor...

Deodată, liniștea fu sfîșiată de un urlet. Privind în spate, Aun și Zur văzură machairodusul. Vreun zgomot, ori poate chiar plecarea oamenilor, îl deșteptaseră, iar instinctul îi spusese că trebuia să pornească în urmărirea creaturilor acelea ciudate.

— Aun ar fi trebuit să doboare fiara roșie în timp ce dormea! rosti cu ciudă ulhamrul, în timp ce-și desprindea harponul. Cu capul plecat, plin de umilință, wahul căută privirea lui Aun dar nu găsi în ea vreo urmă de supărare. Gîndurile nomadului se înflăcărau la gîndul luptei, iar Zur îi era mai mult decît un frate — cum ar fi putut să fie mînios pe el?! Se așezară umăr lîngă umăr, pentru a-și uni forțele. Apoi, Aun răcni chemarea de luptă:

— Fiul Bourului și Zur vor nimici fiara roșie și îi vor zdrobi oasele!

Machairodusul înaintă fără să se grăbească. Cînd făpturile verticale se opriră, stătu și el. Le văzu cum își pregăteau propulsoarele și sulițele și mai văzu cum mîinile lor se alungeau peste măsură. La fel ca mai înainte, glasurile lor îl uimiră. Instinctul îl îndemna să urmeze un drum ocolit, care nici nu-l apropia, nici nu-l depărta de ei.

— Fiara roșie se teme de oameni! strigă Aun, ridicînd în același timp deasupra capului harponul și ghioaga.

Îi răspunse un răget prelung și machairodusul făcu două salturi uriașe. Înainte de a-l face pe al treilea, propulsoarele se rotiră. Atinsă de o suliță la

ceafă și de o alta în piept, fiara se năpusti asupra oamenilor. Fiul Bourului aruncă un harpon care i se înfipse între coaste, însă arma lui Zur nu făcu decît să-i zgîrie botul. Fiara sări.

Saltul îl doborî pe wah, iar colții ascuțiți i se înfipseră în piept. Atunci, Aun ridică ghioaga. Inima de stejar întărită la foc lovi șuierînd, dar nu întîlni decît văzduhul. Ulhamrul și fiara roșie erau acum față-n față. Omul se feri de primul atac printr-o săritură în lături și îl respinse pe cel de-al doilea cu o izbitură de ghioagă ce alunecă, lovindu-se de umărul animalului. Pe urmă, săritura acestuia îl răsturnă. Purtată de avînt, fiara se dădu și ea peste cap. În clipa cînd se năpusti iarăși, omul se ridicase deja în genunchi. Cu ultimele puteri, Zur azvîrli securea, iar Aun, ținînd ghioaga cu amîndouă mîinile, lovi năprasnic. Nodurile armei izbiră din plin capul fiarei, iar lovitura sună ca o bufnitură înfundată. Machairodusul începu să se învîrtească în cerc, de parcă orbise. A doua lovitură îi rupse șira spinării. Dezlănțuit, Aun îi sfărîmă coastele, îi rupse labele și îi sparse fălcile. Mult timp însă, mușchii fiarei roșii continuară să zvîcnească iar inima scoasă din piept să tresalte. Abia după două înțepături de lance agonia încetă și Zur șopti:

— Aun a omorît fiara roșie... Aun este mai puternic decît Fauhm... Aun este la fel de iscusit ca Naoh, cel care a cucerit focul de la mîncătorii de oameni.

Ulhamrul asculta vorbele wahului și mîndria îi umfla nările. Amărăciunea din noaptea în care

trebuiseră să fugă pierise; acum toată ființa lui se înfierbînta la gîndul aventurii. Aun simțea crescînd în el o dragoste puternică pentru ținuturile acelea necunoscute.

— Fiul Bourului va fi o căpetenie printre oameni, bîigui Zur. Apoi gemu, chipul lui luă culoarea lutului și leșină. Vederea șiroiului roșu care se prelingea din pieptul rănitului îl tulbură adînc pe Aun. Deși obișnuit cu pericolele și moartea, sîngele acela îl neliniștea de parcă era vorba de propriu-i sînge. Fața nemișcată a lui Zur îl umplu de spaimă, și în pieptul său se născu teama pentru soarta wahului. În mintea lui prinseră viață amintiri pe care le credea adormite, uitate. Revăzu stepele, cîmpiile și desișurile, mlaștinile și rîurile în care pîndiseră prada, și vînaseră împreună, cunoscîndu-și puterile și iscusința, pînă ce fiecare devenise pentru celălalt o armă vie...

Aun culese în grabă frunze și ierburi pe care le zdrobi pe o piatră și acoperi cu ele rana wahului. Pleoapele lui Zur se ridicară cu greu. Întîi păru mirat că se găsește întins acolo; își roti privirile, căutînd focul, apoi păru să-și amintească cele întîmplate și repetă cuvintele de mai înainte:

— Aun va fi o căpetenie printre oameni! și, simțindu-și propria slăbiciune, gemu: fiara roșie l-a mușcat adînc pe Zur.

În timp ce Aun continua să-i îngrijească rana, din spatele fluviului începu să apară și să crească rugul alb al soarelui. Animalele de pradă dispăruseră.

Acum semnopitecii se agitau printre ramuri, corbii croncăneau deasupra hoitului rinocerului, doi vulturi pluteau purtați de adierile zorilor, iar mîncătorii de ierburi se trezeau la noua zi de viață și prigoană. Pentru ulhamr și pentru wah, vremea primejdiei trecuse. Marile fiare dormeau în vizuinile lor sau în desișul junglei... Dar atunci cînd lumina devine prea puternică, iar soarele încinge pămîntul, și ziua se preface într-un dușman. Zur trebuia dus undeva unde să fie în siguranță și să-și recapete puterile. Asemenea tuturor ulhamrilor, Aun avea instinctul peșterilor. Scrută întinderile cu speranța că va descoperi înălțimi sau stînci singuratice, dar nu văzu pînă departe decît stepă și mărăcini, cîțiva palmieri și baniani, pîlcuri de abanoși ori de bambuși.

Atunci, după ce legă cît putu mai bine frunzele și ierburile în jurul pieptului rănitului, îl luă în spate și porni la drum. Mersul îi era îngreunat, iar înaintarea înceată, căci trebuia să care și armele lui Zur, însă Aun moștenise forța lui Naoh. Merse multă vreme, fără să se lase răpus de osteneală. La răstimpuri, îl așeza pe Zur la umbra unui copac și, fără a-l pierde din vedere, se urca pe trunchi pentru a cerceta întinderile.

Dimineața era pe sfîrșite, dogoarea devenea de neîndurat și nicăieri nu se zărea vreun adăpost.

— Lui Zur îi este sete, gemu omul fără umeri, zgîlțîit de frisoanele febrei.

Atunci Fiul Bourului coborî spre fluviu. La ceasul acela de zăduf, nu se vedeau acolo decît

cîțiva gaviali care-și coceau trupurile solzoase la soare și, din cînd în cînd, un hipopotam ivit pentru o clipă din undele gălbui.

Fluviul își purta spre zările îndepărtate apele și mîlul roditor care hrăneau deopotrivă păduri, icrburi și animale fără număr. Părinte al vieții, el se mișca mereu neobosit, purtîndu-și înainte, către vîrtejuri și cascade, hoardele sale de valuri.

Aun luă apă în căușul palmelor și-i dădu rănitului să bea, apoi îl întrebă neliniștit:

— Zur suferă?

— Zur este foarte slăbit. Ar vrea să doarmă.

Mîna lui Aun se așeză cu blîndețe pe umărul wahului:

— Aun va ridica un adăpost.

Ca să se apere atunci cînd erau în pădure, ulhamrii își făceau adăposturi din crengi împletite. Aun plecă în căutarea lianelor, pe care le tăie cu securea; alese trei palmieri ce creșteau pe un dîmb, le crestă coaja și înfășură în jurul trunchiurilor lianele, trecîndu-le de la un copac la altul, pînă cînd alcătui o întăritură care-i apăra din trei părți. Fiul Bourului munci din greu, iar cînd se opri să se odihnească umbrele erau deja lungi și atingeau apele fluviului. Nu mai trebuia decît să acopere adăpostul cu liane destul de groase ca să nu se încovoaie sub greutatea unei fiare pînă cînd ulhamrul s-apuce să-i despice pîntecele sau să-i străpungă inima cu vîrful suliței.

Febra lui Zur nu scăzuse; prin ochii lui treceau scînteieri verzi; din cînd în cînd ațipea, dar se

trezea tresărind și bolborosea cuvinte fără înțeles. În clipele cînd fierbințeala îl mai lăsa, îi dădea sfaturi lui Aun, fiindcă oamenii fără umeri fuseseră mai pricepuți decît ulhamrii și decît toate celelalte triburi.

Înainte de a-și relua lucrul, Aun mîncă restul de carne friptă în ajun. Pe urmă potrivi lianele astfel încît acestea să alcătuiască un acoperiș trainic și tăie două crengi groase pentru închiderea spărturii prin care se intra și se ieșea din adăpost.

Cînd oamenii se retraseră în refugiul lor, soarele atinsese vîrfurile celor mai înalți dintre abanoși. Prin golurile rămase în împletitură, se vedea fluviul curgînd la numai trei azvîrlituri de piatră de adăpost.

Malurile fremătau de viață. Hipopotamii se întorceau de la pășunile lor de sub ape și se cățărau greoi pe insule; o cireadă nesfîrșită de gauri se adăpa, înșirată de-a lungul celuilalt mal; delfini cu botul ascuțit se strecurau între două ape; dintre trestii se ivi brusc un crocodil cu două creste care prinsese între fălci gîtul unei antilope tchikara și îl reteza cu clămpănituri scurte... Printre ramurile copacilor sărcau o mulțime de rhesuși, în timp ce fazani cu pene de curcubeu poposeau din zbor lîngă trestii, iar un stol de egrete albe umplea văzduhul ca o ninsoare. Uneori, cuprinsă de panică, o ceată de nilgao sau de cerbi axis fugea din fața unei haite de dholei sau unei perechi de gheparzi. Pe urmă veniră să se adape caii, cu ochii lor neliniștiți și pătimași, cu toți mușchii încordați de teamă; ei înaintară oprindu-se des și arcuindu-și grumazurile,

ceea ce făcea ca întreaga herghelie să unduiască asemenea valurilor. Ciuleau urechile și erau gata să fugă la cel mai mic zgomot. La liziera pădurii trecea un șir de gaiali, păsind rar, cu gravitate, fără să le pese de prădătorii ce-i pîndeau, poate, din spatele crîngului de bambuși.

Deodată, toate viețuitoarele fură străbătute de un fior. Încremeniră o clipă, apoi se risipiră... Cu salturi mari, cinci lei coborau spre fluviu.

Malurile deveniră tăcute și pustii. Fiarele goniseră spre marginea zării turmele mîncătorilor de iarbă. Singurul care nu fugise era crocodilul ce tocmai terminase de smuls capul prăzii. Trupul său acoperit cu plăci osoase, lung și gros ca trunchiul unui platan, îl făcea nepăsător la orice primejdie. Cu toate acestea, instinctul îl făcu să-și întoarcă botul spre noii veniți. O clipă păru nehotărît, pe urmă înșfăcă prada și se cufundă printre lotuși.

Cei doi lei aveau coame bogate. Pășeau agale și trupurile lor păreau greoaie, mai puțin făcute pentru hăituială decît ale leoaicelor, mlădioase și prelungi.

Nemișcate, fiarele se uitau la fuga cirezilor pierzîndu-se în depărtare și aceeași furie și neputință făcea să le clocotească piepturile. Pe urmă răgiră, iar glasurile lor tunătoare se revărsară pînă departe, peste apele fluviului. Groaza învălui crîngurile de palmieri și trestii, se strecură printre baniani, ajungînd pînă la promontoriul unde fluviul se întîlnea cu rîul. Ascunse între ramurile copacilor, maimuțele gemeau înfricoșate.

După ce-și vărsară astfel mînia, mîncătorii de carne își reluară drumul. Cu capetele ridicate, leii adulmecau mirosurile purtate de vînt, în timp ce leoaicele, cu boturile în pămînt, căutau nervoase urme. Una dintre ele îi simți pe oameni. Porni spre adăpost, ascunsă pe jumătate de ierburile înalte; celelalte două leoaice o urmară, în timp ce leii părură să ezite.

Aun privi fiarele care se apropiau. Fiecare din ele avea de cinci ori puterea unui om; ghearele lor erau mai ascuțite decît sulițele, iar colții mai tăioși ca harpoanele. Își recunoscu slăbiciunea și fu cuprins de groaza de a fi singur: îi părea rău că părăsise cîmpiile unde cei de-o seamă cu el aveau de partea lor forța numărului; descurajarea îl pătrunse și-l copleși.

Zur își ridică fruntea. În pieptul lui rănit, spaima se amesteca cu durerea și amărăciunea de a nu putea lupta.

Curînd, prima leoaică fu lîngă ei. Distingea destul de prost făpturile ciudate adăpostite de lianc, de aceea dădea tîrcoale adăpostului mișcîndu-se cu multă precauție. Văzînd-o atît de aproape, teama Fiului Bourului se risipi. În vinele lui curgea sîngele războinicilor care știau să piară sub ghearele ucigătoare, luptînd pînă în ultima clipă, iar sîngele acela clocotea acum; pupilele omului azvîrleau aceleași scînteieri verzi ca și ale leilor. Ridicînd securea, strigă din toate puterile sfidarea lui de războinic neînvins:

— Aun va risipi mărunțaiele leilor!

Zur îi temperă însă ardoarea:

— Fiul Bourului trebuie să bage de seamă! Dacă sîngele lor a curs, leii nu se mai tem de moarte... Trebuie loviți peste nări, atunci cînd îți slobozi strigătul de luptă!

Aun recunoscu încă o dată înțelepciunea wahului, mai mare chiar decît cea a bătrînului Gun. Își domoli focul din priviri și așteptă.

Nemișcată, leoaica încerca să vadă mai lămurit făptura care scosese sunetele acelea amenințătoare. Unul dintre lei răgi, apoi celălalt își căscă botul, slobozindu-și la rîndul său chemarea. Aun le răspunse cu un urlet sfidător. Imediat, toate fiarele fură în fața adăpostului de liane. Prima care încercă să năruie împletitura fu o leoaică: veni foarte aproape, adulmecă, apoi dădu o lovitură cu laba. Una din liane alunecă de la locul ei, însă nu se desprinse, iar coada țepănă a harponului izbi zdravăn animalul peste nări. Leoaica sări înapoi, mîrîind; celelalte fiare o priviră cu o mirare amestecată cu neliniște. Un timp nu se întîmplă nimic. Leii păreau să fi uitat de oameni. Apoi, cel mai mare dintre ei scoase un răget amestecat cu un mieunat, își luă avînt și, dintr-un salt uriaș ajunse pe acoperișul de liane care se curbă, trosnind sub greutatea lui.

Aplecat, Aun așteptă pînă cînd botul leului îi fu la îndemînă și îl plesni iute, cu toată forța. Înnebunită de durere, fiara începu să se rostogolească la întîmplare, sfîrșind prin a cădea pe pămînt, lîngă intrarea adăpostului de care se îndepărtă tîrîndu-se. Fiul Bourului amenință:

— Dacă un alt mîncător de carne va îndrăzni să sară asupra oamenilor, Aun îi va crăpa ochii.

Leii păreau nehotărîți. Cei care nu atacaseră începură să dea înapoi, asemenea celorlalți. Făpturile ascunse li se păreau de neînțeles și tot mai de temut. Nici prin glas și nici prin felul în care luptau, ele nu le aminteau de prada pe care erau obișnuiți să o pîndească sau asupra căreia săreau la adăpătoare. Pînă și loviturile primite de la aceste ființe le erau necunoscute și, mai ales, anevoie de îndurat. Acum fiarele se temeau să se apropie de adăpost, însă o ură înverșunată le făcea să rămînă în preajma lui.

Ascunși în iarbă sau sub coroana prăbușită a unui banian, leii așteptau răbdători. Din cînd în cînd, unul sau altul se ducea să se adape la fluviu; deja, mîncătorii de iarbă începeau să reapară la mare distanță.

Păsările mișunau: ibiși cu pene de zăpadă și capete negre, marabuți mișcîndu-se ca într-un dans, cormorani care se scufundau fulgerător după pradă, un stol de lișițe trecînd pe furiș, altul de cocori gălăgioși, altul de corbi cu capul alb și, pretutindeni, ascunși în frunzișul palmierilor, papagali ce sporovăiau neobosiți.

Încetul cu încetul, dinspre apus începu să crească o rumoare. Unul dintre lei întoarse capul ca să audă mai bine, iar o leoaică se ridică plină de neastîmpăr. Toți mîrîiră întărîtați, apoi începură să scoată răgete puternice...

Aun ascultă și el. I se păru că distinge tropotul unei cirezi mari, însă nu-și luă nici o clipă ochii de la fiarele care pîndeau. Neliniștea acestora creștea. Pe neașteptate, se adunară în jurul adăpostului și, toți odată, se aruncară asupră-i. Urletul lui Aun îi opri. Leii care fuseseră loviți peste nări dădură înapoi, ceilalți șovăiră. Din străfundurile pămîntului se ridica un huruit ce creștea mereu. Fiul Bourului pricepu atunci că o turmă numeroasă înainta spre fluviu. Se gîndi întîi la zimbrii care păștcau dincolo de munți, apoi la mamuții cu care Naoh făcuse cîndva legămînt în țara mîncătorilor de oameni.

Niște sunete ascuțite, asurzitoare, sfîșiară văzduhul.

— Sînt mamuții! strigă Aun.

Luptînd cu febra care-l zgîlțîia, Zur încercă să deslușească de unde veneau zgomotele:

— Da, mamuți, repetă el, însă cu mai puțină siguranță.

Leii se ridicaseră și așteptau. O clipă își întoarseră capetele spre apus, pe urmă coborîră cu pași domoli în josul fluviului, iar spinările lor galbene se pierdură în desișuri.

Aun nu se temea de mamuți. Ei nu zdrobeau niciodată oamenii sau mîncătorii de iarbă și nici chiar lupii sau leoparzii. Dar nu-i va înfuria cumva împletitura de liane în care se ascundeau el și Zur? Cu o lovitură de trompă, oricare dintre uriașii savanelor putea să le năruie adăpostul și să-i nimicească.

— N-ar trebui ca Aun și Zur să părăsească

peștera de liane? întrebă neliniștit ulhamrul.

— Ba da, răspunse omul fără umeri.

Atunci Aun desfăcu tulpinile care închideau adăpostul, se tîrî afară și îl ajută pe wah să iasă. Arborii trosniră și începură să se vadă trupuri de culoarea lutului. Capetele, ce păreau stînci desprinse dintr-un munte, se prelungeau cu trompe lungi, puternice. Înaintea turmei mergeau șase masculi uriași. În drum, ei striveau ierburile, zdrobeau trestiile, culcau la pămînt bambușii, nimiceau pîlcurile de baniani. Pielea lor era asemenea scoarței cedrilor bătrîni, picioarele depășeau în grosime corpul lui Aun, iar trupurile erau mai masive decît zece zimbri puși laolaltă... Ulhamrul spuse:

— N-au coamă, iar colții lor sînt aproape drepți. Și sînt cu mult mai mari decît mamuții!

— Nu sînt mamuți, șopti omul fără umeri... Sînt părinții mamuților! În mintea wahului se amestecau amintiri tulburi, căci poporul său, cunoscîndu-și slăbiciunea, credea în puterea celor ce fuseseră cîndva stăpîni ai pădurilor și savanelor nesfîrșite.

Mai mult decît în fața leilor, Aun își dădu seama cît de mărunt, de neînsemnat era. Înaintea strămoșilor mamuților, se simțea la fel de neajutorat ca un ibis între fălcile crocodilului. Toată mîndria lui pierise; nemișcat, cu umerii plecați, aștepta. Curînd, uriașii se apropiară. Cei șase conducători înaintau către adăpostul oamenilor; ochii lor cafenii nu încetaseră o clipă să-l privească pe Aun, dar nu dădură nici un semn de neîncredere. Poate că

animalul vertical nu le era străin...

Moarte sau viață, sfîrșitul se apropia. Dacă nici unul din cei șase giganți nu se abătea din drum, oamenii aveau să fie striviți sub picioarele lor, iar împrejmuirea de liane făcută una cu pămîntul. Aun îl privi cu spaimă pe cel mai puternic dintre uriași. Înalt de cincisprezece coți, trompa sa ar fi putut sugruma un bivol la fel de ușor cum gîtuia pitonul o antilopă.

Ajuns în fața oamenilor se opri. Și deoarece el era cel care poruncea înaintarea turmei, ceilalți făcură la fel; strămoșii mamuților se răspîndiră de jur împrejur, ca niște dîmburi mișcătoare. Cu ghioaga așezată la picioare, Aun își aștepta soarta.

Într-un tîrziu, conducătorul turmei pufni și își schimbă drumul, ocolind către dreapta adăpostului. Toți îl urmară. Și fiindcă cel dinaintea lui se depărtase de împletitura de liane, fiecare animal făcu la fel, astfel încît nici unul, nici chiar cei mai tineri, nu se atinseră de oameni... Pămîntul continuă să tremure încă multă vreme. Ierburile se prefăcuseră într-o zeamă verde; trestiile și lotușii se amestecaseră cu țărîna. Hipopotamii fugiseră; un gavial, care nu se ferise destul de iute, fusese strivit ca o nenorocită de broască; foarte departe, pe o movilă, leii își urlau furia cu boturile ridicate în vînt.

Curînd, întreaga turmă intră în apele fluviului, iar valurile crescură și se revărsară peste mal. Trompele trăgeau apa, apoi o împroșcau peste spinări; cufundate aproape cu totul sub unde, capetele

și spinările uriașe păreau niște stînci desprinse dintr-un munte și aduse de ghețari, de torente sau avalanșe.

— Naoh a făcut înțelegere cu mamuții, șopti Aun. Oare Fiul Bourului n-ar putea face la fel cu strămoșii mamuților?...

Ziua era pe sfîrșite. Leii dispăruseră de pe movilă; bivolii greoi și cerbii cu pete albe se grăbeau către adăposturile de noapte. Pe urmă, soarele atinse colinele din spatele celuilalt mal al fluviului. În bîrlogurile lor, fiarele începeau să se trezească. Purtîndu-l cu grijă pe omul fără umeri, Aun reintră în adăpostul de liane.

MARELE ȘARPE

Trecuseră trei zile. Leii nu se mai întorseseră, iar strămoșii elefanților dispăruseră de mult în josul fluviului. Datorită căldurii soarelui și umezelii nopților, iarba zdrobită creștea iar, văzînd cu ochii. O viață nesecată, mai puternică decît foamea mîncătorilor de iarbă, țîșnea din pămînt sau se răspîndea peste apele galbene, mîloase și, adesea, era de ajuns ca Aun să arunce harponul pentru a dobîndi o pradă ce le ajungea uneori pentru cîteva zile. Înțelepciunea lui Naoh, ce trăia în el, îl oprea să omoare mai mult decît îi trebuia pîntecelui omenesc ca să-și astîmpere foamea.

Mult timp, frigurile și delirul wahului întunecaseră fruntea lui Aun; acum însă rănile începuseră să se închidă, iar lucirea febrei părăsise ochii bolnavului.

Umbra palmierilor cernea o răcoare plăcută. Așezați la intrarea adăpostului, ulhamrul și omul fără umeri se odihneau, sătui și liniștiți. Împrejur, tufișurile fremătau de pînda și goana feluritelor făpturi ale pămîntului, iar mulțimea vietăților ce însuflețeau cîmpia îi încredința că nu le va lipsi vînatul nici atunci, nici în zilele ce aveau să vină. Bîtlani purpurii se lăsau din zbor pe castanii de apă; pe celălalt mal, două berze negre își

începuseră dansul împerecherii; un marabu țopăia întruna, după un ritm numai de el știut; pe deasupra lor trecea un stol de cocori cu capul galben, în timp ce ibiși roșii se căutau printre lotuși.

Un piton se tîrî din nămol și își desfășură pe mal trupul, la fel de gros ca al unui bărbat și de cinci ori mai lung. Nomazii priviră cu scîrbă animalul acela necunoscut ulhamrilor. Deși pitonul putea să se miște la nevoie cu iuțeala unui mistreț, acum se tîra greoi, orbit de lumina soarelui, căci ziua era pentru el un răstimp de odihnă și nu de vînătoare.

Aun și Zur se retraseră în adăpost. Nimic din toate amintirile lor nu-i făcea să bănuiască puterea tîrîtoarei, dar nu știau dacă arcuiții săi colți nu ascundeau otravă, asemenea celor ai șerpilor din ținuturile de la apus. După înfățișare, pitonul părea la fel de puternic ca un tigru și, poate, tot atît de veninos ca vipera...

Șarpele se apropie încetul cu încetul de împletitura de liane. Aun își ținea pregătite ghioaga și o suliță, dar nu se gîndea să-și trimită strigătul de provocare. Înțelesese de mult că în marile fiare ardea un dor de luptă asemănător cu propriile-i porniri, însă trupul acela bălos și fără labe, capul prea mic și ochii încremeniți îi erau mai străine decît viermii din pămînt.

Cînd pitonul ajunse lîngă adăpost, își înălță capul și deschise botul cu maxilare turtite.

— Trebuie să lovesc? întrebă Fiul Bourului.

Zur stătea în cumpănă. În ținutul lui, oamenii fără umeri omorau șerpii zdrobindu-le capul, dar ce erau șerpii de acolo față de acela?

— Zur nu știe, spuse el. Zur n-ar lovi înainte ca animalul să atace.

Capul șarpelui atinse lianele și încercă să-și facă loc printr-o deschizătură. Atunci Aun îl împunse cu vîrful suliței. Pitonul făcu un salt înapoi, șuieră, se răsuci de cîteva ori fulgerător, apoi porni spre fluviu. Chiar în clipa aceea o saiga tînără traversa cîmpia. Văzînd-o, șarpele se opri deodată, rămînînd nemișcat. Antilopa își înălțase capul și adulmeca adierile; mirosul oamenilor o neliniști și o făcu să se depărteze de adăpostul acestora. Abia atunci văzu pitonul și încremeni, fără să-și poată desprinde privirea din ochii sticloși. Apoi totul se petrecu foarte repede. Antilopa se răsuci în loc și vru să fugă, însă corpul moale se avîntă pe urma ei cu iuțeala unei pantere. Saiga se împiedică de o piatră, se împletici și fu dată peste cap de o izbitură a șarpelui. Se ridică înainte de a fi încolăcită, continuîndu-și goana la întîmplare, însă fuga ei bezmetică o duse chiar pe mal, unde șarpele îi tăie drumul. Tremurînd, antilopa privi întinderile: acolo era viața ierburilor, foșnetul și mirosul de pelin în mijlocul cărora trupul ei ager se avînta cu atîta plăcere... Doar două sărituri și ar fi scăpat de primejdie. Încercă să se strecoare între rîu și șarpe, apoi, disperată, țîșni peste obstacol. O lovitură teribilă, și coada pitonului i se încolăci în jurul

trupului, doborînd-o. Clipe nesfîrșite antilopa se zbătu în strînsoarea șarpelui, apoi, plecîndu-și capul cu botul deschis și limba atîrnînd, rămase nemișcată.

Cele petrecute înaintea lui născură în Aun o ură ciudată. Un leopard, lupii sau machairodusul ar fi putut să omoare antilopa fără ca ulhamrul să se fi sinchisit cîtuși de puțin de aceasta, însă izbînda la vînătoare a fiarei celei lungi părea să-i atingă și pe ei, oamenii. De două ori războinicul se aplecă, vrînd să iasă din adăpost, dar de fiecare dată Zur îl opri:

— Fiul Bourului are carne din belșug. Ce se va întîmpla cu noi dacă va fi rănit?

Aun se lăsă înduplecat de vorbele chibzuite ale wahului. Nu-și putea lămuri propria mînie: îl apucase deodată, asemenea unei mari fierbințeli sau ca durerea revărsîndu-se dintr-o rană. Dar ce știa el despre puterea marelui șarpe? Dacă pitonul doborîse antilopa numai cu o lovitură de coadă, poate că la fel de ușor ar fi putut răpune un om... Aun se posomorî, iar adăpostul de liane îi deveni nesuferit.

— Aun și Zur nu pot trăi aici, spuse după ce pitonul își înghiți prada și dispăru înapoia trestiilor. Ulhamrii au nevoie de o peșteră!

— Zur se va ridica în curînd, îl încredință wahul.

PARTEA A DOUA

...Trecuseră două zile. Deși încă slab, Zur se putea scula în picioare, iar sîngele lui tînăr făcea ca rănile să i se închidă repede. Aun putea să părăsească acum adăpostul și să cutreiere ținuturile din josul fluviului. Cu toate că se depărtase la o jumătate de zi, nu reușise să găsească vreo peșteră. Ici și colo, pe malul fluviului se ridicau colți de stîncă, unii dintre ei destul de mari, însă scobiturile lor nu erau bune nici pentru un adăpost de dholeu. Lui Zur i-ar fi plăcut să adîncească o astfel de gaură, așa cum făceau odinioară oamenii fără umeri, însă truda ar fi fost greoaie și de durată, iar ulhamrii disprețuiau astfel de vizuine. Atunci se mulțumi să întărească împletitura de liane și, fiindcă era mai priceput decît Aun, ajunse s-o facă de netrecut pentru animalele de pradă; era adevărat însă că rinocerul, hipopotamul ori elefantul ar fi putut-o nărui pînă la urmă. În afară de asta, alcătuirea din liane atrăgea fiarele care dădeau tîrcoale prin hățișuri.

Alte zile trecură. Se apropia sfîrșitul primăverii și o căldură copleșitoare se abătuse asupra fluviului. Mult timp după ce se iveau zorile, cîmpia rămînea acoperită de aburi fierbinți.

Într-o dimineață, Zur își dădu seama că era

destul de în putere ca să poată porni din nou la drum. Se apropie de ulhamrul care privea nerăbdător și posac plasa verde a mlădițelor și frunzelor noi ce le năpădiseră adăpostul, și-i spuse:

— Fiul Pământului îl poate urma pe Aun.

Vestea îl umplu de bucurie pe ulhamr — rănitul fusese pînă atunci ca o liană încolăcită în jurul umerilor săi și care-i stînjenise mișcările.

La vremea cînd Aun și Zur porniră în josul apei, ceţurile care pluteau pe valurile fluviului nu se împrăștiaseră cu totul. Puii de hipopotam se hîrjoncau pe malul golfului, iar păsările se pregăteau de zbor.

Pe măsură ce soarele se ridica pe cer, oamenii începură să caute răcoarea și umbra desișurilor; trebuiau să umble cu băgare de seamă, ca să nu calce pe șerpii dezmorțiți de căldură, și să adulmece înainte de a fi prea tîrziu mirosurile fiarelor ce dormeau încă.

Către amiază se odihniră sub un pîlc de terebinți. Aveau carne uscată, rădăcini și ciuperci, pe care le fripseră deasupra unui foc de vreascuri. Izul cărnii rumenite umpluse nările lui Aun care înfuleca cu pofta lupilor tineri, în timp ce Zur mesteca fiecare îmbucătură fără să se grăbească. Toropeala zilei moleșea toate vieţuitoarele. Singurele zgomote erau murmurul neobosit al trecerii apelor și țîrîitul gîzelor; pînda, hăituiala mai puteau să aștepte. Cei doi oameni se bucurau de un răstimp al tihnei. Tinerețea lor îi făcea încrezători;

mințile le erau pline de gînduri înflăcărate în care frica se pierdea, dispărea la fel ca o frunză purtată de undele fluviului.

Încă slăbit, Zur ațipi în vreme ce Fiul Bourului rămase de pază. Veghea sa era asemenea somnului, căci mintea — la hotarul dintre vis și trezie — îi era stăpînită de puterea străveche a instinctelor; simțurile-i agere deslușeau însă toate schimbările din jur.

Cînd umbrele deveniră insule pe cîmpie, nomazii porniră iar la drum și nu se mai opriră pînă la apusul soarelui. A doua zi și în zilele care urmară făcură la fel. Trebuiră să treacă prin junglă, să ocolească ținuturile mlăștinoase, să traverseze încă un rîu, să rătăcească prin hățișuri... Slăbiciunea lui Zur dispăruse cu totul. Acum îl urma pe ulhamr neobosit, însuflețit de aceeași ardoare. Legătura lor era puternică și niciodată nu se ivise între ei vreun prilej de mînie sau de pizmă: fiecare găsea în celălalt însușirile care îi lipseau. Forța lui Aun îl umplea pe Zur de uimire și îi dădea siguranță. Aun prețuia înțelepciunea wahului și tainele pe care acesta le știa de la oamenii fără umeri.

În dimineața celei de-a noua zile întîlniră primele stînci. Erau chiar pe malul apei, alcătuind un lanț ce se întindea pînă departe, la marginea junglei. În crăpăturile lor se adăposteau vulturi și șoimi.

Văzîndu-le, Fiul Bourului scoase un strigăt de încîntare: îi plăceau stîncile, mai ales cele din preajma apelor. Mai potolit, Zur privea gînditor

împrejurimile. Descoperiră mai multe ieșituri, asemănătoare celor sub care se adăpostea hoarda atunci cînd nu găsea peșteri. Însă un adăpost destul de bun pentru un trib este nepotrivit pentru numai doi războinici.

Merseră încet, oprindu-se adesea pentru a cerceta pereții de stîncă — uneori, o spărtură neînsemnată putea ascunde o peșteră încăpătoare.

În cele din urmă, ochiul pătrunzător al lui Aun descoperi o adîncitură nu mai înaltă decît un stat de om și lată, la început, de două palme, dar care se lărgea pe măsură ce urca. Ca să ajungă la ea, fură nevoiți să se cațere pînă la un ieșind de stîncă pe care trei oameni ar fi putut sta unul lîngă altul.

Războinicii atinseră cu destulă ușurință ieșitura de piatră, dar, pentru a se ridica pe ea, Aun trebui să se urce pe umerii lui Zur. Ajuns sus, ulhamrul se strecură prin fisură și înaintă cîțiva pași aplecat. Pe urmă trecerea se lărgi și nomadul ajunse într-o peșteră scundă, dar încăpătoare. O străbătu mergînd încet, pînă cînd dădu de o galerie care se pierdea în întuneric. Înainte de a merge mai departe Aun socoti că era mai bine să-l cheme și pe Zur. Se strecură afară la fel cum intrase și îi spuse:

— Peștera este mare. S-ar putea să aibă două ieșiri. Aun nu i-a dat de capăt...

Plecîndu-se, întinse harponul. Zur se prinse de coada lui și începu să suie trudnic, proptindu-și tălpile pe stînca rugoasă. Pe măsură ce wahul urca, Aun își îndrepta umerii și se trăgea în interiorul crăpăturii.

Cînd Zur ajunse sus, Aun îl duse în peșteră și, făcîndu-i semn să-l urmeze, porni prin galeria ce cobora în măruntaiele de piatră. Pe măsură ce înaintau, mersul lor devenea tot mai anevoios, din pricina beznei ce creștea împrejur. Curînd, mirosul le dădu de veste că aveau în față un animal de pradă. Cu fiecare pas, izul de fiară se făcea tot mai puternic. Primejdia pe care o vestea trezi în oameni o neliniște firească și, împreună cu ea, gîndul că ar trebui să se întoarcă înainte de a fi prea tîrziu. Deodată, în fața lor miji o lumină slabă.

— Mai este o ieșire, murmură Zur.

Aun scutură din cap cu ciudă, dar nu-și înfrînă mersul. Panta devenise mai puțin abruptă, iar lumina, deși încă doar o licărire, continua să crească. Venea dintr-o crăpătură foarte înaltă însă prea îngustă ca oamenii să poată trece... Cîțiva lilieci își luară zborul fîlfîind alene.

— Aun și Zur sînt stăpînii peșterii! rosti Fiul Bourului.

Nerăbdător, wahul își strecurase capul prin crăpătura din peretele stîncii. Se auzi un răcnet și în vizuina largă ce se deschidea de cealaltă parte se ridică o fiară cumplită. Era greu de spus dacă semăna mai mult cu tigrul decît cu leul. Avea o coamă neagră, iar pieptul ei îl depășea în lățime pe cel al gaurului. Prelungă și mlădioasă, masivă totodată, făptura aceea era cel mai mare mîncător de carne pe care îl văzuseră Ann și Zur. În penumbra peșterii, ochii îi aruncau flăcări galbene și verzi.

— E Leul Stîncilor, șopti Zur.

Ridicată pe picioarele din spate în dreptul fisurii, fiara biciuia văzduhul cu coada.

Aun o privi îndelung și spuse la rîndul lui:

— Este Tigrul Ținutului Kzamilor!

Înșfăcă harponul și era gata să dea drumul urletului său de luptă, cînd Zur îl prinse de brațul ridicat.

— Spărtura nu este destul de mare pentru ca Aun să poată lovi de moarte fiara. Îi va fi greu chiar și s-o atingă.

Îi arătă ulhamrului colții de stîncă și ieșiturile care ar fi oprit zborul armei, iar acesta pricepu cît de lipsit de înțelepciune ar fi fost să întărîte animalul acela, ce n-ar fi șovăit să-și părăsească vizuina pentru a porni în căutarea oamenilor care-l stîrniseră. Acum, fiara părea că se domolise. Resturile unui onsgru, ce zăceau risipite în bîrlog, stăteau mărturie că în noaptea următoare ea n-avea să mai plece la vînătoare.

— Aun și Zur i-ar putea întinde o cursă, murmură wahul în timp ce privea oasele răspîndite pretutindeni în peșteră.

Un timp, fiara continuă să pufăie în fața crăpăturii, apoi se întoarse la culcușul său și se întinse, nepăsătoare. Fiindcă nu cunoștea teama, furia i se potolea repede. Nu exista vreun animal destul de nechibzuit s-o atace, în afară, poate, de rinocerul greoi și prost. Strămoșul elefantului, deși nu se temea de ea, nu căuta prilejul s-o înfrunte, iar

conducătorii turmelor de bivoli, de gauri și gaiali, care se încumetau să-și apere cirezile de atacul tigrului sau al leului, se înspăimîntau și fugeau din calea ei. Forța sa o depășea pe cea a tuturor celorlalți mîncători de carne.

Ființele pe care le adulmecase în spatele peretelui de bazalt îi aminteau mirosul semnopitecului, al gibonului sau rhesusului, animale lipsite de putere și pe care le putea nimici cu o singură lovitură de labă.

Aun și Zur se traseră spre partea de sus a peșterii. Deși nu-i amenința nici o primejdie imediată, vecinătatea fiarei îi neliniștea. Ea se găsea de cealaltă parte a stîncilor și, cu siguranță, nu vîna niciodată ziua, însă o întîmplare ar fi putut-o scoate în drumul lor. Deci adăpostul abia găsit se dovedea nesigur... Cu toate acestea, se hotărîră să nu-l părăsească înainte de a descoperi un altul mai bun. Fiul Bourului spuse:

— Aun și Zur nu vor ieși decît atunci cînd fiara va adormi în bîrlogul său...

— Leul Stîncilor este prea greoi ca să se cațere pe trunchiuri... Pretutindeni în jur se găsesc copaci și desișuri în care ne putem ascunde.

Nu le era teamă c-ar fi putut fi surprinși în timpul vînătorii: mirosul lui Aun era la fel de ascuțit ca al șacalilor, iar șiretenia lui Zur nu atipea niciodată.

Timp de mai multe zile, viața lor nu fu tulburată de nimic. Călăuzit de instinctul rasei sale, Zur găsea

rădăcini și ciuperci, iar Aun aducea vînat proaspăt și vreascuri pentru focul pe care îl aprindeau pe stînci. Flăcările trimiteau pînă departe strălucirea lor roșcată, ce alunga liliecii și bufnițele, atrăgînd în schimb nori de gîze.

Hrană se găsea din belșug; oamenii mîncau la adăpost de fiarele care îi pîndeau de jos, fără să le pese de vulturii ce zburau deasupra capetelor lor.

De mai multe ori pe zi, Zur cobora în adîncul peșterii ca să pîndească vizuina fiarei. Leul nu mai dădea semne de mînie și nici măcar de neliniște sau nerăbdare. Mirosul tînărului războinic îi devenise familiar și nu-i mai tulbura tihna. Se întîmpla ca, atunci cînd nu-i era somn, să-și părăsească uneori culcușul și să vină la crăpătura din peretele stîncii unde, ridicat pe labele din spate, se străduia să deslușească cu ochii săi de jeratic statura și chipul omului cufundat în umbră.

După ce se scurse o vreme, Fiul Pămîntului îi spuse:

— Aun și Zur nu sînt dușmanii Leului Stîncilor!

Glasul omenesc îl surprinse pe stăpînul peșterii, care scoase un răget scurt și, cu o lovitură de labă, zgîrie bazaltul peretelui.

— Leul Stîncilor este mai puternic decît Zur, reluă războinicul... Însă Zur este șiret... Dacă Leul Stîncilor, Fiul Pămîntului și Fiul Bourului ar face legămînt, nici o pradă nu le-ar mai putea scăpa.

El vorbea astfel fără un gînd anume și fără

speranța că fiara l-ar înțelege; vorbea îndemnat de amintiri vechi, ce continuau să trăiască în străfundurile minții sale și care îi spuneau că oamenii fără umeri trăiseră alături de animale de pradă cu care se amestecaseră în timpul vînătorilor. Chiar și dintre ulhamrii, Naoh, Fiul Leopardului, făcuse odinioară legămînt cu mamuții. Coborîtor dintr-un neam ce se stingea de mai multe generații, Zur se pierdea adeseori în gînduri ciudate. El păstra mai multe amintiri decît ulhamrul, iar în zilele cînd se odihnea acestea îi dădeau tîrcoale ca un stol de vulturi flămînzi.

Era însă pentru prima oară în viața lui că trăia în apropierea unui animal de temut. Oriunde s-ar fi aflat — în pădure, în stepă sau în munți — fiarele se dovediseră neîmblînzite și amenințătoare. Iar ori de cîte ori Zur vrusese să-l imite pe Naoh, Aun și ceilalți îl făcuseră să se lepede de gîndul acela. Nici chiar Naoh nu încercase să trăiască în vecinătatea mamuților. Devenit conducător al hoardei, el dăduse uitării călătoria făcută cu Nam și Gaw. Singura lui grijă era acum să-i călăuzească pe ulhamri către ținuturi bogate în vînat... Hoarda era numeroasă și necruțătoare, atunci cînd vîna, iar mîncătorii de iarbă i se fereau din cale. Toate făpturile cu blană învățaseră în scurt timp să se teamă și să rămînă la o distanță mare de om, astfel încît numai șiretenia și cursele pe care ulhamrii se pricepeau să le întindă făceau ca hăituiala să le fie norocoasă...

De unde se afla, Zur ar fi putut atinge cu

mîna botul Leului Stîncilor. Pentru aceasta, ar fi fost de-ajuns să se aplece puțin prin spărtură și să întindă brațul. Deși îl făcea să se înfioare, gîndul acela nu înceta o clipă să-l îmboldească. Apoi trecură zile și între ei se stabili o obișnuință — cea care apropie făpturile pămîntului, făcîndu-le să-și uite vrajba. Omul și leul se vedeau, se adulmecau, fără ca unul să fie vînător iar celălalt pradă. Pieptul lat, capul masiv, flăcările care jucau în ochii animalului nu-l mai făceau pe Zur să tresară, iar simțurile lui agere îi spuneau că nici el nu mai era un străin pentru uriașa fiară.

Vara era aproape. O arșiță cumplită pîrjolea pămîntul. Arzînd stepele lipsite de apă, ca înzecea viața din păduri, din junglele și savanele umede, iar verdele ierbii acoperea malurile fluviului. Viermii, păianjenii, mișunau în toate cutele frunzelor; cărnurile vîscoase ale moluștelor se îngrămădeau, tot mai numeroase, în scobiturile malurilor; dinspre ținuturile secetoase începuseră să sosească turmele mîncătorilor de iarbă. Cu toate că simțeau apropierea unei fiare mai puternice decît ei, tigrii și leii porneau la hăituială, cutezători și înfometați, ajungînd pînă lîngă peștera oamenilor. Acum, Aun și Zur nu mai ieșeau decît după ce se lumina de ziuă și nu întîrziau niciodată după apusul soarelui. Curînd, descoperiră că un leu negru și două leoaice puseseră stăpînire pe partea dinspre apus a junglei, iar un tigru și o tigroaică vînau pe pajiștea unde rîul și fluviul își întîlneau apele. Pînă la vizuina

fiarelor era un drum de doar o treime de zi, iar pînă la junglă și mai puțin.

Uneori, la căderea nopții, puteau auzi din ce în ce mai aproape răcnetul leului sau miorlăitul tigrului, la care fiara peșterilor răspundea, după toane, prin răgete care bubuiau ca tunetul.

În acele clipe, Aun și Zur se simțeau îndemnați să părăsească cît mai repede adăpostul lor. Cînd se iveau zorile, uitau însă vecinătatea primejdioasă a mîncătorilor de carne. Belșugul de pradă făcea vînătoarea ușoară, iar fiarele nopții se retrăgeau în bîrlogurile lor cu mult înainte de răsărit, îmbuibate de carne și sînge.

Gîndindu-se la toate acestea, wahul spunea:

— Mai departe sînt alți tigri și alți lei... și alte fiare roșii. Vor mai găsi Aun și Zur o peșteră la fel de bună ca aceasta?

Fiul Bourului nu-i răspundea niciodată. Sufletul lui, mai hoinar decît cel al lui Zur, era mistuit de o curiozitate nelămurită, care-l îndemna mereu către ținuturi noi și creștea înăuntrul lui fără ca el s-o știe, pentru ca să răbufnească brusc, într-o pornire căreia trebuia să i se supună. Uneori, dimineața, cobora pînă la malul fluviului ca să privească stîncile unde dormeau leii, iar în piept i se aprindea dorința să-i nimicească, astfel ca nimic să nu-i mai stea în cale. Voia să meargă dincolo de aceste ținuturi, să găsească alte locuri de hăituială, alte făpturi ale pămîntului... Alteori urca în susul rîului pînă ce ajungea la mai puțin de o aruncătură de

piatră de vizuina leilor. Nu o singură dată trecuse pe celălalt mal, sărind din stîncă-n stîncă sau înotînd. Atunci, gîndul călătoriei îl înflăcăra iarăși, iar pădurea albastră ce îi închidea zarea i se părea și mai ademenitoare. Cînd se înapoia însă, neliniștea îl cuprindea din nou, întunecîndu-i privirea.

În lipsa lui, Zur usca la soare fîșii de carne și rădăcini. Wahul știa că pentru a fi stăpîni pe mișcările și pe odihna lor, trebuiau să aibă un prisos de hrană. La răstimpuri mai lungi sau mai scurte, se ducea pînă la fisură, iar dacă se întîmpla să-l găsească treaz pe mîncătorul de carne, continua să-l obișnuiască cu glasul său.

Într-o după-amiază, cînd umbrele stîncilor începuseră să se aștearnă peste malul rîului, Aun întîrzia să se întoarcă din hăituială. Cuprins de neliniște, Zur coborî de pe stînci folosindu-se de vrejurile din liane împletite; se îndreptă întîi către rîu, însă o cireadă de bivoli îi tăie drumul. Zur știa de multă vreme că mîncătorii de iarbă, odată stîrniți, puteau deveni primejdioși. De aceea făcu un ocol mare către apus și, tocmai cînd se pregătea s-o ia din nou spre miazăzi, un rinocer țîșni din ierburile înalte. Fiul Pămîntului se făcu nevăzut sub coroana unui banian, însă animalul greoi îl urmări și acolo. Atunci wahul se cățără pe o colină, ocoli o mlaștină destul de întinsă și se rătăci în hățiș, iar cînd reuși să iasă pricepu înfricoșat că se afla în fața lanțului muntos, însă de cealaltă parte a lui

— acolo unde era bîrlogul fiarei celei mari.

Rinocerul dispăruse. Zur cercetă atent cu privirea ținutul unde nici el, nici Aun nu se aventuraseră vreodată. De partea aceasta, stîncile erau mai abrupte și mai ferestruite de vînturi și ploi decît înspre fluviu. Doi șoimi pluteau în văzduh aproape fără să miște din aripi, îndreptîndu-se spre norii albi. Deși se apropia înserarea, lumina continua să-și reverse strălucirea peste stînci și ierburi. Așezat pe pămînt, la umbră, wahul încercă să găsească vizuina Leului Uriaș. După cum credea el, bîrlogul trebuia să fie într-una din marile găuri negre în care lumina dispărea ca-ntr-un gîtlej întunecat. Spre stînga, în spatele unui șir de trestii, se întindea mlaștina; la dreapta, începea un povîrniș presărat cu o mulțime de dîmburi, iar mai încolo, spre lanțul stîncos, se înșiruiau crestele ascuțite, împungînd văzduhul aidoma unor colți... Leul nu se zărea nicăieri. Dormea poate, așteptînd vremea pîndei și a hăituielii, cînd bezna se va umple de răgete și tropot, cînd mirosul fricii va urca pînă la cer.

Deodată, Zur tresări. La marginea zării, pe cea mai înaltă dintre coline se ivise o fiară. Nu era un leu galben, ca aceia care le atacaseră adăpostul de liane, ci un leu negru, dintr-un neam necunoscut. Iarba de sub copacul lîngă care Zur își căutase adăpost era mică; leul văzuse omul.

Lipit de pămînt, wahul nu cuteza să se clintească. El nu avea nici forța, nici cutezanța lui Aun: harponul lui n-ar fi putut străpunge destul de adînc

pieptul animalului, iar ghioaga sa era mînuită de brațe prea slabe ca să poată zdrobi coastele și rupe labele leului. Nu-i rămînea altceva de făcut decît să fugă — copacul sub care se afla era prea scund ca să-i ofere adăpost. Ceva mai departe se zărea un prag de piatră din care o brînă foarte îngustă pornea către stînci.

Își adună puterile și se avîntă într-acolo, în timp ce leul, cu un răget de furie, începu să coboare colina. Cînd Zur atinse scursura de lavă, iar leul nu-l mai putea vedea, profită de răgazul acela și, fără să-și încetinească goana, cercetă cu privirea stîncile și găurile din ele...

Parcursese mai mult de o treime din drumul spre piscuri. Cînd se opri și se întoarse, poteca din spatele lui era pustie; leul părea să se fi răzgîndit sau, atras poate de altceva, urmărea noua pradă. Cu speranța că așa stăteau lucrurile, Zur se îndreptă către peretele stîncii. Dar nici nu făcuse primul pas, că un răcnet scurt îl cutremură pînă în străfundul măruntaielor. Recunoscu animalul negru. Sosea în salturi mari, mai înverșunat decît leii galbeni. Zur auzea crescînd în spatele lui gîfîitul, scrîșnetul ghearelor pe piatră... Era prea tîrziu ca să mai poată ajunge la adăpost. Numai cîteva sărituri și oasele lui aveau să trosnească între fălcile leului...

Deodată, privirile fugarului fură atrase de trei ieșituri ale stîncii. Aveau o formă curioasă și erau astfel așezate încît păreau niște crengi rupte, însă îi dădeau putința să se cațere pe o a patra ieșitură,

de unde s-ar fi putut urca pe creasta scursurii de lavă.

Zur sări, atinse prima ieșitură, se ridică pe cea de-a doua sprijinindu-se în mîini, apoi urmă a treia și în cele din urmă ultima, după care atinse creasta... Leul ajunsese chiar sub el, dar săritura lui, deși uriașă, fu în gol. Căzu la pămînt, își reînnoi încercarea încă o dată, apoi, cu un răget mînios, renunță. Botul îi rămase însă întors spre Zur, iar în ochii lui licărea un amestec de furie și uimire...

Fiul Pămîntului se întrebă dacă era mai bine să rămînă pe creastă, ori să coboare pe partea cealaltă a scursurii de lavă. Căile pe care l-ar fi putut ajunge fiara erau două: dinspre cîmpie sau pe lîngă șirul de stînci. Atîta timp cît leul rămase neclintit, Zur stătu în cumpănă. De îndată ce-l văzu însă că începe să dea tîrcoale, se hotărî să fugă și, coborînd panta, se avîntă către apus. Cerceta neîncetat stîncile cu privirea, sperînd că va găsi un adăpost: în mintea sa înfierbîntată vedea deja peștera și silueta Leului Uriaș... Dar, ca și altă dată, fiara nu se zărea nicăieri; poate că stătea la pîndă, răbdătoare și nemișcată, după cum tot atît de bine se putea ca el, Zur, să nu fi găsit calea cea bună... Toate aceste gînduri i se învîrtejeau în spatele frunții fără ca wahul să se poată opri asupra vreunuia anume. Nevoia grabnică de adăpost îi stăpînea toate simțurile și, aproape fără voie, se apropia de stînci...

Nu-l mai despărțeau de ele decît cîțiva pași, cînd își dădu seama că urmărirea reîncepuse. Leul

negru făcuse un ocol, văzuse omul și se apropia cu salturi ce lăsau urme adînci în iarba înaltă. Printre stînci nu se deslușea nici o cale potrivită, iar Zur gonea la întîmplare, mînat doar de spaima prăzii urmărite...

Din nou zidul de piatră fu aproape și din nou gîfîitul răsună în urma omului, amestecat cu foșnetul ierburilor și clămpănitul fălcilor.

Zur se opri. În pieptul lui, inima făcea salturi asemenea leului din stepă, iar prin fața ochilor lărgiți de groază alergau învălmășindu-se imagini de mult uitate. Și toate erau viața, viața pe care trupul său tînăr o iubea atît de mult și care acum era primejduită. Viața era acolo cu el, și tot acolo era moartea, purtată de colții și ghearele ascuțite ce-l hăituiau fără cruțare. Fiul Pămîntului se simți la fel de slab ca ibisul ajuns în puterea vulturului. Nu mai avea arme... Nu-i mai rămăseseră decît brațele sale nevolnice.

Clipele treceau, mai lungi decît zilele. Zur chibzuia: acolo, leul negru; aici, vizuina în care își are culcușul Leul Uriaș. Cu salturi disperate, wahul gonea cu iuțeala vîntului. Știa că va pieri, însă voia să ajungă în peștera celuilalt, lîngă adăpostul lor... Se afundă în gaura de bazalt căscată ca un bot, asemenea unei păsări în gîtlejul șarpelui.

Două răgete răsunară deodată. În lumina roșie a apusului, urmăritorul își înălțase statura neagră; din adîncul bîrlogului creștea un trup enorm, care părea să nu se mai sfîrșească. Două sărituri, ghearele

repezindu-se să sfîșie, trosnetul fălcilor. Atît. Dat peste cap, leul negru se rostogolise și, învins, se tîra, fugea, cu pîntecele deschis, în timp ce viața i se risipea printre ierburi...

Nemișcat, cu capul ridicat semeț, celălalt îi privea goana, apoi trimise către apus răsunetul glasului său tunător.

Zur abia dacă văzuse lupta. Cu fața la pămînt, cu palmele lipite de piatră, rămăsese nemișcat și tăcut. Pînă și groaza i se istovise: în fața Leului Uriaș dispăreau deopotrivă teama și speranța. Wahul se împăcase cu gîndul celor ce vor urma, așa cum se împăcase cu gîndul sfîrșitului odinioară, cînd colții machairodusului i se înfipseseră în piept.

O singură dată mai mîrîi uriașul, apoi, cu pași apăsați, lingîndu-și o zgîrietură făcută de colții potrivnicului, se întoarse agale în peștera unde, încremenit, omul aștepta. Leul îl adulmecă, apoi își puse o labă grea pe spatele lui. Știa că poate sfîșia carnea aceea tremurătoare, dar n-o făcu. Răsuflarea îi devenea tot mai liniștită și Zur pricepu că leul recunoscuse mirosul trupului său, mirosul care se strecura în fiecare zi prin spărtura din perete. Și atunci nădejdea începu să-i reînvie, sîngele îi purtă prin vine vechile și neobositele dorințe. Privi în sus, spre botul monstruos și, amintindu-și că fiara îi ascultase adeseori glasul, murmură:

— Sub ghearele Leului Stîncilor, Zur este asemenea unei antilope.

O clipă, răsuflarea fiarei se iuți, apoi leul își

retrase încet laba. Wahul simțea, era încredințat acum că va trăi. Dacă fiara nu-l sfîșiase pe loc, atunci nu-l va sfîșia niciodată. Zur nu mai era o pradă. Și nici nu va mai fi. El și Leul Stîncilor făcuseră un legămînt.

Leul Uriaș continua să asculte glasul omenesc, ca și cum ar fi înțeles că vorbele acelea domoale, șoptite, erau pentru el. Ghemuit, cu labele strînse sub el, stătea înaintea Fiului Pămîntului, adulmecîndu-l din cînd în cînd pentru a-i cunoaște mai bine mirosul; uneori îl atingea cu laba ținîndu-și ghearele ascunse, așa cum făcea odinioară atunci cînd se juca cu cei născuți în aceeași zi cu el.

Purtate de nori dinspre răsărit, umbrele serii umpluseră peștera cu o cenușă violetă; primele stele începeau să sclipească, iar adierile nopții rătăceau deja printre pereții stîncoși...

Atunci Leul Uriaș se ridică. În ochii lui se aprinse jarul nepotolit al vînătorului, iar nările începură să-i freamăte, adulmecînd văzduhul. Zur înțelese că pentru el venise încă o dată clipa cînd i se hotăra viața sau moartea. Dacă fiara îl va lua drept pradă, Fiul Pămîntului n-avea să-l mai vadă vreodată pe Aun. De cîteva ori, trupul uriaș se depărtă, apoi reveni lîngă om și, de fiecare dată, focurile verzi din pupilele fiarei se fixară pe firava siluetă verticală... În cele din urmă, cu un sunet în care mîrîitul se amesteca cu răgetul, leul părăsi peștera și se pierdu în noapte.

„Leul Stîncilor a făcut legămînt cu Zur", își

spuse războinicul, apoi se apropie de crăpătura din perete și strigă cu voce răsunătoare:

— Aun!

Cîteva clipe mai tîrziu, răsunară pașii ulhamrului și o ramură aprinsă își răspîndi lucirile roșii. Fiul Bourului îl zări pe Zur și scoase un strigăt de spaimă:

— Tigrul mîncătorilor de oameni o să-l sfîșie pe Zur!

— Nu! răspunse wahul, apoi povesti cum fusese urmărit de leul negru și cum ajunsese în peșteră. Uimit, Aun ascultă întîmplarea aceea cumplită și minunată, mai surprinzătoare decît a lui Naoh și a conducătorului mamuților. Sufletul său hoinar, însetat de necunoscut, se umplu de mîndrie. Spuse:

— Aun și Zur sînt acum la fel de iscusiți ca Naoh. Apoi, neliniștea îi reveni: Zur nu poate rămîne mult timp în peșteră. Voi porni în întîmpinarea lui.

Cei doi oameni se întîlniră la poalele lanțului stîncos și după ce ajunseră în peștera lor și aprinseră focul, se bucurară de tihna deplină pe care le-o dădea siguranța, în clipele cînd în fiecare hățiș al junglei se întețea pînda, cînd mîncătorii de iarbă fugeau căutînd cu disperare un adăpost printre desișuri, ori mureau sub ghearele fiarelor.

TIGRUL ȘI FLACĂRA

Aun și Zur se duceau adeseori la crăpătura din stîncă, iar cînd Leul Uriaș nu dormea se arătau și îi vorbeau.

La început, prezența lui Aun trezi neliniștea animalului; din pieptul lui lat porni un miorlăit neîncrezător sau, poate, mînios. Pe urmă, leul se obișnui să amestece cele două mirosuri. Dacă venea uneori, la rîndu-i în fața crăpăturii, era numai pentru că în mintea lui de fiară nemiloasă simțea și el apăsarea singurătății.

Într-o seară, Aun zise:

— Este vremea să reînnoim legămîntul... Aun și Zur vor merge la peșteră, într-o zi cînd stăpînul ei va fi sătul, după o vînătoare bogată.

Zur se învoi, deși era mai puțin grăbit decît ulhamrul să-și pună viața în cumpănă. Legămîntul fusese făptuirea lui — și se gîndea la asta cu plăcere, spunîndu-și că pentru ei n-ar mai fi dăinuit nici o primejdie dacă s-ar fi putut încredința că Leul Stîncilor nu le era dușman.

Într-o dimineață văzură în peșteră trupul unei antilope mari. O pulpă fusese de ajuns ca să satur fiara, ce dormea adînc, obosită de urmărirea prăzii și îndestulată de carne.

— Vom merge să-l vedem cînd se va trezi,

spuse Aun... Două nopți de acum înainte nu-i va mai trebui pradă.

Gîndul acesta îl urmări toată ziua, fie că rătăcea de-a lungul fluviului, fie că se odihnea la umbra stîncilor. Arșița pîrjolea pămînturile uscate și înmulțea viața din ținuturile umede. Rareori se mai zăreau pe cîmpie siluete fugare, care dispăreau repede. Vulturii și șoimii se ascundeau, cocorii și bîtlanii rămîneau nevăzuți — pînă-n zare totul părea pustiu. Departe, pe fluviu, un hipopotam se scufunda în valuri, iar un crocodil toropit de căldură se lăsa dus de apele galbene.

Către amiază, Aun și Zur ațipiră puțin, pe urmă, lenevind pe stînci, se lăsară purtați de visare.

Piatra, fierbinte la început, începuse să se răcească pe măsură ce umbra creștea și, în scurtă vreme, se porniră adierile răcoroase ale serii. În oameni se nășteau nenumărate simțiri cărora nu știau să le dea glas: dorința de viață, plăcerea pe care le-o aducea îndestularea, tristețea gîndului că hoarda se afla departe, amintirea drumului lor spre tărîmuri necunoscute, muntele și fluviul subteran, cîmpiile și pădurile bogate în vînat pe care le găsiseră...

Cînd închidea ochii, Aun revedea dholeii, hienele și lupii pîndind în fața focului, fiara roșie doborînd rinocerul și pe el însuși omorînd fiara roșie. Și, ca și atunci, inima începea să-i bată cu putere. Ulhamrul retrăia trecutul, iar dorința de a învinge făcea să i se încordeze mușchii la fel ca în

clipele cînd leii dădeau tîrcoale împletiturii de liane, strămoșii mamuților zdrobeau pămîntul sau cînd pitonul înghițea antilopa...

Aceleași amintiri se cuibăreau și sub fruntea lui Zur. În mintea omului fără umeri ele căpătau însă alte înțelesuri; lui îi plăcea să se gîndească mai ales la Leul Uriaș. Iar gîndul i se întîlnea cu dorința lui Aun, care aștepta cu nerăbdare lăsarea serii.

Cînd soarele se făcu roșu, oamenii coborîră în adîncul peșterii. Leul nu dormea. Întins pe burtă, sfîșia pe îndelete antilopa vînată cu o noapte înainte.

— Să mergem la el! zise Aun.

Fiul Pămîntului încuviință în tăcere. Curajul lui se trezea mai greu, însă, odată ațîțat, wahul își risca pielea cu tot atîta hotărîre ca ulhamrul.

Se cățărară pe stînci, apoi coborîră la poalele lanțului stîncos.

Cirezile își terminaseră adăpatul și își căutau acum un adăpost. Papagalii umpleau văzduhul cu țipete ascuțite, un gibon se cățăra pe trunchiul unui palmier, dispărînd în frunziș.

Cînd, după ce ocoliră stîncile, Aun și Zur ajunseră lîngă intrarea vizuinei, apusul era aproape.

— Eu voi merge primul, rosti Aun. Așa era obiceiul său: pieptu-i să fie înaintea lui Zur și să înfrunte cel dintîi pericolele. Însă de această dată Zur se împotrivi.

— Leul Stîncilor mă cunoaște mai bine. De

aceea trebuie să fiu, la început, între Aun și leu.

Între cei doi, nu era loc pentru mîndrie. Fiecare asculta vorbele celuilalt ca și cum ar fi fost ale sale. Aun înțelese că Zur avea dreptate.

— Du-te, îi spuse ulhamrul.

Apucase cu dreapta ghioaga, iar în stînga ținea cel mai zdravăn dintre harpoanele sale. În clipa aceea el își dădea seama, mai mult chiar decît Fiul Pămîntului, de primejdia ce-i amenința. Se priviră. Deasupra lor, pe creasta stîncii, un vultur își azvîrlea în văzduh strigătul său de luptă...

Zur înaintă puțin cîte puțin, pînă cînd trupul i se profilă în gura peșterii, apoi dispăru în întuneric. Brusc, se pomeni față-n față cu fiara. Leul Uriaș se opri din sfîșiatul cărnii, iar flăcările verzi ale ochilor lui îmbrăcară trupul firav al omului fără umeri. Nemișcat, acesta murmură:

— Oamenii vin să reînnoiască legămîntul. Curînd va sosi anotimpul ploilor, cînd prada va fi mai rară și mai greu de prins. Atunci Leul Stîncilor va avea de partea lui șiretenia lui Aun și Zur.

Fiara închise pe jumătate pleoapele, apoi le redeschise și, ridicîndu-se, se apropie încet, plină de forța-i nepăsătoare. Capul său atinse umărul omului, iar Zur își trecu degetele prin coama aspră.

Wahul reînnoi gestul, îl repetă de mai multe ori, apoi cuteză chiar să scarpine fiara în lungul spinării. Iar ea rămase lîngă om, nemișcată, răsufînd domol.

Zur încă mai ezita să-l strige pe ulhamr, cînd

silueta acestuia apăru la intrarea peșterii. Aun păși înăuntru. Își înălță trupul cu mîndrie: brațele sale cu mușchii încordați erau gata să arunce harponul sau să rotească ghioaga. Leul Uriaș își opri răsuflarea, încrețindu-și botul și colții îi sclipiră albi, cumpliți... Pe capul lui pielea se adunase în cute mari, ochii aruncau fulgere, iar coada biciuia văzduhul cu șuiere amenințătoare.

— Și Aun va face legămînt cu Leul Stîncilor, rosti omul fără umeri. Aun și Zur trăiesc laolaltă în peștera de sus...

Fiara făcu prima săritură; ulhamrul era gata să-și rotească ghioaga pentru a izbi, însă Zur păși între el și leu. Lucirea mîniei din ochii verzi se stinse, iar răsuflarea i se domoli: înțelegerea cu oamenii era acum deplină.

În zilele care urmară, Aun și Zur se reîntoarseră de mai multe ori în peștera leului. Uriașul se obișnuise cu ei și chiar dorea să-i vadă aproape. Singurătatea nu-i mai plăcea. Era tînăr și pînă în toamna dinainte trăise într-o vizuină de pe malul unui lac: el, leoaica și puii care abia începuseră să vîneze. Într-o noapte, lacul se ridicase dintr-o dată, iar apele lui se repeziseră mugind peste hățișuri. Furtuna smulgea și ducea cu ea palmierii; un torent înecase leoaica și puii, iar el, leul, fusese tîrît de apele dezlănțuite, laolaltă cu arborii rupți, și aruncat pe o limbă de pămînt...

Un anotimp întreg, vechea vizuină rămăsese sub ape... Fiara încercase s-o regăsească, răbdătoare

și încăpățînată; chiar și sub bătaia nemiloasă a ploilor reci de toamnă, răcnetele lui nu conteniseră; continua să-i caute pe ai lui, călăuzit de amintiri încă vii, ce-i tulburau somnul... Și astfel se scurseseră zile după zile, iar Leul Uriaș dăduse de stîncile în care își găsise un adăpost. O tristețe nelămurită continua însă să-i însoțească fiece clipă. Dimineața, cînd se trezea, mirosea vizuina, căutînd ceva fără să știe ce; cînd se întorcea de la hăituială cu prada în fălci, privea în jur după cei care odinioară o sfîșiau alături de el. Cu timpul, amintirile se încețoșaseră, apoi se risipiseră și fiara se deprinsese să nu mai simtă alt miros amestecîndu-se cu cel al trupului său.

Într-o seară, Aun și Zur îl însoțiră la vînătoare. Intrară toți trei în jungla pe care luna, aflată la jumătatea drumului pe cer, o scălda într-o lumină gălbuie. Mirosul fiarei trezi toți mîncătorii de iarbă aflați în culcușurile lor și îi goni spre alte adăposturi din adîncurile pădurii sau în înaltul copacilor. Cei care trăiau în cirezi își dădură de veste pe căi misterioase, numai de ei știute. Căci, în mijlocul vieții nesfîrșite, leul peșterilor era ca într-un deșert. Cu o lovitură de labă sfîșia măgarul, antilopa saiga, mistrețul sau căprioara; dintr-o săritură trîntea la pămînt calul și chiar bivolul; toți aceștia se dovedeau însă foarte pricepuți atunci cînd era vorba să dispară în desișul pădurii ori să țîșnească în goană... Și astfel, nu o dată, revărsatul zorilor îl găsise pe vînător întorcîndu-se la bîrlogul lui

fără pradă, obosit și înfometat.

Nici în noaptea aceea nu izbutea să prindă vreun cerb axis sau o antilopă. Izul său aspru, pătrunzător, amestecat cu mirosul oamenilor, îndepărtase din preajma lor orice vînat.

În cele din urmă se așezară la pîndă în locul unde jungla se întîlnea cu mlaștina. Aici văzduhul era plin de mirosul florilor, amestecat cu izul de mosc și de ierburi putrezite. Oamenii se despărțiră, căutîndu-și fiecare alt ascunziș: unul printre trestii, celălalt într-un crîng de bambuși. Însă toată prada dispăruse. Numai broaștele continuau să umple noaptea de orăcăituri. Undeva, departe, răsună ropotul unei turme care fugea. O bufniță își schimbă locul dintr-un copac în altul, zburînd fără zgomot. Pe urmă se ivi un mistreț, ce scurma pămîntul cu colții lui încovoiați...

Era o făptură îndesată, cu ceafa groasă și picioarele subțiri; înainta încet, pufnind sau grohăind din cînd în cînd. Își cunoștea puterea, iar în adîncul minții sale greoaie sălășluia o cutezanță oarbă, care-l apăra aidoma perilor cenușii, aspri și zbîrliți ce-i acopereau spinarea. Leoparzii se fereau din calea lui, iar el disprețuia hienele și punea pe fugă lupii și dholeii; rănit sau întărîtat, ar fi fost în stare să înfrunte pînă și leul. Fiindcă izbutise să-i învingă pe toți cei care îl atacaseră, devenise netemător pînă la nesăbuință.

Ajuns lîngă trestiile printre care se ascunsese Zur, mistrețul se opri și adulmecă. Mirosul îi spuse

că acolo se afla un gibon sau un rhesus, făpturi slabe, din partea cărora nu-l pîndea vreo primejdie. Se mulțumi să grohăie, apoi se îndreptă spre bambuși. Atunci, pentru a-l abate către Leul Uriaș, Aun scoase strigătul său de luptă, pe care Zur îl repetă ca un ecou. Fiecare lucru necunoscut poate ascunde o cursă — mistrețul știa asta. Nici gibonul, nici rhesusul nu aveau astfel de glasuri. La cel de-al doilea strigăt, porni în goană spre locul unde stătea la pîndă leul. Un trup uriaș țîșni prin aer; mistrețul încercă să-și înfingă colții, însă furia și înverșunarea îi fură zadarnice; fiara ce se prăbușise peste el era mai grea decît un bivol. Mistrețul se poticni, cu pîntecul sfîșiat de ghearele tăioase, iar grumazul îi trosni între fălcile leului. Și, în timp ce șuvoiul roșu gîlgîia peste ierburile strivite, mistrețul mai grohăi o ultimă oară.

Cînd prada fu adusă în peșteră, Aun vru să știe dacă legămîntul cu leul era deplin. Își luă securea și tăie o ciozvîrtă din mistreț, iar fiara îl lăsă s-o facă. Oamenii știură atunci că puterea lor devenise tot atît de mare ca aceea a unei hoarde.

În zilele care urmară au vînat de mai multe ori împreună cu leul. Adeseori erau nevoiți să pîndească la mare distanță de bîrlogul fiarei, căci prada se ținea cît mai departe de stăpînul stîncilor. Și, de fiecare dată, Aun se bucura să calce pe pămîntul unor ținuturi necunoscute. Într-o dimineață îi spuse lui Zur:

— Ar fi bine să cunoaștem și alte locuri de

hăituială. Curînd va veni toamna și multe cirezi vor părăsi aceste pajiști. Ar vrea Zur să vină cu mine dincolo de vizuina tigrilor?

Zur înțelese nerăbdarea ulhamrului și, ca întotdeauna se învoi fără părere de rău să-l însoțească; deși mai puțin rătăcitoare, firea lui era stăpînită de aceleași porniri care înfierbîntau sîngele lui Aun.

— Vom merge să vedem ținuturile spre care coboară fluviul, răspunse wahul.

Își ascuțiră sulițele, afumară carne uscată, fripseră rădăcini și porniră la drum atunci cînd soarele abia începuse să se ridice pe cer. Zur nu părăsea peștera fără o strîngere de inimă. Acolo cunoscuse siguranța și belșugul, și tot acolo făcuse legămînt cu Leul Uriaș...

Pînă la mijlocul zilei continuară să înainteze nestînjeniți. Vederea pătrunzătoare a lui Aun și mirosul lui, la fel de ascuțit ca al dholeilor, descopereau la timp orice primejdie; fiarele dormeau; numai țînțarii și mușteleu cu capul roșu bîzîiau prin văzduh, atrase de mirosul cărnii. În timpul popasurilor, oamenii se fereau să se așeze în apropierea vreunui mușuroi de termite, căci făpturile acelea mărunte apăreau pe neașteptate și nu plecau decît după ce devorau totul.

Cînd nomazii ajunseră la vărsarea rîului în fluviu, trecuse cu mult de amiază. Aun cunoștea un vad și, după ce urcară pe malul celălalt, ulhamrul îl călăuzi pe Zur prin trecătoarea care ducea la

locurile de hăituială ale tigrilor. Din clipa aceea, totul în jurul lor deveni de temut, căci dacă în timpul zilei leul nu-și părăsește bîrlogul, în schimb, tigrul dă tîrcoale la orice vreme, iar vizuina și-o alege după belșugul de pradă ori după toanele sale și, de cele mai multe ori, în locuri pe care alte animale le-ar ocoli...

Pentru a cuprinde cît mai mult cu privirea, ulhamrul și Fiul Pămîntului nu mergeau unul lîngă altul. La început, liniștea mîncătorilor de iarbă îi încredință că primejdia era departe: nici saiga, nici antilopa n-ar fi păscut fără grijă dacă tigrul ar fi fost prin preajmă. Curînd însă, pajiștile rămaseră pustii și atunci teama și înfrigurarea puseră stăpînire pe cei doi nomazi. Ținutul în care pătrunseseră nu era nici pădure, nici cîmpie: din loc în loc jungla se deschidea în luminișuri mari, se prefăcea în savană ori în bărăgan mlăștinos, pentru ca apoi să se adune iarăși în crînguri de bambuși și de palmieri.

Cît vedeau cu ochii, ei erau singurele făpturi vii, astfel că Aun socoti nimerit să se abată către fluviul în ale cărui unde mișuna o viață bogată. Gavialii brăzdau apa dintre insule; cîrduri de păsări se bălăceau în micile golfuri; pitonii adormiți își uscau la soare pielea băloasă.

— Ne-am apropiat prea mult de tigri, rosti Zur cu glas scăzut.

Foarte atent, Aun continua să înainteze fără zgomot. Jungla, care pînă atunci se ținuse departe

de mal, le scotea acum în cale o plasă de liane și mărăcini.

Fiul Pămîntului se opri și spuse:

— Tigrii vin aici să bea apă din fluviu.

Îi arătă lui Aun o spărtură în desiș unde se vedeau niște urme. Zur se aplecă și le cercetă. În aer, izul acru al marilor prădători era foarte puternic. Omul fără umeri se cutremură, adunîndu-se parcă în el. I se părea că ceva din făptura fiarelor continua să fie acolo, împreună cu mirosul lor...

Neliniștit, Aun desprinse harponul din legătura care îl ținea pe umăr.

În adîncul desișului se auzi un trosnet și cei doi oameni încremeniră. Vremea fugii trecuse. Dacă fiarele erau acolo, nu le mai rămăsese altceva de făcut decît să lupte... Tufișurile rămaseră însă nemișcate, iar Aun, după ce adulmecă îndelung izurile aduse de vînt, spuse:

— Tigrii sînt încă departe!

Își reluă drumul, cu pași iuțiți de mușcătura spaimei. Nu după mult timp, desimea hățișurilor de pe mal îi sili pe războinici să-și schimbe drumul și să se afunde între crîngurile de bambuși.

În cele din urmă ajunseră într-un luminiș unde păștea cîteva antilope. Cum apusul era aproape, căutară un loc potrivit pentru popasul de noapte. Cît cuprindeau cu ochii, nu se vedea nici măcar un colț de stîncă, iar să încerce să ajungă pe o insulă — de asta nici nu putea fi vorba: poiana era înconjurată de junglă, iar seara ar fi venit înainte ca

ei să fi izbutit să iasă iarăși pe malul apei.

Zur descoperi cîțiva bambuși care crescuseră foarte aproape unul de altul. Trei dintre trunchiuri lăsau niște deschideri atît de înguste încît nici măcar un om nu s-ar fi putut strecura înăuntru; doar două erau îndeajuns de largi pentru ca Aun și Zur să poată intra pieziș, însă un leu sau un tigru n-ar fi putut pătrunde printre ele; ultimele două deschideri erau ceva mai late la rădăcină, dar în sus se îngustau; acestea trebuiau astupate cu liane sau crengi pînă la o înălțime egală cu de două ori statura lui Aun.

Nomazii smulseră bambuși tineri și tăiară liane din care se putea face o barieră trainică. Fiul Bourului le curăți, iar Zur, mai priceput, le împleti așa cum învățase de la strămoșii săi.

Cînd isprăviră soarele apusese, iar în poiană nu se mai vedea nici un mîncător de iarbă. Aprinseră focul, fripseră carne și rădăcini, apoi le mîncară în tihnă. Gustau din plin bucuria de a trăi. Nici unul dintre animale, nici chiar cele mai șirete, n-ar fi știut să se adăpostească atît de bine și atît de repede. După ce terminară de mîncat, mai rămaseră un timp în fața adăpostului.

Luna se afla aproape de jumătatea drumului ei, iar cîteva stele își revărsau lumina slabă peste copaci și ierburi. Pierdut în gînduri, Zur se întreba cine erau oamenii ce aprindeau în fiecare seară focurile acelea din cer. Micimea lor îl umpleau de mirare: păreau niște tăciuni gata să se stingă, pe cîtă

vreme soarele și luna se asemănau cu focul pe care l-ar fi dat un morman uriaș de crengi. Dar dacă ardeau de atît de multă vreme, însemna că cineva hrănea acele focuri... Zur încerca să-i zărească pe oamenii aceia și nu putea pricepe de ce rămîneau veșnic nevăzuți... Alteori, se gîndea la căldura pe care o dădea soarele: mai puternică atunci cînd el se afla în înaltul cerului decît spre seară, cînd focul lui creștea... Dar gîndurile acestea îl oboseau repede pe Zur. Și wahul le dădea uitării pentru o vreme, uneori chiar pentru totdeauna... În seara aceea însă, își aminti de norii ce se umpluseră de văpăi după plecarea soarelui. Spre apus erau mai multe flăcări decît dacă ar fi fost puse laolaltă focurile pe care ulhamrii le aprindeau în serile de iarnă... Iar toate adunate dădeau mai puțină lumină și căldură decît soarele. Zur zăbovi o clipă asupra acestui gînd, dar fu imediat înspăimîntat de el. Nimeni dintre ulhamrii sau dintre oamenii fără umeri nu cugetase vreodată la asta... Rosti, aproape fără voie:

— Cine sînt oamenii care aprind focuri pe cer cînd soarele pleacă?

După ce se gîndise un timp la tigri, Aun căzuse într-o toropeală plăcută, ce nu-l împiedica să deslușească, în mirosuri și sunete, semnele care vestesc pericolele nopții. Întrebarea lui Zur îl dezmetici. La început nu o înțelese, dar nu se miră: Zur avea uneori judecăți pe care ceilalți oameni nu le puteau pătrunde.

Lăsîndu-și capul pe spate, Aun se uită la stele:

— Zur vorbește de focurile cele mici de pe cer?

— Nu... Zur spune despre focurile cele mari, roșii, ce tocmai au murit. Sînt oare hoarde străine care le aprind?... Dacă-i așa, atunci ele sînt mai numeroase decît ulhamrii, kzamii și piticii roșii laolaltă.

Fruntea lui Aun se încreți. Prin minte îi trecu gîndul neliniștitor al unor făpturi ascunse undeva în înaltul cerului, însă gîndul acela nu-i plăcu.

— Noaptea este cea care stinge flăcările soarelui, răspunse el cu tărie. Noaptea face ca focul nostru să strălucească mai puternic.

Răspunsul îl descumpăni pe Fiul Pămîntului; dar în vreme ce Aun goni din minte și uită întrebarea care pentru el n-avea nici o însemnătate, Zur continuă să se gîndească la ea.

Adierile reci ale nopții începuseră să aducă freamătul făpturilor ce ieșeau din culcușuri numai după apusul soarelui. Animalele treceau, furișîndu-se grăbite prin poiană. Unele se opriră să privească focul ale cărui străluciri deveneau din ce în ce mai puternice. Simțind izul cărnii fripte, cîțiva dholei dădură tîrcoale, însă dispărură curînd.

Deodată, Aun se ridică în picioare și ascultă încordat, adulmecînd mirosurile amestecate ce veneau dinspre junglă. Murmură:

— E timpul să intrăm în adăpost. Tigrul este aproape.

Se strecurară printre bambuși. Dincolo de cercul de lumină, dintre mărăcini, se ivi un animal vărgat: la fel de puternic ca un leu, însă mai scund, mai lung și mai mlădios. Ulhamrii se temeau de el mai mult decît de toate celelalte fiare, căci leul nu era la fel de viclean, machairodusul nu-și avea locurile de hăituială de partea cealaltă a munților și, din toată suflarea hoardei, singurii care întîlniseră leul peșterilor erau Naoh, Gun și alți doi războinici bătrîni.

Tigrul mergea fără să se grăbească, iar unduirea trupului, dungile de beznă și lumină de pe spinare, păreau o amenințare mută. Vederea focului îl făcu să se oprească. Își ridică botul arătîndu-și pieptul acoperit cu peri deși, alb-gălbui; ochii îi străluceau ca niște tăciuni. Era cel mai mare tigru pe care îl văzuseră vreodată Aun și Zur. Cu toată neliniștea ce-i făcea inima să bată mai tare, Fiul Bourului simțea o însuflețire ciudată — îi plăceau fiarele, chiar atunci cînd îi erau vrăjmașe. Strigă, semețindu-se:

— Tigrul mîncătorilor de oameni este mai puternic decît el!

— Acesta este ca un leopard, pe lîngă Leul Stîncilor, adăugă Zur.

Dar amîndoi știau că tigrul era tot atît de temut ca și fiara din peșteră, cu care făcuseră legămînt.

După o scurtă șovăire, tigrul se apropie, pășind cu luare-aminte. Se temea de foc, căci îl cunoscuse

pe pajiștea lovită de trăsnet și fugise înspăimîntat din fața lui. Cel de acum semăna însă cu luminile care se aprind la sfîrșitul nopților. Se apropiase atît de mult, încît începuse să-i simtă dogoarea; vedea strălucirea flăcărilor, auzea trosnete și o răsuflare greoaie și ciudată. Toate făceau să-i sporească neîncrederea. Se învîrti în jurul focului, ținîndu-se la distanță, pînă cînd ajunse lîngă crîngul de bambuși. Desluși oamenii chiar în clipa în care le simți mirosul... Scoase un răget prelung, pregătindu-se de vînătoare.

Fără să stea pe gînduri, Aun îi răspunse prin strigătul său de luptă. Nedumerit, tigrul tresări, se opri și își privi potrivnicii. I se părură slabi. Izul lor i-l amintea pe al făpturilor temătoare, al prăzilor care nu știu decît să fugă. Trupurile lor nu erau mult mai mari decît ale lupilor, ori el luptase și învinsese potrivnici de temut. Dar ființele acelea, deși păreau fără apărare, îi erau necunoscute; iar tigrul învățase, în atîtea hăituieli și pînde, că primejdia venea din lucrurile pe care nu le deprinsese încă. Apoi mai era focul, făptura cu trup de lumină, așezată între el și pradă, și asta îl neliniștea și mai mult.

Se apropie de bambuși cu multă precauție, apoi le dădu ocol: nu-i trebuia decît o săritură pentru a-și ajunge prada. Dar știa că trunchiurile i-ar fi retezat avîntul. Nu se opri decît în fața împletiturii din crengi și liane. Le împinse cu laba și încercă să le smulgă pe cele mai subțiri, însă renunță

repede atunci cînd harponul lui Aun fu cît pe ce să-l lovească peste bot.

Se retrase mîrîind, nehotărît. Atacul neașteptat făcea ca animalele acelea noi să-i pară și mai de neînțeles. Furia creștea în el.și, pufăind, se ghemui, pregătindu-se să sară. Țîșni drept spre bariera de ramuri, dar o înțepătură în grumaz îl făcu să se rostogolească înapoi, cu un răget de durere. Înțelegînd că nu va izbîndi pe calea aceea, tigrul se așeză în iarbă, cu botul pe labe și rămase nemișcat... După o vreme i se făcu sete. Se ridică, scoase un răget prelung, iar după ce mai dădu de două ori ocol adăpostului, se îndepărtă. În desimea hățișurilor rămăsese o spărtură prin care se putea trece spre rîu. Aun și Zur îl văzură dispărînd prin ea.

— O să se întoarcă, spuse Zur... Și va veni și tigroaica...

În mintea pribegilor mai stărui o vreme gîndul primejdiei — însă n-aducea nici spaima, nici grija pentru soarta lor. Adăpostul de bambuși și liane îi apărase și avea s-o facă și mai departe. Nici măcar n-avea rost să vegheze. Se întinseră pe pămînt și adormiră de-ndată.

PARTEA A TREIA

Către cea de-a treia parte a nopții, Aun se trezi. Luna coborîse în spatele junglei dinspre apus, iar lumina ei vărsa valuri alburii peste ramurile copacilor. Poiana era cufundată într-un întuneric cenușiu; lîngă crîngul de bambuși, focul mocnea, gata să moară.

Războinicul nu deslușì la început decît desișuri nemișcate, deși mirosul îi dădea de veste că fiara se afla pe-aproape. Apoi, din beznă, pe lîngă un pîlc de palmieri, se desprinse o umbră ce se apropie neauzită, de parcă ar fi plutit. Aun înțelese că tigrul venea spre ei, împărțit între neliniște și mînie. Cutezanța ce-l făcea pe ulhamr să se avînte în luptă împotriva mîncătorilor de carne creștea în el asemenea unui uragan năpustindu-se asupra apelor. Deși își știa potrivnicul mai puternic, iar gîndul de a-l înfrunta îl făcea să se înfioare, dorința de a-și încerca tăria brațului și armele îl împingea înainte. Oare Naoh nu doborîse ursul cenușiu și tigroaica? Și nu el, Aun, fusese cel care omorîse machairodusul, învingătorul rinocerului? O clipă, în minte i se învolbură o patimă oarbă, ce se stinse însă repede: simțurile sale încordate și amintirea altor încleștări cu fiarele îl îndemnau să-și cumpănească bine atacul. Știa că nici Naoh, nici Fauhm n-ar fi primit

să înfrunte tigrul dacă viața nu le-ar fi fost amenințată. Zur, care întotdeauna vorbea cu înțelepciune mai multă decît l-ar fi îndreptățit anii, l-ar fi sfătuit să fie cu luare-aminte. Trezit de foșnete, Fiul Pămîntului se ridicase într-un cot și îl privea pregătindu-se de luptă.

— Tigrul nu a găsit pradă, spuse wahul.

— Dacă se va apropia, răspunse ulhamrul fremătînd de mînie, Aun va arunca asupra lui harponul și sulița.

— E primejdios să stîrnim tigrul. Furia lui e cu mult mai mare decît a leului!

— Și dacă nu o să vrea să se depărteze de adăpost?

— Aun și Zur au hrană pentru două zile.

— Dar nu și apă! Iar tigroaica o să vină și ea.

Zur nu-i răspunse. Se gîndise și el la asta. Știa că atunci cînd urmăreau o pradă, fiarele tărcate obișnuiau să o pîndească pe rînd. Răspunsul lui veni după o clipă de șovăială:

— Tigrul este singur încă de la începutul zilei; înseamnă că tigroaica e departe, într-o altă hăituială.

Aun nu-l mai asculta însă. Se uita la fiara care ajunsese la o aruncătură de piatră de crîngul bambușilor. Îi vedea limpede smocurile de păr negru, aspru și țepos de pe bot, ochii ce ardeau în beznă. Ulhamrului nu-i plăcea strălucirea lor lacomă, iar pe Zur cruzimea din ei îl făcea să se cutremure. Cînd și cînd, tigrul răgea de furie neputincioasă. Se apropie și mai mult, apoi începu

să se plimbe prin fața adăpostului, ori să-i dea ocol cu o răbdare care-i făcea pe oameni să se înfioare. Părea să aștepte ca deschiderile dintre trunchiuri să se lărgească, iar împletiturile de liane să se desfacă. De cîte ori venea spre adăpost, nomazii tresăreau, dar tigrul se dădea înapoi, tot mai dezamăgit. Sfîrși prin a se lungi la pămînt, printre ierburile uscate. Continua să pîndească și căsca la răstimpuri, iar colții îi luceau la lumina ultimelor pîlpîiri ale focului.

— Tot acolo va fi și mîine, spuse Aun.

Zur nu-i răspunse. Își făcea de lucru cu două crenguțe de terebint, culese din grămada de lemne pregătite pentru foc. Despică una dintre ele, apoi o tăie, o mărunți în așchii pe care le adună la un loc.

— Zur nu trebuie să aprindă focul aici! spuse Fiul Bourului, privindu-l cu nedumerire.

— Nu bate vîntul, pămîntul este gol, iar bambușii tineri. Nu e nici o primejdie, îl încredință wahul lovind cu silexul în piatra de marcasită. Lui Zur nu-i trebuie un foc mare...

Aun nu mai spuse nimic. Continuă să se uite la wahul care încerca să aprindă capătul unei crengi de la flăcările ce se ridicau dintre așchii. În scurtă vreme, ramura luă foc și începu să răspîndească o lumină vie. Atunci, aplecîndu-se printr-una din deschizături, Fiul Pămîntului azvîrli bățul aprins spre tigru... Flacăra zbură prin văzduh și căzu printre ierburile uscate ca iasca, căci nu era încă vremea cînd negurile nopții se prefac în rouă.

Tigrul sări brusc într-o parte, ferindu-se din

calea focului zburător, care dispăru printre tulpinile înalte din spatele lui. Aun izbucni într-un hohot de rîs nestăpînit. Atent, Zur continua să privească, întrebîndu-se dacă nu era nevoie să aprindă o nouă ramură.

În ierburi nu se vedea decît o scînteiere slabă, roșiatică. Tigrul se culcase la loc, reîncepîndu-și pînda...

După o scurtă ezitare, Zur aprinse și cea de-a doua creangă de terebint. Focul strălucea deja la capătul acesteia cînd, deodată, din ierburile aflate în spatele tigrului se ridică o lumină albă care crescu și se întinse iute împrejur. Fiara țîșni în picioare cu un răget furios și se pregăti să se năpustească asupra adăpostului oamenilor. Atunci Zur azvîrli creanga arzîndă, care nimeri tigrul în piept. Înnebunită, fiara se răsuci, se tăvăli, apoi o luă la goană făcînd salturi mari, în vreme ce văpăile îi călcau pe urme, înghițind ierburi și tufișuri. Într-o clipă, limbile de foc îi tăiară calea. Cu un scîncet în care furia făcea loc spaimei, mîncătorul de carne trecu printre flăcări și dispăru în goană.

— Tigrul n-o să mai vină, rosti Zur. Nici o fiară nu se întoarce acolo unde a fost mușcată de foc.

Șiretenia wahului îl umplu de încîntare pe Aun, iar rîsul lui bubuitor răsună peste cîmpie ca un strigăt de biruință.

— Zur este mai viclean decît Gun, cel cu oasele uscate! spuse el, strîngînd umărul Fiului Pămîntului.

Tigrul nu mai reveni, iar Aun și Zur dormiră

liniștiți pînă ce se crăpă de ziuă. Deasupra luminișului pluteau aburi albăstrii, jungla era tăcută, văzduhul părea încremenit. Toate rămaseră astfel pînă la ivirea soarelui. Atunci, peste hățișuri trecu un freamăt, iar de-a lungul fluviului viața începu să pulseze iarăși. Fiul Bourului ieși din adăpost și scrută întinderile. Sub bolta limpede a dimineții nu se simțea mirosul nici unui mîncător de carne, iar turmele de axis care porniseră spre pășunile pline de rouă îi întăriră încrederea.

Întorcîndu-se către Zur, ulhamrul spuse:

— Ne continuăm drumul. Vom merge însă întîi spre apus, ca să nu întîlnim tigrul.

Porniră înainte să se fi luminat de-a binelea. Ceturile începuseră să se destrame și se ridicau încet, pentru a se pierde în adîncul palid al cerului, care treptat-treptat devenea albastru. La început rare, animalele deveniră tot mai numeroase, iar pentru nomazi fu un semn sigur că ieșiseră din ținutul tigrului. Cu toate acestea, Aun continua să adulmece la răstimpuri văzduhul.

O boare fierbinte învăluia frunzișul; muștele cu cap roșu hărțuiau oamenii, iar razele soarelui, strecurate printre ramuri, le mușcau din carne, asemenea termitelor. Maimuțele se strîmbau la ei din copaci, iar papagalii se certau, umplînd pădurea de larmă.

— Tunetul va bubui peste cîmpie, spuse Fiul Pămîntului.

Aun se opri și privi spre apus, unde începea o rariște, dincolo de care se vedea o fîșie de cer fără

nici un nor. Oamenii simțeau o neliniște ciudată, pe care nimic nu o îndreptățea, dar care plutea peste întinderi, nevăzută, strecurîndu-se în toți și în toate.

Aun și Zur se îndreptară către fluviu, străbătînd jungla. Amiaza se apropia, iar furtuna continua să fie doar o amenințare mută, la marginea zării. Făcură popas și mîncară fără plăcere carnea friptă în ajun, apoi se odihniră la umbra desișurilor. Cînd porniră mai departe, primii nori începuseră deja să se ivească spre apus. Albastrul cerului se acoperea cu un alb lăptos, se auzeau răgetele barasangilor și mugetele grave ale bivolilor, iar cobrele se strecurau grăbite printre ierburi...

Cîteva clipe, războinicii stătură la îndoială, întrebîndu-se dacă trebuiau sau nu să-și continue drumul. Locul în care se aflau nu era potrivit pentru popas: crengile și frunzișul arborilor se ridicau la prea mare înălțime, pămîntul era moale și nu se vedea nicăieri vreun loc unde să se poată adăposti de ploaia ce avea să se reverse peste pădure... Norii goneau peste crestetele copacilor, iar vîntul învolbura frunzișul. Apoi, brusc, vîntul se potoli și se așternu o liniște apăsătoare. Spre miazăzi, creștea un zid de fum negru, din ale cărui margini țîșneau la răstimpuri fulgerări verzi. Pe urmă, pădurea fu străbătută de luciri palide. Cînd zidul de nori acoperi jumătate din cer și începu să coboare spre răsărit, animalele fură cuprinse de o spaimă fără nume și rămaseră încremenite. Nomazii nu văzură decît o căprioară care fugea căutîndu-și adăpost...

Toate făpturile pământului se temeau de apă —, cea care face semințele să încolțească și hrănește pădurea, dar care, odată dezlănțuită, nimicește copacul, iarba și orice viețuitoare cu pene sau blană.

Cei doi nomazi cunoșteau și ei neliniștea acelor clipe de așteptare. Și, în timp ce Aun se gîndea la un adăpost, Zur se uita tot mai des în sus, încredințat că, dintr-o clipă într-alta, norii cei negri aveau să se năpustească asupră-le asemeni unor zimbri furioși. Mugetele lor se și auzeau. Depărtarea le făcea să pară profunde, ca răgetele unor lei ascunși în spatele colinelor. Pe urmă copacii vuiră, iar luminile deveniră străfulgerări. Jungla se deschise în fața nomazilor și, curînd, aceștia ajunseră la marginea unei mlaștini în care se vărsa un lac; nici urmă de adăpost în ceața ce-i înconjura de pretutindeni. Bubuitul tunetului se auzea tot mai des. Oamenii se opriră sub bolta de rădăcini a unui banian. Un leopard se furișă pe lîngă ei și dispăru, iar plînsetele ascuțite ale semnopitecilor se întețiră. Bruse, șuvoaiele se prăvăliră peste ei, năucitoare. Mirosul fulgerelor, al ierburilor arse și al făpturilor înfricoșate fu șters și dus de răbufnirile vîntului, de curgerea necurmată a ploii. Apele lacului crescură, umplînd mlaștina, apoi începură să se reverse în pădure.

Cei doi războinici trebuiră să dea înapoi, însă din spatele lor soseau alte ape, al căror muget se pierdea în vuietul furtunii. Fugiră la întîmplare, hărțuiți de torente. Abia scăpau de atacul unor valuri, că altele se năpusteau asupra lor, pe

negîndite. Aun gonea ca hăituit de fiare, iar Zur îl urma, aplecat înainte, după obiceiul oamenilor fără umeri. Curînd lăsară în urmă pădurea înecată de ape și își continuară drumul spre răsărit, unde prăpădul nu ajunsese încă.

Traversară luminișuri, se strecurară printre bambuși, palmieri și liane, pînă cînd o mlaștină revărsată îi sili s-o ia către apus. Furtuna se potolea. Răbufnirile vîntului păreau să-și mai fi istovit furia, apele, înghițite de pămînt, începeau să scadă... Nomazii dădură peste albia unui șuvoi ce le tăia calea. Se opriră, încercînd să-și dea seama cît de adînc era și dacă-l puteau trece. Deodată, fulgerul se abătu asupra unui pîlc de abanoși, secerîndu-i, iar pe celălalt mal un corp prelung se ridică și țîșni într-o săritură enormă. Aun și Zur recunoscură tigrul. După ce se învîrti de cîteva ori, înnebunită, fiara păru să se domolească, pe urmă se opri și ochii ei sclipiră la vederea oamenilor...

Instinctul îl avertiză pe Aun că era același tigru care dăduse tîrcoale adăpostului lor. Apoi Zur îi arătă blana de pe piept, pîrlită de flăcări. Deși nelămurit, tigrul recunoscuse și el făpturile verticale, care făcuseră ca focul, bariera de liane și văpăile ce mistuiseră ierburile, să i se pară atît de neînțeles. Le reîntîlnea chiar în clipa cînd un alt foc lovise abanoșii. Cele două imagini se amestecară cu amintiri despre alte lucruri de temut, iar asta spori neliniștea fiarei.

Toți trei rămaseră un timp nemișcați. Distanța

care îi separa pe oameni de fiară era prea mică pentru ca ei să poată fugi. Deja, Aun își desprinsese harponul, iar wahiul se pregătea și el de luptă.

Zur fu primul care lansă arma. Sulița șuieră deasupra apei și lovi tigrul lîngă ochi. Fiara scoase un urlet, își luă avînt și sări. Sîngele o orbea și, din pricina durerii și a mîniei, săritura fu prea scurtă: tigrul se prăbuși în torent, fu răsucit de ape, însă reuși să se agațe de mal. Aun se năpusti și harponul lui izbi fiara în piept, chiar în scobitura umărului. Turbat de furie, tigrul se cățără pe mal și se repezi asupra oamenilor. Șchiopăta însă, și asta îi încetini goana; cea de a doua suliță a lui Zur i se înfipse în coaste, iar Fiul Bourului îl răni la ceafă... Apoi, cu ghioaga ridicată, Aun așteptă. Primi atacul din față și lovi în plin țeasta fiarei, în timp ce wahul, dintr-o parte, căuta să-i zdrobească coastele. O gheară zgîrie pieptul ulhamrului, dar acesta se feri iute și izbi din nou, oprind tigrul pentru a doua oară. Înainte ca fiara să se poată dezmetici, ghioaga lui Aun lovi pentru a treia oară, cu atîta forță încît tigrul rămase nemișcat, ca adormit. Fără să zăbovească, războinicii îl izbiră în coaste și în labe, iar trupul uriaș se prăbuși, cutremurat de ultimele tresăriri ale vieții. Cînd Fiul Bourului îi crăpă unul din ochi fiara urlă pentru cea din urmă oară, apoi vîrful suliței lui Zur îi străpunse inima.

PĂDUREA OAMENILOR LEMURIENI

Pe urmă veniră zile mai bune. Războinicii înaintară cu îndrăzneală în ținuturile în care fluviul se lățea nespus de mult. În ei trăia bucuria învingătorilor, care, fără să-i îndemne să uite de primejdii, îi făcea încrezători în puterea brațelor și dibăcia minții lor. În ținutul cel nou găseau cu ușurință locuri de popas și adăposturi pentru noapte: în junglă și pe malul apei, printre stînci sau în scobiturile bătrînilor copaci, în hățișurile pline de mărăcini atît de mari, încît, după ce-și croiau drum cu securea prin desișul lor, nu le rămînea decît să astupe tunelul prin care intraseră și adăpostul era gata.

Un lac ivit în cale îi sili să se îndepărteze de fluviu și, nu după mult timp, ajunseră la un munte. Nu era prea înalt și nici foarte mare. Îl ocoliră și, după încă o zi de mers, intrară într-o savană cu ierburi galbene, legănîndu-se în bătaia vîntului. Dincolo de ținutul foșnitor începea o pădure, iar spre răsărit se zărea un perete drept de stîncă din care țîșneau două rîuri gemene.

Aun și Zur ajunseră la pădure chiar înainte de a se înnopta și își găsiră adăpost în crăpătura unei stînci, a cărei intrare o baricadară cu crengi. Apoi aprinseră un foc în savană și fripseră carnea

vînatului la flăcările lui. Văzduhul nu era atît de fierbinte ca în cîmpie, iar dinspre munți bătea un vînt ușor, care înfiora frunzișul. După atîtea seri înăbușitoare, cei doi oameni se bucurară de răcoarea plăcută ce le amintea de văile ulhamrilor. Plăcerea de a respira era aproape tot atît de mare ca și aceea de a mînca. Foșnetul pădurii semăna cu susurul unei ape care curgea în depărtare. Uneori auzeau răgetul cîte unei fiare, rîsul hienelor sau urletele dholeilor.

Deodată, se stîrni larmă și, printre arbori, se iviră niște siluete ciudate, semănînd deopotrivă cu cîinii și cu piticii roșii. Aveau chipuri aproape omenești, ochi rotunzi și foarte apropiați, iar cele patru picioare se terminau cu degete în loc de labe.

Aun și Zur îi recunoscură: erau rhesuși. Aveau părul verde pe spate și galben pe piept, iar fețele roșii ca soarele cînd apune. Toți rămaseseră cu ochii ațintiți la foc. Fiul Pămîntului nu-i prețuia. Într-un fel, chiar îi credea făpturi asemeni lui, așa cum erau mîncătorii de oameni, iar Aun împărtășea această convingere. De cînd pătrunseseră în ținuturile noi, întîlniseră destui rhesuși, și nu păreau deloc primejdioși. Cu toate acestea, datorită asemănării lor cu piticii roșii, le trezeau celor doi războinici o silă pe care nu și-o puteau învinge... După ce priviră un timp jocul flăcărilor, rhesușii se cățărară în copaci și acum alergau din creangă-n creangă cu o iuțeală și-o ușurință de necrezut, făcînd sărituri tot mai mari. În cele din urmă, unul

dintre ei se lăsă să alunece pe pămînt și înaintă către foc. După cîțiva pași se opri și scoase un soi de scîncet prelung, care semăna cu o chemare.

Amintindu-și de trădarea piticilor roșii, Aun ridică harponul, însă îl lăsă să cadă atunci cînd sunetul se repetă. După o ezitare, rhesusul mai făcu un pas, apoi încremeni, stăpînit deopotrivă de teamă și de curiozitate.

Se auzi un urlet, apoi un altul, și pe vîrful unui dîmb se iviră trei lupi. Vîntul bătea spre ei și nici oamenii, nici rhesușii nu le simțiseră apropierea.

Rhesusul încercă să ajungă la un copac, însă cel mai iute dintre lupi îi tăie calea, iar ceilalți doi se postară astfel încît să-i împiedice retragerea. Singura cale liberă care-i rămăsese era spre foc. În vreme ce semenii săi din copaci se dezlănțuiau într-o zarvă nebună, maimuța de pe pămînt păru cîteva clipe dezorientată. Își întoarse fața către oameni, pe urmă văzu că lupii strîngeau cercul și, înnebunită, se aruncă înainte...

Îi mai lipsea puțin ca să ajungă la foc, însă fiarele erau tot mai aproape... Rhesusul scoase un geamăt disperat: între flacăra care îl înspăimînta și mîncătorii de carne — ce să aleagă? Sosise clipa morții, iar el înțelesese asta. Se mai răsuci o dată spre pădure, către arborii cu frunzișul des, în care ar fi scăpat cu atîta ușurință de colții fiarelor; apoi, scînci iarăși, cerînd oamenilor ajutor și cruțare.

Zur se ridică, cu sulița pregătită. În străfundurile minții sale, în care dormita instinctul

rasei, ceva se răzvrătea acum. Se avîntă spre maimuță, iar lupul dădu înapoi în fața siluetei verticale. La rîndul său, Aun își îndreptă statura. Lupii urlară, apoi, fără să se apropie prea mult,. se prefăcură că se reped și își rînjiră colții.

Disprețuitor, Aun azvîrli o piatră. Atins în umăr, lupul cel mai îndrăzneț se retrase către ceilalți doi.

— Lupii nu merită nici harponul, nici sulița! strigă batjocoritor Aun.

Ascunse în copacii de la liziera pădurii, maimuțele se agitară sărind care încotro, în vreme ce rhesusul de pe pămînt, nemișcat, se uita la cei care îl salvaseră de la moarte. Brațele sale lungi continuau să tremure, iar frica nu-l părăsise cu totul: se temea de siluetele care se ridicau atît de drepte și de glasurile ce nu-i aminteau nici unul din sunetele auzite de el pînă atunci în pădure sau în stepă. Încetul cu încetul, bătăile inimii i se potoliră, iar ochii lui rotunzi nu se mai deslipiră de pe chipurile oamenilor. Începea să capete încredere: cînd cel mai puternic nu a lovit, după un timp, cel slab crede că nici nu va lovi vreodată. Rhesusului îi era frică acum doar de foc și de lupi. Pe urmă și teama de foc scăzu, apoi dispăru: văzuse că văpăile nu treceau niciodată de crengile îngrămădite în calea lor.

După ce goniră lupii, Aun și Zur își priviră mai atent oaspetele. Se așezase înaintea lor și părea un copil care aștepta ocrotire, iar mîinile lui mici și pieptul slab făceau asemănarea și mai deplină.

— Lupii n-au să-l mănînce pe piticul verde! spuse Aun rîzînd.

— Aun și Zur te vor duce înapoi la arbori, adăugă wahul.

Se apropiară de ea, iar maimuța fu din nou cuprinsă de frică. Trupul îi părea scuturat de furtună. Curînd însă, se liniști: glasurile celor doi nu răsunaseră la fel ca atunci cînd amenințaseră lupii, iar mișcările lor erau domoale. Între cele trei ființe se înfiripă înțelegerea. Pentru Aun și Zur, clipa aceasta însemnă începutul unei bucurii ascunse: aveau din nou pe cineva care le trezea curiozitatea și îi făcea să se simtă mai puțin singuri...

Timpul trecea, iar lupii continuau să pîndească. Furioși împotriva focului, porniți împotriva oamenilor, înnebuniți de faptul că prada le scăpase nu prin șiretenie ori prin iuțeală, ci printr-o împrejurare pe care nu izbuteau s-o priceapă, dădeau tîrcoale, oprindu-se din cînd în cînd să-și urle mînia. În cele din urmă dispărură, topindu-se în noapte.

Rhesusul nu se îndepărtă imediat. Începuse să se obișnuiască cu focul; dinspre munte sufla acum un vînt mai rece, iar pe cerul lipsit de nori străluceau o mulțime de stele. Animalul imită oamenii care, ghemuiți lîngă foc, se bucurau de răsuflarea caldă a flăcărilor. Într-un tîrziu, rhesusul scoase un scîncet, îi mai privi o dată pe cei doi, apoi porni în salturi spre copaci. Aun și Zur fură cuprinși de o tristețe nelămurită...

A doua zi, războinicii se afundară în pădure.

Grosimea arborilor și mărăcinișul des îi uimi. Șerpii erau mai rari decît în cîmpie: pe crengile copacilor poposeau triburi de corbi cu capul alb care umpleau văzduhul și îi asurzeau pe oameni cu croncănitul lor: în luminișuri pășteau turme de bivoli, iar în copaci puteau fi văzuți, uneori, cățărîndu-se urși negri; spre sfîrșitul zilei întîlniră și un leopard, care-și văzu însă de drum, fără să-i atace. Pe urmă apărură hoardele semnopitecilor bărboși și cu cozi lungi. Se strîngeau ciorchine pe ramurile copacilor și, de acolo, își strigau bucuria de a fi împreună, în pădurea care le dădea hrană și-i ocrotea.

În cea de a patra noapte, Aun simți un iz ciudat. De cînd pătrunseseră în ținuturile noi, nici un altul nu se apropiase atît de mult de al omului. Tresări și neliniștea făcu să-i bată inima mai repede. Nici mirosul tigrului, nici cel al machairodusului sau al leului negru nu i s-ar fi părut atît de înspăimîntător.

Îl trezi pe Zur pentru ca acesta să se pregătească de luptă și amîndoi își încordară simțurile. Cele ale wahului, nefiind atît de ascuțite ca ale ulhamrului, nu prinseră decît un iz vag, ce nu-i spunea nimic, însă Aun, care adulmeca cu nările dilatate, spuse:

— Mirosul seamănă cu cel al kzamilor.

Kzamii erau cei mai cruzi dintre oameni. Aveau fețele acoperite cu un păr ce semăna cu blana vulpii, și care le creștea în smocuri pe piept.

Brațele le erau la fel de lungi ca ale oamenilor copacilor, picioarele scurte și curbate, coapsele groase, iar tălpile late. Kzamii îi mîncau pe ulhamrii învinși și-i devoraseră pe oamenii fără umeri care căzuseră în mîinile lor.

Cîtva timp, mirosul păru să slăbească, de parcă ființa misterioasă se îndepărtase, apoi reveni, mai puternic decît înainte, astfel încît și Zur putu să-l deslușească.

— Fiul Bourului are dreptate, spuse el. Este aidoma mirosului kzamilor.

Neliniștea amestecată cu nerăbdarea iuți răsuflarea lui Aun. Ghioaga aștepta pregătită la picioarele lui și un propulsor stătea gata să trimită harponul la distanță... Acum era sigur că erau pîndiți de două făpturi: mirosul venea din două părți. Spuse șoptit:

— Ei ne văd, iar noi nu-i putem vedea. Trebuie să facem astfel încît să-i vedem și noi.

Mai înclinat să aștepte și mai prudent decît ulhamrul, Zur rămase tăcut.

— Focul ne luminează, reluă Aun. Își ridică ghioaga și se pregăti de luptă.

Wahul încerca zadarnic să deslușească ceva în întunericul din jur. În cele din urmă, încredințat și el că vrăjmașul putea să atace pe neașteptate, încuviință.

Fiul Bourului se și depărtase. Tăcut, wahul porni pe urmele lui. Aplecați, cercetînd fiecare desiș, războinicii se opreau din cînd în cînd să asculte

foșnetele și să adulmece adierile nopții. Aun ținea într-o mînă ghioaga, iar în cealaltă propulsorul. Pe măsură ce înaintau, mirosul devenea tot mai puternic, iar convingerea ulhamrului că nu putea fi vorba de mai mult de două ființe se întărea.

Un foșnet, ramurile unui hățiș se clătinară, apoi pe pămînt răsunară niște pași grăbiți. Prin țesătura de crengi, Aun și Zur întrezăriră o siluetă despre care n-ar fi putut spune dacă era sau nu verticală, însă zgomotul fugii părea făcut de două tălpi; nici rhesusul, nici semnopitecul, nici chiar gibonul n-ar fi fugit astfel.

— Sînt oameni, spuse Aun cu voce scăzută.

Se opriră cutremurați. Umbra întrezărită căpătă o semnificație îngrozitoare. Atunci, în fața primejdiei, Aun slobozi strigătul său de luptă. Se auzi o a doua fugă, după care zgomotul pașilor se îndepărtă, iar mirosul deveni tot mai slab. Ulhamrul se avîntă, însă mai întîi lianele, pe urmă o mlaștină îl siliră să se oprească. Zur îl întrebă:

— De ce și-a trimis Aun strigătul de luptă? Poate că oamenii aceia nu aveau de gînd să ne atace.

— Fiindcă au mirosul kzamilor.

— Mirosul oamenilor cu păr albastru seamănă și el cu cel al kzamilor.

Cuvintele acestea îl umplură de uimire pe ulhamr. Instinctul sau prudența îl făcu să mai rămînă un timp nemișcat și să adulmece împrejurimile, după care zise:

— Sînt departe.

— Ei cunosc pădurea, iar noi nu o cunoaștem, rosti Zur. În noaptea aceasta nu-i vom mai revedea. Trebuie să așteptăm dimineața.

Aun rămase tăcut. Se depărtă cîțiva pași și se întinse pe jos, lipindu-și urechea de pămînt. După o vreme deslușì, deși anevoie, goana ființelor necunoscute. Treptat, zgomotul fugii acestora scăzu, apoi nu mai putu fi deosebit, căci fusese acoperit de mîrîiturile unei haite de dhalei care se apropiau.

— Oamenii pădurii n-au cutezat să lupte! spuse ulhamrul ridicîndu-se. Sau poate că s-au dus să-și cheme frații.

Se întoarseră la foc și puseră pe el ramuri uscate ca să-i hrănească lumina. În inimile lor se strecurase însă o neliniște apăsătoare... Sub arbori se așternuse tăcerea. Primejdia părea să se fi îndepărtat pentru o vreme și Aun adormi în timp ce Zur continuă să vegheze lîngă flăcări.

Dimineața îi găsi nehotărîți. Trebuiau să-și continue drumul ori era mai bine să se-ntoarcă? Mai puțin dornic de aventuri, Zur ar fi vrut să trăiască pe malul fluviului, în peșteră, unde legămîntul cu fiara îi făcea de neînvins. Lui Aun, însă, gîndul de a da înapoi nu-i plăcea deloc și de aceea spuse:

— Dacă o să ne întoarcem din drum, oamenii pădurii ne vor lua urma. Și dacă or mai fi și alții în ținuturile prin care am trecut?

Vorbele acestea i se părură lui Zur cu atît mai înțelepte cu cît se gîndise la ele înainte chiar ca

Aun să le dea glas. Știa că oamenii colindă întinderile mai mult decît șacalii, lupii sau dholeii. Singurele care călătoreau mai departe decît oricare din făpturile pămîntului erau păsările... Chiar dacă nu întîlniseră în drumul lor nici o hoardă, se putea ca una sau mai multe să-și fi avut sălașul și locurile de vînătoare undeva pe-aproape. Și, tot așa, se putea foarte bine să dea peste triburi străine în drumul lor de înapoiere. Deși Zur era mai prevăzător din fire decît ulhamrul, curajul lui nu era cu nimic mai prejos, amestecîndu-se cu un soi de ciudată resemnare în fața sorții. Toți din neamul său pieriseră, și el se mira uneori că mai era încă printre cei vii. Fără Aun, ar fi fost singur: toate bucuriile lui izvorau din legămîntul de frăție cu ulhamrul și nici o nenorocire nu-i părea mai cumplită decît aceea de a trebui să trăiască fără Aun.

Ziua se scurse în liniște, iar cînd hoțărîră locul de popas, în jurul lor nu se simțea nici un miros străin. Se aflau în adîncul pădurii, într-un luminiș unde focul trăsnetului aprinsese cîndva mai mulți copaci și devorase iarba. Trei stînci așezate laolaltă alcătuiau un adăpost ce nu mai trebuia întărit decît cu ghimpi sau mărăcini. Nomazii fripseră o pulpă de antilopă și o mîncară toată, apoi se culcară sub cerul liber. Cînd Aun se trezi, zorii erau aproape. Ulhamrul îl văzu pe wah în picioare, ascultînd atent, cu capul întors spre miazănoapte.

— Zur a auzit leul sau tigrul?

Zur nu știa; i se păruse că adierile aduceau un

iz ciudat. Aun adulmecă și el, cu putere și îndelung, apoi rosti:

— Oamenii pădurii.

Îndepărtară bariera de spini și ulhamrul porni fără să se grăbească spre miazănoapte. Mirosul slăbea, deci nu era decît urma făpturilor necunoscute din ajun. Ar fi fost primejdios să-i urmărească singur prin bezna desișurilor. Se întoarse la adăpost și așteptă împreună cu wahul să se facă ziuă. Negurile care veneau dinspre răsărit prinseseră deja să se risipească. O pasăre stingheră trimitea în văzduh primul cîntec al dimineții. Pe urmă veni rîndul luminilor răzlețe și palide ce-și făceau loc printre nori și, curînd, totul se umplu de strălucirea noii zile. La răsărit, printre trunchiurile uriașe, apăru și începu să crească rugul stacojiu al soarelui care-și începea drumul pe cer.

Wahul și ulhamrul porniră și ei mai departe. Hotărîseră să meargă spre miazănoapte, căci primejdia de a fi surprinși pe nepregătite li se păruse mai mare decît aceea de a porni în urmărirea celor care îi pîndiseră la adăpostul întunericului. Instinctul le spunea că era nevoie să cunoască mai întîi înfățișarea, puterea și armele străinilor. Asupra acestui lucru, prudența lui Zur și dorința de luptă a lui Aun se întîlneau într-o înțelegere deplină.

Mergeau repede. Puține piedici li se iviră în cale. S-ar fi zis că potecile fuseseră bătătorite anume de trecerea unor tălpi omenești. Aun continua să simtă mirosul străin, care rămase mult timp slab,

dar deveni mai deslușit spre mijlocul zilei. Nerăbdător, ulhamrul iuți pasul. Pădurea începea să se rărească și, curînd, fu înlocuită de un luminiș presărat cu arbori scorburoși, tufișuri și ferigi; ici și colo se vedea cîte un ochi de apă stătută... Aun șovăi o clipă, apoi mirosul reapăru, mai puternic. Nomadul scoase un strigăt bucuros: în pămîntul moale se vedeau urme proaspete de pași. Se deslușea limpede forma unor tălpi late, avînd fiecare cîte cinci degete și care semănau mai mult cu picioarele omului decît cu cele ale driopitecului.

Aplecat spre pămînt, Fiul Bourului cercetă cu încordare urmele, apoi rosti:

— Oamenii pădurii sînt aproape.... Ei n-au ajuns încă la adăpostul lor.

Își reluară drumul cuprinși de întărîtare, dar cu prudență înzecită. Nu se apropiau niciodată de un tufiș înainte de a-i fi dat ocol. După ce merseră astfel o vreme, Aun arătă spre un crîng în care creșteau arbuști de lentisc și spuse cu voce joasă:

— Sînt acolo!

Fură pătrunși de același fior: nu puteau ști cît de vicleni ori de puternici erau vrăjmașii. Tot ce știa Aun era faptul că acum nu erau decît doi. Și chiar dacă el se considera egal în forță cu Naoh, cel mai puternic dintre ulhamri, Zur făcea parte dintre cei mai slabi — aproape toți războinicii mînuiau ghioage mai grele și se mișcau mai iute decît el. Nu le rămînea altceva de făcut decît să lupte de la distanță, iar dacă ceilalți nu aveau propulsoare,

atunci norocul era de partea lor.

— Este Zur pregătit să lupte? întrebă Aun neliniștit.

— Zur este gata... însă poate că înainte ar trebui să încercăm să ne înțelegem cu oamenii pădurii, așa cum odinioară wahii au făcut legământ cu ulhamrii.

— Cele două hoarde erau dușmanii piticilor roșii.

Aun o luă înainte, căci fiind cel mai puternic se cuvenea să înfrunte primul vrăjmașii. Așa îl îndemnau îndrăzneala, dorul de luptă ce-i clocotea în piept și, totodată, teama pentru soarta wahului.

Cînd ajunseră aproape de crîng, începură să dea ocol copacilor, oprindu-se pentru a cerceta îndelung găurile care se deschideau în desiș. Însă nici o făptură nu se zărea printre trunchiuri sau ascunsă în frunziș. În cele din urmă, ulhamrul strigă cu voce răsunătoare:

— Oamenii pădurii cred că s-au ascuns, însă noi le cunoaștem adăpostul. Aun și Zur sînt puternici... Ei au ucis fiara roșie și tigrul!

Desișul continuă să-și păstreze taina. În afară de clătinarea crengilor, de bîzîitul mușteloi roșii și de cîntecul unei păsări, nici o altă mișcare sau zgomot nu tulbura liniștea. Nerăbdarea lui Aun crescu:

— Ulhamrii au mirosul șacalilor și auzul lupilor! Printre crengi sînt ascunși doi oameni ai pădurii!

Cocostîrci cu capul galben se lăsară din zbor lîngă o baltă acoperită cu lotuși, un șoim se roti deasupra arborilor, iar din depărtare, în lumina

viorie ce ardea ierburile. trecu în goană o ceată de antilope mici. Frica sau șiretenia le făceau pe făpturile necunoscute din desiș să păstreze tăcerea.

Aun își fixă în propulsor o suliță, apoi se răzgîndi și culese cîteva ramuri tinere pe care le curăță de frunze și le netezi. Zur îl imită. Terminară repede. însă nu se puteau hotărî cum să facă. Zur ar fi vrut să aștepte, iar Aun încă se mai gîndea la slăbiciunea în luptă a wahului. Învingîndu-și șovăiala, ulhamrul își potrivi în propulsor una din crengile curățate. Roti arma, făcînd-o să țîșnească. Zadarnic. De trei ori încercară amîndoi, dar degeaba. La a cincea aruncare, se auzi un țipăt scurt, crengile se dădură în lături și în fața arbuștilor se ivi o creatură păroasă.

Asemenea lui Aun și Zur, ea stătea ridicată în două picioare; spatele drept, umerii la fel de înguști ca ai wahului se aplecau în față, iar pieptul era ieșit înainte ca cel al cîinilor; capul mare avea o gură largă, iar fruntea îi era atît de teșită, încît aproape că nu se vedea; cele două urechi ascuțite aminteau în același timp de urechile șacalului și de ale omului; pe creștet avea un fel de creastă țepoasă, iar pe față îi creșteau niște peri scurți și zbîrliți; brațele păreau mai scurte decît ale maimuțelor. Ființa aceea ținea în mînă o piatră ascuțită...

Mai mic de statură decît ulhamrii, dar mai mare decît piticii roșii, străinul era zdravăn la trup. Un timp se uită țintă la războinici; pielea frunții i se încrețea și se descrețea trădîndu-i furia, și cei

doi îi auzeau scrîșnetul dinților.

Aun și Zur îi cercetară statura și îi urmăriră atenți mișcările. Ultimele îndoieli dispărură: făptura ce stătea în fața lor era un om. Se ținea pe picioarele din spate mai bine decît oamenii cu păr albastru, iar piatra din mîna lui era cioplită. Dar, mai mult decît toate acestea, era în înfățișarea lui ceva care nu se regăsea nici la semnopiteci, nici la rhesuși și nici chiar la giboni...

În timp ce Zur rămase nehotărît, ulhamrul, după ce puse în cumpănire arma străinului cu ghioaga, harponul, sulițele și securea sa, după ce, cunoscîndu-și statura, o măsură cu a vrăjmașului care îl înfrunta și își dădu seama de partea cui era puterea, făcu cîțiva pași spre desiș și strigă:

— Fiul Bourului și Fiul Pămîntului nu vor să-l omoare pe omul pădurii!

Îi răspunse un glas răgușit ce semăna mai degrabă cu mormăitul ursului și care, totuși, părea grai omenesc. Iar acestei voci i se alătură o alta, mai puțin profundă, aparținînd unei a doua făpturi ce apăruse din adăpost. Mai firavă, cu sîni mici, ciudați și pîntecele îngroșat, aceasta avea ochi scînteietori și în continuă mișcare; frica îi făcea dinții să clănțăne.

Aun izbucni în rîs. Ridicîndu-și brațele, își arătă mușchii tari și armele:

— Cum pot crede bărbatul și femeia cu păr lung că ar putea lupta împotriva lui Aun?

Rîsul său îi umplu de uimire pe străini și făcu

să le scadă teama. Pe feţele lor apăru o umbră de curiozitate. Atunci Zur începu să le vorbească:

— De ce Oamenii Păroşi n-ar putea face legămînt cu ulhamrul şi cu wahul? Pădurea este nesfîrşită, iar prada bogată.

Cînd Zur termină de vorbit, ei rămaseră în continuare aplecaţi, străduindu-se să audă, apoi femeia scoase cîteva sunete care, deşi semănau cu un lătrat, aduceau şi cu nişte vorbe rostite prea repede. Aun izbucni din nou în rîs, dar mai potolit de astă dată şi într-un fel care dovedea îngăduinţa, pe urmă lăsă să-i cadă armele la pămînt şi îşi desfăcu braţele, făcînd semne ce îndemnau la pace. Deodată, femeia începu şi ea să rîdă. Era un hohot aspru, scrîşnit, pe care bărbatul îl imită cu stîngăcie.

Ulhamrul şi wahul porniră atunci spre desiş. Mergeau fără să se grăbească şi nu luaseră cu ei decît ghioagele. Ceilalţi îi priveau apropiindu-se; din cînd în cînd tresăreau, gata s-o ia la fugă, însă de fiecare dată rîsul ulhamrului îi liniştea. În sfîrşit, ajunseră la cîţiva paşi unii de alţii.

O clipă de îndoială fu de ajuns ca pe chipurile păroşilor să apară frica: gurile lor căscate se schimonosiră, ochii căutau cu disperare calea de scăpare, iar frunţile li se umplură din nou de cute. Instinctiv, bărbatul ridică mîna cu piatra ca să lovească, însă Aun întinse spre el ghioaga enormă şi reîncepu să rîdă:

— Ce poate face piatra împotriva ghioagei celei mari?

La rîndul său, wahul adăugă:

— Aun și Zur nu sînt nici lei, nici lupi!

Neliniștea și teama se risipiră, iar femeia făcu primul pas. Ea atinse timidă brațul lui Zur, articulînd sunete neclare. Pe urmă, deoarece nu pornise nici un gest de amenințare, străinii prinseră curaj. Încrederea începu să crească în mintea lor, alungînd îndoiala. Zur le întinse o bucată de carne uscată pe care bărbatul se grăbi să o înghită, în timp ce femeia primi de la Aun o rădăcină coaptă.

Cu mult înainte ca ziua să se fi terminat, prietenia dintre ei era atît de mare, de parcă trăiau împreună de mai multe luni.

Focul nu-i surprinse și nu-i sperie cîtuși de puțin pe străini. Îl priviră cum alerga de-a lungul crengilor și se obișnuiră repede să-și apropie mîinile de dogoarea lui. Începuse să sufle un vînt rece care lua cu el spre stele căldura rămasă de peste zi. Nomazii se bucurară văzînd ființele acelea ciudate încălzindu-se la flăcări. Asta le aducea în minte imaginea hoardei așezată seară de seară în jurul focului, îi făcea să se gîndească la puterea pe care o dobîndesc oamenii adunați laolaltă.

Zur încerca să priceapă rostul sunetelor și semnelor pe care le foloseau noii lor aliați. Înțelesese deja că bărbatul răspundea la numele de Rah, iar femeia la cel de Wao. Acum încerca să afle dacă în pădure mai erau alți oameni și dacă ei făcuseră parte dintr-o hoardă și, de mai multe ori, gesturile de răspuns părură să-i întărească bănuiala...

În zilele care urmară, legătura cu cei doi se făcu tot mai strînsă. Neîncrederea femeii și a bărbatului dispăruse de tot. În mințile lor, mai încete decît cele ale lui Zur sau Aun, locul ei fusese luat de obișnuință. Amîndoi erau molcomi din fire și gata să se supună; numai mînia sau frica îi putea învrăjbi. Simțeau marea putere a lui Aun, iar răbdarea nesfîrșită pe care Zur le-o arăta îi făcea să-i poarte recunoștință. Auzul și mirosul lor erau la fel de agere ca ale Fiului Bourului. Fiind făpturi care vînau noaptea, vedeau în întuneric tot atît de bine ca o panteră.

Se cățărau în copaci cu aceeași ușurință ca rhesușii ori semnopitecii. Deși mîncau cu plăcere carne, puteau să trăiască și cu frunze, tulpini fragede, ierburi, rădăcini sau ciuperci. Alergau mai repede decît Zur, dar Aun îi întrecea cu mult. Cît despre putere, erau mai tari ca wahul, însă ulhamrul îi putea învinge cu ușurință, chiar luptîndu-se cu amîndoi odată. Nu știau să facă focul și nici să-l hrănească, iar singurele lor unelte și arme erau pietrele ascuțite de care se foloseau să taie tulpinile sau scoarța copacilor.

Odinioară, în pădurile Terțiarului, strămoșii Lemurienilor descoperiseră graiul și începuseră să taie, grosolan, primele pietre. Pe urmă, ei se răspîndiseră în întreaga lume și, în timp ce unii învățaseră să se folosească de foc, alții deprinseseră cum să-l scoată din pietre și lemn uscat. Între mîinile lor dibace, uneltele și armele deveniseră tot mai bune.

Cei care găsiseră însă belșug de hrană și nu fuseseră siliți să înfrunte primejdii, rămăseseră la fel de înapoiați ca oamenii-lemurieni ai primelor începuturi. Graiul lor, în loc să se îmbogățească, sărăcise, iar semnele prin care încercau să-și deslușească unul altuia gîndurile nu se dovedeau de mare folos...

Așa cum erau, străinii făceau totuși față leopardului, panterei, lupilor sau dholeilor, care arareori îi atacau. Ușurința cu care se cățărau în copaci îi punea la adăpost de tigru sau de leu, a căror apropiere o adulmecau de la mare distanță. Obișnuința lor de a se hrăni cu aproape orice îi făcea să nu cunoască foamea. Chiar și în timpul înghețului izbuteau să găsească rădăcini și ciuperci bune de mîncat. Iar în locurile unde trăiau, iernile erau blînde, fără gerurile cumplite pe care ulhamrii, wahii, piticii roșii și kzamii le îndurau dincolo de munți, în ținuturile reci ale soarelui-apune...

Și, cu toate acestea, rasa lor se stingea, după ce vreme îndelungată umpluse atîtea păduri și jungle. Oamenii puternici, care foloseau mai bine vorbirea, se pricepeau să-și cioplească arme care-i făceau de neînfrînt și știau să se servească de foc, îi împinseseră încetul cu încetul pe lemurieni pe podișul muntos. De o mie de ani, învingătorii urcau aici o dată sau de două ori într-o generație; la apropierea lor, lemurienii se ascundeau îngroziți în adîncurile pădurii, iar amintirea cumplitei hăituieli în care ei erau prada, rămînea mult timp vie în mințile celor ce izbuteau totuși să scape cu viață.

Rah și Wao nu cunoscuseră astfel de vremuri îngrozitoare. Erau tineri și, de la nașterea lor, nu avusese loc nici o vînătoare de oameni. De cîteva ori văzuseră la marginea podișului focuri, dar numai ca pe niște licăriri slabe și îndepărtate, a căror amintire o redeșteptase focul aprins de Aun și Zur.

Între timp, Zur ajunsese să se înțeleagă din ce în ce mai bine cu lemurienii. Wahul știa acum că în pădure trăiau și alții; îi spusese lui Aun, însă Fiul Bourului primise vestea cu nepăsare. Fiindcă făcuse legămînt cu Rah, era încredințat că nici cu ceilalți n-aveau să fie lupte și nu putea să creadă că vreunul dintre oamenii-lemurieni ar fi cutezat să-i stea împotrivă. Zur nu împărtășea această liniște. El nu-și închipuia nici o clipă că lemurienii s-ar gîndi să-i atace, dar s-ar fi putut ca ei să se creadă primejduiți și nevoia de a se apăra i-ar fi făcut primejdioși.

În seara aceea, focul sărea vesel, cu mici trosnete, de la o creangă la alta. Rah și Wao îl priveau cu încîntare și, învățați de Zur, îl hrăneau cu noi vreascuri. Vînătorii răsuceau deasupra văpăilor o pulpă de căprioară înfiptă într-o țepușă, care începea să-și răspîndească mirosul îmbietor de carne rumenită. Pe o piatră lată se frigeau ciupercile. Printre crengile copacilor se vedea luna plină urcînd spre stele.

Cînd pulpa fu friptă, Aun dădu o parte din carne lemurienilor, iar restul o împărți cu wahul. Toți se simțeau în siguranță, cu toate că adăpostul nu era dintre cele mai bune. Arborii care îl înconjurau aveau trunchiuri prea înalte pentru ca

tigrul să se poată urca pe ele, iar ei ar fi avut destul timp să se cațere în copaci la cel dintîi semn de primejdie.

Trăiau împreună un moment de tihnă deplină, căci nu era nimic care să-i învrăjbească: se simțeau împăcați unii cu alții, ca și cum ar fi fost de același neam...

Deodată, Aun și Rah, pe urmă Wao, tresăriră. Un miros străin li se strecurase în nări, adus de o adiere. Rah și Wao păreau liniștiți, însă ulhamrul se încruntă și îi spuse lui Zur:

— În apropiere se găsesc oameni noi.

Wahul se întoarse spre femeie, îi atinse umărul, apoi îi vorbi, folosindu-se mai mult de gesturi. Întrebarea pe care i-o punea era limpede, iar izul străin o făcea și mai ușor de înțeles. Încuviințînd din cap, Wao întinse brațele și scoase un sunet răgușit.

— Aun are dreptate, zise Fiul Pămîntului, în pădure au venit și alți oameni.

Ulhamrul se ridică, iar Rah începu să se tîrască prin ierburi, părînd să caute o urmă. Neîncrederea încleștase maxilarele lui Aun și făcuse să coboare sprîncenele wahului. Între timp, Rah se ridicase și își continua drumul. Zur îl strigă și îi făcu semn să se întoarcă. Chipul lemurianului rămase nehotărît. Instinctul îl îndemna să sară și să alerge către semenii săi, dar teama de Aun îl reținea.

După o clipă de așteptare, Fiul Bourului își luă armele și se îndreptă spre locul de unde veneau mirosurile. Pe măsură ce înainta, ele deveneau tot

mai multe și mai puternice. Cîțiva oameni se aflau ascunși în spatele arborilor. O luă la fugă într-acolo. Pentru o clipă, mirosul îl învălui, apoi se împrăștie. La lumina cenușie, cernută printre ramuri, ulhamrului i se păru că vede mișcîndu-se siluete. Ele dispărură însă imediat. Atunci războinicul își iuți goana, sărind peste tufișurile care-i apăreau în cale. Brusc, fu silit să se oprească. În fața lui se întindea o baltă adîncă. Cînd se apropie de mal, broaștele dintre trestii săriră în apă, iar dintre lotuși răsunară plescăituri. Luna nouă lăsa o dîră lungă și solzoasă pe oglinda apei...

Pe celălalt mal, apărură mai multe umbre ce păreau să țîșnească dintre alge. Aun strigă spre ele:

— Fiul Bourului și Fiul Pămîntului sînt aliații oamenilor părăși!

La auzul acelei voci răsunătoare, fugarii se opriră ca să privească în urmă, apoi, urlînd furioși, își ridicară brațele și îl amenințară cu pietre. Cînd, în sfîrșit, apăru și Rah, ei erau gata să-și reia drumul spre sud. Glasul lemurianului îi încremeni locului. El îl arătă mai întîi pe Aun, apoi își așeză brațele pe piept. De cealaltă parte răsunară alte strigăte, parcă uimite. Cînd își făcură apariția Wao și Zur, strigătele deveniră și mai puternice, după care se așternu tăcerea.

— Cum au trecut oamenii părăși mlaștina? întrebă Aun.

Wahul se întoarse spre Wao și reuși să o facă să înțeleagă. Ea începu să rîdă, îl prinse pe Zur de

mînă și-l trase spre stînga. Acolo, sub pînza de apă lucitoare, se vedea o dungă cenușie. Fără să șovăie, Wao intră în apă pînă la coapse, după care își continuă drumul spre celălalt mal al bălții, mergînd pe poteca de sub ape. Aun o urmă, iar după el intrară în unde Zur și Rah.

Pentru cîteva clipe, lemurienii de pe celălalt mal părură dezorientați și nu făcură nici o mișcare, apoi se speriară și o luară cu toții la goană... Rah le strigă ceva cu vocea lui ascuțită și atunci unul dintre fugari, cel mai puternic din ceată, se opri; apoi, unul cîte unul se opriră și ceilalți.

Cînd Aun se urcă pe mal, lemurienii erau gata să se împrăștie iarăși. Rah păși atunci înaintea ulhamrului spre bărbatul din neamul lui, în timp ce întreaga ceată, fremătînd de spaimă, se uita cu ochii holbați la Aun. Nici unul dintre cei care-i întîlniseră pe Cheleeni, Oamenii Focului, nu văzuseră vreunul cu o asemenea statură. În ei rămăsese încă vie amintirea hăituielilor de odinioară, și asta îi făcea să tremure nestăpînit. Pe măsură ce Rah le vorbea, teama li se mai risipi și, puțin cîte puțin, deveniră mai încrezători. După ce în prima clipă fusese gata să se tragă înapoi, cel care părea conducătorul cetei îl lăsă pe Aun să-i pună mîna pe umăr. Zur, ajuns și el pe țărm, începuse să facă gesturile învățate de la Wao, însemnînd legămînt de pace. Toate acestea domoliră neîncrederea lemurienilor și un soi de veselie îi cuprinse. Alianța cu străinul uriaș, care îi putea doborî pe cei mai puternici dintre învingătorii

lor, li se părea un lucru de necrezut și minunat, depășind orice închipuire. Femeile fură cele dintîi care se apropiară de cei doi războinici, iar bărbații le urmară. Aun îi privea mulțumit și rîsul său bubuitor răsună peste ape: după atîtea zile petrecute departe de ulhamri, se găsea din nou în mijlocul unei hoarde.

OAMENII FOCULUI

Aun, Zur și lemurienii rătăciră mai multe săptămîni prin pădure. Viața lor continua să fie îmbelșugată și ușoară. Părosii descopereau cu ușurință izvoarele, vedeau fiarele de la mare distanță, dezgropau rădăcini bune de mîncat și cunoșteau soiurile de ciuperci. Seara, adunați în jurul focului, se simțeau la adăpost de orice primejdie. Acum, mica hoardă era pregătită să se apere de vrăjmași: Aun și Zur le făcuseră lemurienilor ghioage și securi, iar aceștia învățaseră în scurt timp să se servească de ele cu destulă dibăcie. Toți păreau acum în stare să se lupte cu fiarele dacă ulhamrul le-ar fi cerut-o. Asemenea semnopitecilor, știau că numărul însemna putere: puteau deveni de temut, atunci cînd acela care-i călăuzea le dădea curaj și încredere, iar cea pe care o aveau în Aun era tot mai mare. Priveau cu uimire pieptul lui larg și brațele-i puternice, iar vocea lui tunătoare îi umplea de mîndrie. Seara, cînd pîlpîirile arămii ale focului dansau peste ierburi sau se întindeau pînă sub coroanele copacilor, lemurienii se adunau cu strigăte de bucurie în jurul ulhamrului. Tot ce-i făcuse să se teamă la oamenii focului se prefăcuse acum în siguranță. La fel de plăcută le era și prezența lui Zur. Ei cunoșteau de acum cît de șiret și de

priceput era și înțeleseseră că uriașul asculta de vorbele lui; wahul era cel care le înțelegea graiul și gesturile. Mai mult decît atît: pe Zur îl simțeau asemeni lor, iar asta îi făcea să-l socotească unul din hoardă, în timp ce față de Aun dragostea se asemăna întotdeauna cu supunerea și cu o rămășiță de teamă...

Pe măsură ce înaintau către miazănoapte, lemurienii deveniseră șovăitori, ca și cum presimțeau apropierea unei primejdii. Într-o zi, Wao le spuse războinicilor că vor ajunge curînd la marginea pădurii. Coborau un povîrniș tot mai abrupt, căldura se prefăcuse în dogoare, palmierii, lianele și bambușii se înmulțeau. Deodată, dădură peste un loc unde pămîntul se prăbușise: o albie îngustă în care curgea un rîu cu ape repezi; de cealaltă parte a văii malul urca din nou, dar fără să atingă înălțimea la care se găseau nomazii, spre o savană presărată cu pîlcuri de bananieri.

Ascunși printre copaci, lemurienii cercetară întinderea de ierburi, căutînd să descopere semne de viață. Simțindu-i neliniștiți, Zur o întrebă pe Wao, apoi îi spuse Fiului Bourului:

— Acolo este ținutul oamenilor focului!

Aun îl privi nedumerit, iar Zur adăugă:

— Cînd oamenii focului vin în pădure, ei îi ucid pe părosi și îi mănîncă așa cum mîncăm noi căprioarele sau antilopele.

Ulhamrul fu cuprins de o mînie sălbatică: vorbele lui Zur îi amintiseră de kzami, mîncătorii de

oameni de la care Naoh dobîndise odinioară focul.

Locul unde se găseau era potrivit pentru popasul de noapte. În peretele stîncii se afla o peșteră lungă, ce putea fi apărată cu ușurință împotriva fiarelor și a oamenilor, iar pe pămîntul bătătorit din fața ei se putea aprinde un foc pe care hățișul des îl ascundea de cei care i-ar fi pîndit de pe celălalt mal. Ajutați de lemurieni, Aun și Zur astupară pe jumătate intrarea în peșteră, iar atunci cînd se lăsă seara adăpostul era întărit și apărat chiar împotriva unei hoarde întregi. Fiul Bourului zise:

— Aun, Zur și oamenii păroși sînt mai puternici decît oamenii focului!

Soarele se făcu purpuriu, iar flăcările lui se scurseră în apa rîului; norii se umplură de strălucire, apoi deveniră galbeni ca ierburile pălite de arșiță. La căderea umbrelor, focul oamenilor se ridică din grămada de crengi, zbuciumîndu-se sub vîntul rece al serii; deasupra lui se frigea o antilopă întreagă, ce avea să-i sature pe toți; în grija lui Zur rămăsese coptul rădăcinilor și al ciupercilor pe care lemurienii le adunaseră peste zi.

Terminaseră de mîncat cînd Rah, care se afla cel mai aproape de hățiș, se ridică agitat și, scoțînd sunete înfundate, întinse brațul către celălalt mal. Aun și Zur trecură dincolo de tufișuri, se strecurară printre trunchiurile copacilor și înțeleseră curînd spaima lui Rah: de cealaltă parte a rîului, nu departe de peșteră, se vedea sclipirea flăcărilor unui foc făcut de oameni... Era o lumină încă slabă, ca și

cum văpăile abia se iscaseră din grămada de crengi, dar nu trecu mult și focul se însufleți, iar văpăile străluciră în bezna dimprejur. Deasupra vetrei se ridica un fum roșiatic, flăcările continuau să crească, învingînd umbrele, alungînd întunericul. Acum războinicii putură să vadă siluetele care păreau cînd negre, cînd arămii, după cum se mișcau prin fața sau prin spatele focului.

Toți lemurienii îl urmaseră pe Aun și se uitau printre ramurile hățișului la mișcările vrăjmașilor... Din cînd în cînd, cîte unul era scuturat de o tresărire de spaimă. Cei mai bătrîni își amintiră de fuga lor disperată din fața cheleenilor, de cei care căzuseră în hăituială, răpuși de loviturile de secure ale urmăritorilor.

Pe măsură ce privea, Aun înțelegea tot mai bine ce se petrecea acolo. Oamenii focului înfigeau în țepușe bucăți de vînat și le frigeau. Erau șapte și toți bărbați. Alcătuiau o ceată pornită la vînătoare, așa cum erau cele în care plecau după urme ulhamrii, piticii roșii sau kzamii, iar cu foarte mult timp în urmă și wahii. Unul dintre străini încălzea la flăcări vîrful unei crengi ascuțite pentru a-l întări. Nu dădeau semne că ar fi bănuit existența unui alt foc. Tabăra lor era mai jos decît cea a lui Aun și Zur, iar copacii înalți, deși, îi împiedicau să vadă dincolo de bariera de ramuri și trunchiuri. Cu toate acestea, Aun își dădu imediat seama că ceva îi neliniștea. Cînd unul, cînd altul se întorcea către podiș, scrutîndu-i întinderile.

— Zăresc licărirea focului nostru, spuse Zur.

Ce îl uimea pe wah era liniștea celor din stepă. Să fi crezut ei, oare, că sus făcuseră popas toți oamenii din hoarda lor? O întrebă pe Wao, iar ca îi arătă rîul, mai întîi spre izvor, apoi spre vărsare, făcîndu-l să înțeleagă că nu exista loc de trecere decît la foarte mare distanță. Curentul apei era atît de puternic, încît nici oamenii, nici animalele nu se încumetau să străbată rîul înot. Ca să ajungă la tabăra vrăjmașilor, ar fi trebuit să meargă o zi de-a lungul malului pînă la vad.

Și de o parte și de cealaltă, siguranța era, deocamdată, deplină.

Aun continuă să observe încă o vreme ființele ce se apropiau mai mult decît lemurienii de rasa lui și care, cu toate acestea, semănau mai degrabă cu kzamii decît cu ulhamrii. În ciuda depărtării, el vedea picioarele lor scurte, piepturile largi, însă nu distingea prea bine capetele ce erau mai înguste decît cele ale mîncătorilor de oameni, cu orbite adîncite și arcade groase.

— Cheleenii n-au să ne atace în noaptea asta, spuse Aun. Dar mîine?

Firea lui războinică îl făcea să nu se teamă de încleștări, iar atunci cînd se gîndea la luptă, se gîndea la izbîndă. Chiar dacă lemurienii erau mai slabi decît potrivnicii lor, îi depășeau prin număr. Iar ulhamrul se bizuia mai ales pe forța lui și pe șiretenia lui Zur. Vru să știe:

— Oamenii focului au sulițe și harpoane?

Întrebată de Fiul Pămîntului, Wao nu putu răspunde pe loc, ci se sfătui cu cel mai bătrîn dintre lemurieni.

— N-au decît pietre de aruncat, răspunse Zur, după ce reuși să se descurce în amestecul de gesturi și sunete.

— Și nici nu se pricep să scoată focul din pietre! spuse cu dispreț Aun.

Privirea lui pătrunzătoare sfîrșise prin a descoperi două flăcări micuțe, la oarecare distanță de focul cel mare. Ele erau adăpostite în cuști de piatră. Dacă li se omora focul, așa cum li se întîmplase ulhamrilor înainte ca Naoh să fi adus cu el, de la wahi, secretul nașterii flăcărilor, atunci nu le rămînea altceva de făcut decît să se întoarcă la hoardă...

Noaptea trecu în liniște. Aun, care-și alesese prima veghe, putu să supravegheze împrejurimile cu atît mai ușor cu cît era o noapte senină și luna strălucea, scăldînd întinderea stepei în lucirea ei argintie. Odată cu ulhamrul stăteau treji și cîțiva dintre lemurieni. Se deprinseseră cu veghea necurmată în răstimpul întunericului și se schimbau între ei, atunci cînd îi dobora somnul. Căci pentru neamul lor nu exista primejdie mai mare decît vecinătatea cheleenilor.

Cînd Zur își începu veghea, luna se culcase, iar focul de jos nu mai arunca decît sclipiri slabe ce păreau să anunțe că văpăile mureau. Războinicii adormiseră, mai puțin unul, a cărui siluetă putea fi văzută mișcîndu-se în penumbră. Curînd, pentru

Zur ea deveni nevăzută, însă ochii obișnuiți cu bezna ai lui Rah continuau s-o zărească, cu toată distanța. Noaptea înainta. Sute de stele dispăruseră spre apus, dar altele continuau să urce pe cer. Singura nemișcată era o stea mare și roșie care veghea deasupra copacilor. În zori, ceața alburie ce se ridica din rîu le ascunse încetul cu încetul celălalt mal. Tabăra oamenilor focului nu se mai zărea.

Deși soarele răsărise, ceața stăruia încă, pînă ce vîntul dimineții începu să o destrame în fîșii ce se topeau pe rînd în văzduh. Atunci, puțin cîte puțin, reîncepură să vadă înspre stepă: la început, doar creștetele arborilor, pe urmă, cînd aerul deveni limpede, pînă departe, în zare.

Și atunci, din piepturile lemurienilor se ridică un plînset: chelcenii dispăruseră. Numai cenușa și cîțiva tăciuni înnegriți aminteau de locul unde fusese tabăra lor.

VRĂJMAȘUL NEVĂZUT

Aun, Zur și lemurienii petrecură o mare parte a zilei întărind bariera de pietre și crengi dinaintea peșterii, astfel încît s-o facă de netrecut. Acum erau la adăpost de fiare — căci mîncătorii de carne, cînd nu pot ajunge la pradă, sfîrșesc întotdeauna prin a se îndepărta — dar nu și de oameni. Ulhamrul și wahul știau bine că atît piticii roșii, cît și kzamii erau în stare să-și țină vrăjmașii încercuiți timp de săptămîni. În fața unei hoarde numeroase, peștera le-ar fi devenit locul de pieire. Însă împotriva cetei oamenilor focului, bîrlogul de piatră putea folosi drept momeală.

Spre seară, vînară mai multe antilope, a căror carne trebuia uscată la foc, iar lemurienii adunară provizii de rădăcini. Toți vegheau, clipă de clipă. Pînda lor semăna cu cea a dholeilor sau a șacalilor. Era greu să fie luați pe nepregătite: către răsărit se întindea un luminiș, la miazănoapte erau rîul și stîncile, către apus începea mlaștina. Nu rămînea altă cale spre peșteră decît pădurea deasă din spatele lor; însă între ultimii copaci și intrarea în adăpost se afla o bucată de pămînt bătătorit — nici un vrăjmaș n-ar fi putut să se năpustească asupra lor pe negîndite. Ca să ajungă la peșteră, cheleenii ar fi trebuit să treacă întîi prin grindina sulițelor și harpoanelor.

Pînă la lăsarea întunericului, nici un miros străin nu le dădu de știre că vrăjmașii s-ar fi apropiat. Lemurienii se răspîndiră prin pădure, iar Aun se urcă pe cea mai înaltă stîncă, scrutînd întinderile, însă împrejurimile păreau pustii. Dacă totuși veniseră, oamenii focului se opriseră la foarte mare distanță. Gîndul acesta îl mai liniști pe ulhamr, care îi spuse lui Zur:

— Cheleenii nu erau decît șapte și au plecat.

Aun credea — fără să fie însă sigur — că vederea unui foc atît de mare cum fusese al lor îi făcuse pe ceilalți să se teamă că aveau în față o hoardă destul de numeroasă ca să-i răpună. Mai prevăzător decît ulhamrul, și poate decît oricare alt om, în mintea și simțirile lui Zur trăia o neîncredere veche, izvorînd din amintirile despre ai lui, omorîți de piticii roșii fără cruțare. De aceea răspunsul lui fu:

— Dacă n-au venit, este pentru că s-au dus să-i caute pe războinicii hoardei lor.

— Hoarda lor este departe, șopti nepăsător ulhamrul. De ce să se întoarcă?

— Fiindcă oamenii pădurii nu aprind focuri. Ei or să vrea să știe cine sînt oamenii noi care au venit în pădure.

Răspunsul îl neliniști pe Aun, însă nu prea mult, căci era pregătit pentru înfruntare. Așa cum se deprinsese, luă el prima veghe. Luna nouă, mare și strălucitoare, n-avea să se culce decît către miezul nopții. Lumina care scălda desișurile îl ajuta

pe ulhamr să deslușească orice clătinare a frunzișului. Dar în pădurea amorțită nu mișca decît vîntul. În adîncul hățișului, răsunau cînd și cînd răgetele vreunei fiare. Așezat lîngă foc, Aun nu se gîndea la nimic: încordat, cu simțurile treze, trăia numai pentru a vedea, auzi, mirosi. Alături de el, cei trei pîndari lemurieni păreau să fi atipit, însă izul străin cel mai slab i-ar fi ridicat imediat în picioare... Auzul și mirosul lor, la fel de ascuțite ca ale dholeilor, făceau să nu le scape nici zborul tăcut al bufnițelor.

Cînd Aun își ridică fruntea, luna ajunsese deja la jumătatea drumului său. Focul scăzuse pînă ce nu rămăsese decît un morman de tăciuni. Ulhamrul aruncă peste cenușă un braț de vreascuri, apoi adulmecă văzduhul. Nehotărît, se întoarse spre pîndarii lemurieni. Doi erau deja în picioare, iar cel de-al treilea se ridica grăbit.

Din pădure ajungeau pînă la ei mirosuri străine. Semănau atît de bine cu cele ale lemurienilor, încît Aun crezu o clipă că erau trimiși ai unei alte hoarde. Se apropie de Rah care, cu urechile ciulite și cu nările larg deschise, tremura scuturat de fiori. Cînd Aun fu lîngă el, lemurianul întinse brațul spre copaci și bolborosi ceva de neînțeles. Aun pricepu totuși că vrăjmașii erau acolo.

Ascunși în desișul pădurii bătrîne, ei vedeau focul și îl vedeau pe ulhamr, rămînînd însă nevăzuți pentru acesta. Dar dacă ar fi atacat, atunci ar fi trebuit să iasă la loc deschis. De jur împrejurul peșterii nu creștea decît o iarbă măruntă și, ici și

colo, cîte un arbore stingher sau o tufă de mărăcini.

Ochii ageri ai lui Aun desluşeau fiecare bolovan, fiece desiş scăldat în lumina argintie a lunii. Pieptul lui se umflă de cutezanţă şi abia se stăpînea să nu-şi trimită strigătul de luptă. În el clocotea acum o ură puternică împotriva chelcenilor care trecuseră rîul pentru a le pustii tabăra. Prin aceasta ei îşi arătaseră gîndurile rele şi înverşunarea; iar acum îi erau vrăjmaşi.

Înainte de a-l trezi pe Zur, dădu de mai multe ori ocol peşterii, pentru a-şi da seama de unde veneau mirosurile şi cîţi duşmani îi pîndeau din desişuri. Ţinea în mînă propulsorul, iar de umăr îi atîrnau două suliţe şi un harpon. Ulhamrul voia să-i facă pe oamenii focului să iasă din ascunzişuri; ar fi putut omorî sau răni pe cîţiva dintre ei, înainte ca ceilalţi să se apropie destul pentru a-l răni pe el.

Simţind primejdia, lemurienii ieşiseră unul cîte unul din peşteră, iar Zur şi Wao erau printre ei.

Ulhamrul se uită la desişurile nemişcate, în spatele cărora se aflau străinii, apoi la cei al căror conducător devenise fără voie. Vrăjmaşii nu puteau fi mai mult de şapte, iar în tabăra lui erau opt lemurieni şi patru femei aproape la fel de puternice ca bărbaţii. Dacă toţi se dovedeau curajoşi, şansa era de partea lui Aun şi Zur. Însă cei mai mulţi erau morţi de frică şi n-ar fi putut face faţă unui atac. Singurii care nu păreau la fel de înspăimîntaţi erau Rah, Wao şi un băiat cu ochi vioi.

— Sînt tot atîţia războinici cîţi erau ieri în

jurul focului? întrebă Zur.

— Nici unul mai mult, răspunse Aun. A venit vremea să ne trimitem chemarea de luptă.

Zur prefera luptei alianța. Se gîndi puțin, apoi spuse:

— Pădurea este mare... În ea se găsește pradă pentru toți. Poate Zur să le vorbească cheleenilor?

Cu toată întărîtarea care-l împingea înainte, Aun acceptă, iar wahul începu să strige, trimițîndu-și cuvintele pădurii care-l asculta nemișcată.

— Fiul Bourului și Fiul Pămîntului n-au luptat niciodată împotriva oamenilor focului! Ei nu sînt vrăjmașii lor.

Pădurea rămase tăcută. Atunci Aun, ridicînd glasul, strigă:

— Aun a omorît fiara roșie! Aun și Zur au ucis tigrul... Ei au ghioage, harpoane și suliițe! Dacă cheleenii au venit să lupte, nici unul din ei nu-și va mai vedea hoarda...

Singurul răspuns fu freamătul crengilor mișcate de vînt. Aun înaintă spre copaci și strigă încă o dată, mai puternic:

— Oamenii focului nu vor să răspundă?

Acum, cînd se afla mai aproape de pădure, ulhamrul simțea limpede mirosul străinilor, iar la gîndul că era pîndit din desișuri fu cuprins de o furie nestăpînită. Lovindu-și pieptul cu pumnul, dădu drumul strigătului său de luptă care răsună ca urletul lupilor:

— Aun o să vă crape piepturile și burțile și o

să le dea hrană hienelor!

Din întuneric îi răspunse un cor de mormăieli întărîtate. Ulhamrul mai făcu cîțiva pași. Acum între el și marginea pădurii nu rămăsese decît o aruncătură de piatră. Strigîndu-i peste umăr lui Zur să nu-l urmeze, mai înaintă puțin și își continuă amenințarea:

— Fiul Bourului o să vă zdrobească fețele!

Spera că, văzîndu-l singur, ceilalți aveau să se năpustească. Pentru o clipă, mirosurile i se părură mai puternice, apoi se depărtară. Atunci Aun mai făcu un pas, după care se opri și își îndreptă trufaș umerii. Folosind propulsorul, ar fi putut arunca cu ușurință o suliță care să ajungă în hățișuri.

Din spatele lui se auziră țipete de spaimă. La stînga, dintr-un tufiș, își făcuseră apariția trei oameni care alergau cît puteau, cu gînd să-i taie retragerea. Văzîndu-i, nomadul hohoti batjocoritor, apoi se dădu înapoi fără grabă și, din mers, își potrivi o suliță în propulsor. Însă în aceeași clipă alți trei războinici apărură din dreapta lui... Lemurienii încremeniră de frică. Jumătate din ceata lor se risipi, însă Rah, Wao, băiatul și un bătrîn nu se clintiră; mai mult chiar, Wao se repezi după o femeie care fugea spre pădure, vrînd să o aducă înapoi.

Cei șase străini voiau să-i taie calea ulhamrului. Propulsorul lui Aun se roti și suliția se înfipse în umărul unuia. Zur și Rah atacară și ei. Surprinși de distanța de la care lovise ulhamrul și uluiți la vederea wahului care-i conducea pe lemurieni, cheleenii se retraseră. Însă cei din dreapta o capturaseră pe Wao.

PARTEA A PATRA

...Răgazul n-a ținut mult. Rah era furios, iar pentru Aun gîndul că Wao căzuse în mîinile vrăjmașilor era la fel de greu de îndurat ca cel al unei înfrîngeri; pînă și Zur uitase de prudența lui obișnuită. Toți cinci se avîntară pe urmele cheleenilor.

Deși vrăjmașii înaintau împotriva vîntului, mirosurile lor slăbiseră și păreau să se îndepărteze. Un timp dispărură aproape cu totul, iar cînd le simțiră din nou, înțeleseră că oamenii focului le-o luaseră cu mult înainte; urma regăsită era anevoie de păstrat din pricina băltoacelor și tufișurilor și nu deveni sigură decît după ce făcură mai multe ocoluri.

În cele din urmă, izurile deveniră din nou puternice — însă după ce o luaseră întîi spre rîu, fugarii se adînceau acum în pădure. Curînd însă, urmele se despărțiră și atunci, fără ezitare, Aun o alese pe aceea în care mirosul lui Wao se amestecase cu al cheleenilor. Arborii, tufele se răreau, apoi apăru o bucată de pămînt unde nu creșteau decît buruieni și o iarbă rară, uscată. Chiar atunci, la capătul luminișului, tulpinile începură deodată să ardă, iar vîntul împingea flăcările spre ei. Aun fu nevoit să se retragă către Zur și cei care veneau cu

el. Din spatele focului se auzi un țipăt ascuțit. După ce mistui cîteva buruieni cu tulpini mai înalte, focul nu mai avu cu ce să se hrănească și salturile lui se opriră. Urma răpitorilor era însă pierdută. Mohorîți, Aun și ceilalți o luară spre miazănoapte.

...La ieșirea din pădure începea o cîmpie posomorîtă și pustie, iar undeva spre răsărit lucea lumina unui foc. Lîngă el, stînd pe o piatră, veghea un om care la vederea celor ce se apropiau se ridică în picioare. În același timp cu mișcarea lui, apărură venind din altă direcție șase bărbați care o duceau cu ei pe Wao; unul dintre aceștia se mișca greu și fără să-și ia mîna de pe umăr...

Aun își reluă goana și continuă să alerge o vreme neobosit; apoi, cu un urlet de furie și neputință se opri: înaintea lui se deschidea o prăpastie, o crăpătură care se adîncea abrupt în pămînt și în fundul căreia fierbeau apele unui torent... Cheleenii izbucniră în hohote de rîs, apoi îl amenințară pe ulhamr cu pietre.

Distanța care îl despărțea pe Aun de foc depășea de patru ori bătaia unui propulsor. Nomadul fu cuprins de o mînie năprasnică, dar nu putu răspunde decît printr-un urlet în care pusese toată ura lui. Cei din față îl înfruntau, gîndindu-se la forța pe care le-o dădea numărul lor și plini de dispreț pentru aliații nomadului. Lemurienii erau mai puțin de temut decît lupii, iar Zur, cu trupul lui subțire și brațele scurte nu li se părea primejdios. Singurul care le stîrnea mirarea și teama era ulhamrul. Dar

ce însemna un vrăjmaș? Nu erau ei neînvinși? Iar căpetenia lor, deși mai scundă de statură decît Aun, avea umerii mai lați și brațele mai lungi. Cu ele, putea sugruma chiar și pantera... Cu fața întoarsă către Aun, căpetenia oamenilor focului rînjea batjocoritor.

Tabăra cheleenilor era întărită cu bucăți de stîncă și bolovani. Deși n-aveau arme cu care să lupte de la distanță, șansele erau de partea lor. Aun își dădea seama de asta, iar Zur înțelegea chiar mai bine decît el. Amîndoi trăiau acum o mare îndîrjire: wahul deoarece nutrea pentru Wao o grijă de frate, iar ulhamrul fiindcă nu putea îndura gîndul înfrîngerii. Rămaseră deci să pîndească... Nu mai era mult pînă cînd aveau să se lase negurile nopții. Deja luna roșie dispăruse într-un nor ce creștea dinspre apus, iar un vînt puternic începuse să sufle peste cîmpie...

Fiul Bourului se hotărî brusc:

— Eu voi merge înainte, spuse el, iar Zur mă va urma la mare distanță pînă cînd vom vedea focul. Cheleenii n-au să mă poată prinde, căci nu pot fugi destul de repede.

Cînd ajunseră în cîmpie, vrăjmașii erau acolo unde-i lăsaseră. Trei dintre ei păzeau deschizăturile dintre bolovani și scrutau întinderile, ceilalți stăteau adunați în jurul focului. Toți erau înarmați cu țepușe, securi și pietre de aruncat. Văzîndu-l apărînd pe Aun, urlară toți ca dholeii, iar căpetenia lor, ridicîndu-și țepușa, se prefăcu că se năpustește.

Ulhamrul își încetini pasul, înțelegînd că nu venise încă clipa să dea atacul. Adresîndu-se căpeteniei, rosti:

— Dacă ne-o dai înapoi pe Wao, o să vă lăsăm să plecați acasă, în ținuturile voastre de vînătoare.

Străinii nu-i puteau înțelege vorbele, însă gesturile lui îi făcură să priceapă că el voia femeia. Îi răspunseră cu rîsete batjocoritoare, iar căpetenia o apucă pe Wao de plete și, lovind-o cu pumnul în cap, o doborî la pămînt; arătînd trupul prăbușit, apoi focul și vîlcile sale, îi dădu de înțeles ulhamrului că avea să o frigă și să o mănînce pe lemuriană...

Aun se aruncă înainte aidoma unui leopard care-și atacă prada. Cheleenii se făcură nevăzuți în spatele stîncilor.

În acest timp se apropiase și Zur. Cînd amîndoi ajunseră la o distanță potrivită pentru ca propulsoarele să poată trimite sulițele la țintă, wahul spuse:

— Dacă Aun va merge către dreapta, cîțiva din cei care se ascund în spatele bolovanilor vor putea fi atinși.

Ulhamrul porni așa cum fusese sfătuit, ocolind focul; doi dintre vrăjmași, văzîndu-se descoperiți, voiră să se retragă. Se auzi șuieratul unei sulițe și răsună un vaiet de durere. Wahul își roti la rîndul său propulsorul și un al doilea luptător se prăbuși, lovit în coapsă.

— Oamenii focului au acum trei răniți! strigă cu voce răsunătoare ulhamrul.

Furtuna se aduna în nori negri; văzduhul devenise apăsător, încărcat de așteptarea a ceva încă fără nume. Luna dispăruse, iar cîmpia nu mai era luminată decît de strălucirea palidă a stelelor și de sclipirile focului ce murea. Ghemuiți în spatele stîncilor — pentru a se adăposti de loviturile de suliță sau de harpon — cheleenii deveniseră de neatins. Ulhamrul, wahul și lemurienii care apăruseră între timp n-aveau cum să-i facă să iasă la vedere...

Văzduhul era tăcut și încremenit. Vîntul se potolise, tunetul nu se auzea încă, iar animalele se ascunseseră în vizuini... Pe urmă norii mugiră ca o turmă de zimbri mînioși, iar apa, mamă a tuturor începuturilor, porni să cadă în picuri grei. Oamenii focului fură cuprinși de o furie fără margini: flăcările erau amenințate să piară, iar ei n-aveau cum să vegheze asupra cuștilor în care păstrau văpăile pentru popasurile următoare și nici n-aveau cum să le apere. Iar dacă focul murea, oriunde s-ar fi aflat, pe cîmpie sau în pădure, ar fi fost la fel de neajutorați ca niște mîncători de iarbă.

Căpetenia lor se sculă și strigă o poruncă. Atunci, urlînd, cheleenii se ridicară toți de-odată și atacară. Patru dintre ei, printre care și doi dintre răniți, porniră spre Zur și lemurieni. Căpetenia și încă un războinic săriră asupra lui Aun. Două sulițe, apoi încă două șuierară prin aer, însă întunericul și mișcările iuți ale atacatorilor le făcură să-și greșească ținta. Ca să poată arunca harpoanele de

la distanță, Aun se retrase către rîu, iar Zur și lemurienii spre pădure. Cu strigăte sălbatice de izbîndă, oamenii focului își iuțiră goana. Ulhamrul continuă să bată în retragere, iar wahul se apropie de adăpostul vrăjmașilor. Brusc, apele cerului rupseră zăgazurile și se prăvăliră ca mii de torente; focul își trăi ultimele clipe, apoi se stinse; rămas singur, războinicul rănit la coapsă încerca să adăpostească cuștile sub pietre.

Zur și cei care-l însoțeau fuseseră încercuiți. Inspăimîntat, cel mai tînăr dintre lemurieni vru să se suie într-un copac, însă o lovitură de țepușă îi deschise pîntecul, iar un silex îi găuri tîmpla. Rah și celălalt lemurian se apărau folosindu-se de ghioagele tăiate de Aun. Zur îl doborî cu o lovitură de secure pe luptătorul rănit la umăr, însă un altul, venit din spate, îl lovi în ceafă, trîntindu-l la pămînt.

Atunci cînd Aun văzu că între el și urmăritori nu rămăseseră decît cîțiva pași, făcu trei sărituri uriașe și își abătu ghioaga. Din prima lovitură rupse o țepușă, iar din a doua zdrobi o țeastă. Căpetenia și ulhamrul se aflau acum față-n față. Erau amîndoi croiți după aceeași măsură. Trupul căpeteniei amintea de urs și de mistreț: pieptul lui era acoperit cu un păr creț, iar coapsele groase păreau cioplite din trunchiuri. Mai înalt decît potrivnicul lui și cu pieptul mai lat, bine proptit pe picioare, Aun apucase ghioaga cu amîndouă mîinile. Țepușa căpeteniei, făcută din lemn de abanos, era grea și bine ascuțită, în stare să sfîșie carnea și să zdrobească oasele.

Primul care lovi fu omul focului, însă abia dacă-l atinse pe ulhamr. Ghioaga acestuia se roti și izbi, dar nu întîlni decît pămîntul. Chipul căpeteniei se schimonosi de ură și de dorința de a ucide, iar din gura lui izbucni un urlet de furie.

Și unul și celălalt bătură în retragere. Cu armele pregătite, se măsurară o clipă nesfîrșită. Ploaia îi învelea cu o blană de apă, iar trăsnetele cutremurau cîmpia. Amîndoi simțeau că moartea era acolo, lîngă ei, în ei.

Aun se năpusti iarăși. Ghioaga lui lovi de mai multe ori, zguduind pieptul roșcat al cheleeanului, în vreme ce vîrful ascuțit al țepușei sfîșie umărul ulhamrului. Pe urmă armele se ciocniră și se amestecară. Țepușa atinse pieptul lui Aun chiar în clipa cînd acesta sărea înapoi. Cu sîngele șiroind din două răni, nomadul apucă țepușa cu o mînă, iar cu cealaltă lovi. Izbit în creștet, potrivnicul său rămase năucit: cea de-a doua lovitură îi rupse umărul, iar următoarele, năprasnice, îi zdrobiră coastele...

Focul murise de mult, iar întunericul înghițise hățișurile; fulgerele, mai rare acum, aprindeau cerul la răstimpuri. Zadarnic încercă Aun să-i găsească pe Zur și pe lemurieni, furtuna risipise sau dusese cu ea mirosurile lor. Atunci, strigă:

— Unde se ascunde Zur? Fiul Bourului și-a nimicit dușmanii!

Răspunsul fu un geamăt ce venea dinspre pădure, dar nu semăna deloc cu glasul omului fără umeri. Aun continuă să caute: bîjbîia pe întuneric și

alerga atunci cînd fulgerele luminau cîmpia. Cînd ajunse la marginea pădurii din ea apăru Rah, care după ce făcu cîțiva pași se prăbuși. Lemurianul bîiguia ceva din care ulhamrul nu înțelese decît că wahul dispăruse... Într-un tîrziu, se ivi și celălalt lemurian, însă nici el nu știa mai multe despre soarta lui Zur.

Să plece atunci în căutarea lui era peste putință. Șuvoaiele cerului se revărsau necontenit, făcîndu-i pe oameni la fel de neajutorați ca gîzele ascunse sub frunze sau în crăpăturile scoarței copacilor. Ulhamrul cunoștea cea mai mare durere a vieții sale. Răsufla greu, ca după o goană, iar lacrimile i se amestecau cu ploaia. Tot trecutul, toate amintirile îi erau legate de Zur. Se apropiase de el încă din vremea cînd Naoh îl adusese din ținutul piticilor roșii; Zur îl alesese pe Aun dintre toți ulhamrii, iar Aun se legase de Zur ca de un frate... Din cînd în cînd, Aun își trimitea chemarea, apoi încremenea cîteva clipe, cu speranța că o să primească răspuns. Vremea trecea, ploaia încetase și, dinspre răsărit, începuse să urce o lumină palidă la care îi văzură la locul încăierării pe cheleeanul ucis de Zur și pe tînărul lemurian ale cărui măruntaie erau risipite pe pămînt. Fură găsite și trupurile căpeteniei și războinicului doborîți de Aun. Lîngă cenușa și cărbunii stinși ai focului dădură peste luptătorul cu coapsa găurită, care se tîra gemînd, iar în spatele unei stînci o găsiră pe Wao; îngrozită, femeia tremura așteptîndu-și sfîrșitul.

Zăcuse leșinată mai mult timp și de aceea nu auzise chemările lui Aun și Rah. Însă acum, văzîndu-i pe ulhamr și pe ceilalți, chipul i se lumină și un rîs aspru îi ieși din gîtlej.

Rănitul căzu la picioarele lui Aun, cerînd îndurare. Firea sa îngăduitoare îl îndemna pe Fiul Bourului să-l ierte, însă doi lemurieni se aruncaseră deja asupra învinsului și-l loveau cu ghioagele. Cu ceafa ruptă și țeasta zdrobită, cheleeanul își dădu sfîrșitul înainte ca Aun să fi putut rosti vreo vorbă; nomadul ridică din umeri, căci știa că aceasta era legea războiului.

Wao, ce deprinsese mai bine decît Rah înțelesul semnelor ulhamrilor și învățase de la Zur cîte ceva din graiul acestora, îi ascultă pe lemurieni, apoi îl făcu pe Aun să înțeleagă că dușmanii care supraviețuiseră îl duseseră pe Fiul Pămîntului în pădure. Din cauza ploii, lemurienii nu putuseră să-i urmărească — nici măcar nu-i văzuseră bine. Pe urmă, atît Rah cît și celălalt războinic se rătăciseră. Cele aflate nu lămureau ce se petrecuse cu wahul; nu făcuseră decît să întețească lupta dintre speranță și disperare care se dădea în ulhamr.

Toată dimineața căutară zadarnic urmele fugarilor. Se putea ca aceștia să fi ajuns deja la mare distanță de locul unde se dăduse lupta, dar tot atît de bine se putea ca Zur să fi fost omorît. Lemurienii se risipiră încercînd să găsească mirosul oamenilor focului. Veniseră și cei care fugiseră de înfruntare, iar acum erau destui ochi să caute,

destule nări să adulmece. Se împărțiră în două cete: una din ele porni în susul rîului, cealaltă spre vărsare. Amîndouă trebuiau să cerceteze toate vadurile pe care le întîlneau în cale. În ceata care pornise în josul apei se afla și Fiul Bourului. După un drum lung de aproape o zi, lemurienii și ulhamrul întîlniră întîiul vad. Trecură rîul și prima care atinse celălalt mal fu Wao. La strigătul ascuțit al femeii, se opriră cu toții. Urma fusese găsită! În pămîntul moale rămăseseră întipărite tălpi omenești, iar printre acestea erau și urmele lui Zur.

În inima lui Aun renăscu speranța; în ea se amesteca însă o mare neliniște și multă îndoială: urmele nu erau proaspete. Cheleenii trecuseră vadul în zori și nu puteau fi ajunși înaintea zilei următoare. Dar asta numai dacă ulhamrul ar fi mers singur, căci nici unul dintre lemurieni nu putea ține pasul cu el. Aun se încredință întîi că armele sale erau în bună stare: trei sulițe, două harpoane, securea de nefrit și ghioaga. În afară de acestea mai ducea piatra de silex și pe cea de marcasită cu care isca focul... Rămase o clipă nemișcat și tăcut, îi privi pe oamenii din ceată: slabi și prost înarmați, cu graiul sărac și gesturi stîngace; vînaseră însă împreună cu el, trăiseră în jurul focului său și unii se dovediseră curajoși în lupta cu vrăjmașii. Simți în piept o căldură care nu era pornită din slăbiciune. Se apropie de lemurieni și le spuse cu părere de rău:

— Rah, Wao și Oon au fost aliații ulhamrului...

Cheleenii sînt însă cu mult înaintea noastră și merg repede. Numai Aun îi poate ajunge din urmă.

Wao îi înțelese vorbele și le desluși celorlalți. Lemurienii se posomorîră. Cînd Aun începu să se îndepărteze, Wao plîngea iar Rah scotea gemete jalnice, asemănătoare scîncetelor dholeilor răniți. Ca să-l privească pe cel care le fusese o vreme căpetenie, toți se adunară pe creasta de unde începea cîmpia. Ulhamrul alerga ca un lup. Lemurienii îl chemară, iar el se uită înapoi și le strigă:

— Fiul Bourului se va întoarce la oamenii părăsiți! apoi își reluă goana.

Urma devenea uneori nesigură, alteori era ușor de deslușit, mai ales aceea rămasă din timpul popasurilor, cînd fugarii își lăsau mirosul pe pămînt. Ulhamrul găsea și mici ghemotoace de iarbă pe care Zur le ținuse mult timp în mînă înainte să le arunce. Aun recunoscu șiretenia neîntrecută a wahului. Nu putea însă pricepe de ce oamenii focului își lăsaseră în viață prinsul, deși acesta, mai puțin iute, le întîrzia fuga.

Pînă ce se înnoptă, Aun nu se opri să se odihnească decît de două ori și pentru scurt timp. Chiar și după venirea lunii și a stelelor, el își continuă drumul. Urma devenea din ce în ce mai proaspătă, însă atunci cînd, istovit, se întinse printre stînci ca să doarmă, era încă departe de cei pe care-i căuta.

În zori, ocoli un lac nu prea întins, apoi intră din nou în pădure. Se rătăci — și nu o singură dată

avu îndoieli că se afla pe drumul cel bun — însă aproape de amiază, ceva îl făcu să tresară. Numărul cheleenilor crescuse: probabil că o ceată mică, plecată la vînătoare, se alăturase celor care-l duceau cu ei pe Zur. Acum izurile se făcuseră destul de puternice și ulhamrul înțelese că înaintea lui erau șase vrăjmași cu care trebuia să lupte; curînd, nu mai încăpea nici o îndoială, avea să intre în ținutul hoardei lor.

O încleștare cu atîția războinici nu avea sorți de izbîndă. Oricare altul, în afară de Aun sau Naoh, s-ar fi recunoscut înfrînt. Fiul Bourului era însă mînat înainte de o pornire aprigă, care n-asculta de îndemnul la chibzuință al minții. Și apoi, ulhamrul știa că dacă va trebui să gonească ca să-și scape viața, putea fugi mai repede ca onagrul. Cu picioarele lor scurte, oamenii focului nu l-ar fi ajuns niciodată.

Alte ore se scurseră; se apropia sfîrșitul celei de-a doua zile cînd, cu tot numărul mare al celor pe care îi urmărea, Aun îi pierdu la trecerea unui rîu. Albia nu era adîncă și nomadul o trecu fără greutate, însă odată ajuns pe celălalt mal, urmele dispăruseră... Continuă să le caute cu disperare; se înserase și el încă nu descoperise nimic. Prea descurajat ca să mai aprindă focul și fără să dorească să mănînce, se așeză pe un colț de stîncă. După ce se odihni puțin, porni iarăși. Ajunsese într-un loc unde rariștile și crîngurile se înșirau una după alta cînd, brusc, vîntul își schimbă direcția. Îndată,

nările sale deslușiră izul cel nou adus de adieri: cheleenii erau acolo, aproape. Și totuși, mirosurile pe care le adulmeca acum îi păreau altele, iar în ele nu se regăsea și cel al lui Zur.

Înaintînd cu prudență printre mărăcini și bambuși, tîrîndu-se prin ierburile înalte, Aun ajunse lîngă cei pe care-i căuta... Un glas îl făcu să tresară: în fața lui se ridicaseră două umbre ce păreau uriașe. Fusese văzut și trebuia să primească lupta. Se pregăti. Ieșită dintr-un nor, luna lumină cele două siluete, iar ulhamrul își dădu seama că înaintea lui nu se găseau bărbați ci femei. Scunde, îndesate, cu plete cenușii, ele aveau chipurile la fel de sălbatice ca războinicii cheleeni. Fiecare ținea în mînă cîte o țepușă lungă și grea.

Femeile ulhamrilor mînuiau rareori arme; deși nomadul văzuse că la lemurieni femeile erau aproape la fel de puternice ca bărbații lor, rămase surprins văzîndu-le pe cele două războinice amenințîndu-l. Nici o clipă în pieptul lui nu se trezi însă mînia ori dorința de luptă. În loc să ridice ghioaga sau să-și pregătească harponul, nomadul spuse încet:

— Aun n-a venit să omoare femeile...

Ele îl ascultară nemișcate, chinuindu-se să priceapă. Pentru a le liniști și mai mult, Fiul Bourului începu să rîdă, apoi înaintă doi pași fără să ridice ghioaga. Una dintre războinice se retrase, apoi făcu un salt și, fie de spaimă, fie pentru a le da de veste celorlalte, o luă la goană; cea de-a

doua o urmă. Picioarele lor scurte nu le purtau însă prea iute. Ulhamrul le ajunse, apoi le-o luă înainte. Atunci, una lîngă alta, cu țepușele pregătite, femeile așteptară...

Nomadul le arătă ghioaga, fără să amenințe, și murmură:

— Ulhamrul poate rupe lesne țepușele femeilor...

Cu o mișcare născută mai degrabă din frică decît amenințătoare, una dintre femei își ridică arma și vru să izbească. Aun o abătu dintr-o lovitură piezișă, îi frînse vîrful și, fără să lovească la rîndul lui, continuă:

— De ce vor războinicele să lupte cu Fiul Bourului?

Ele pricepură atunci că fuseseră cruțate și îl priviră cu nesfîrșită mirare. În mințile lor începea să-și facă loc un gînd de împăcare cu străinul acela ciudat. Femeia care nu lovise își plecă țepușa și făcu semne de pace, pe care cealaltă nu zăbovi să le repete. Apoi își continuară drumul urmate de nomad care, încrezător în simțurile și în puterea lui, nu se temea de vreo capcană. Merseră o vreme toți trei, avînd mereu vîntul în față, pînă ce ajunseră într-un luminiș unde creșteau numai ferigi. La lumina lunii, războinicul văzu că acolo mai erau și alte femei. Cînd îl zăriră, acestea se ridicară în picioare și începură să-și scuture brațele și să strige, iar cele cu care venise Aun le răspunseră în același fel.

Un timp, ulhamrul se îngrijoră pentru viața lui.

Mai putea încă să fugă, căci drumul era liber, dar nepăsarea adusă de oboseală se amesteca acum în mintea lui cu durerea născută din pierderea lui Zur, iar cînd fură înlocuite de neliniște era prea tîrziu: ajunsese în tabără și se pomeni înconjurat de femei.

Socotindu-le și pe cele care îl aduseseră, erau douăsprezece; printre ele alergau cîțiva copii, iar sub copaci se vedeau dormind alții, încă foarte mici.

Cele mai multe femei erau tinere, însă dintre toate, una îl făcu pe Aun să tresară, căci avea trupul zvelt, ca al fiicelor Gammlei, cele mai frumoase dintre femeile ulhamrilor. Dinții ei străluceau ca sideful, iar pletele lungi o învăluiau aidoma unei ape albăstrui. În inima asprită de încercări a nomadului se născură simțiri neîncercate și toate amintirile lui despre bunătate, despre blîndețe și strălucire se adunară laolaltă luînd chipul străinei...

Războinicele se strînseră în jurul lui; una care avea brațe groase și umeri pe care mușchii păreau să se înnoade, păși înainte, oprindu-se în fața Fiului Bourului. Din vorbele și gesturile ei nomadul pricepu că voia să facă un legămînt de pace. Ulhamrul nu cunoscuse pînă atunci vreun neam la care bărbații și femeile să trăiască în hoarde diferite. Se uita împrejur încercînd să descopere războinicii. Și fiindcă nu zări nici unul, îi răspunse căpeteniei prin gesturi ce întăreau bunele sale gînduri. De-ndată, femeile fură cuprinse de o mare bucurie. Ele nu mai întîlniseră un războinic ale cărui statură și grai să se deosebească într-atît de

ale lor. Nu cunoșteau decît trei feluri de oameni: al focului, cum erau vînătorii ce îl prinseseră pe Zur, lemurienii, pe care îi văzuseră de puține ori și cu care nu se luptaseră niciodată, și cei din neamul lor, unde bărbații și femeile nu se amestecau decît arareori. Dacă Aun ar fi fost unul dintr-ai lor, l-ar fi gonit sau l-ar fi supus la încercări ale curajului și răbdării. Îl primiseră numai pentru că ciudățenia întîmplării le atrăgea și, mai ales, din pricina nenorocirilor abătute în ultima vreme asupra hoardei lor. Jumătate dintre războinice pieriseră sub loviturile cheleenilor; cea mai mare parte a copiilor muriseră. De cînd își pierduseră focul, ele rătăceau la voia întîmplării, urîndu-și vrăjmașii și simțindu-se slabe înaintea lor. De aceea, gîndul că îl aveau aliat pe străinul înalt, care părea la fel de puternic ca bivolii, le umplea de mulțumire. Cu el alături, cine va mai cuteza să le atace?

Adunate în jurul lui, încercară multă vreme să-i înțeleagă gesturile și să-l facă să le priceapă pe ale lor. În cele din urmă, sfîrșiră prin a-și da seama că el era în căutarea unui alt bărbat, a cărui urmă o pierduse. În mințile tuturor miji atunci speranța că potrivnicii ulhamrului erau tocmai aceia cărora le purtau o dușmănie neîmpăcată: Oamenii-Dholei, cum îi numeau ele pe cheleeni.

Înțelegînd că focul lor murise, Aun adună ierburi uscate, mușchi; cu ajutorul crenguțelor și al pietrelor sale făcu să se ivească flăcările. Văzîndu-le, femeile cele mai tinere începură să sară în jurul

lui scoțînd țipete uimite și rostind vorbe care, repetate mereu, se prefăcură într-o melopee ciudată. Iar cînd viața roșie se răspîndi peste vreascuri, bucuria războinicelor umplu noaptea. Singura care nu striga era cea asemeni fiicelor Gammlei. Tăcută, ea nu-și putea desprinde ochii de la văpăi și de la omul care le făcuse să se nască, aducînd speranța femeilor din neamul Oamenilor-Lupi.

DINCOLO DE LAC

În fiecare dimineață, Aun încerca să găsească urmele wahului. Femeile îl urmau, cu o încredere care, cu fiece zi, devenea tot mai mare. Fiind tot timpul cu el, începură să deprindă, încetul cu încetul, vorbele ulhamrului. Iar acesta, la rîndul lui, ajunsese să le priceapă graiul de parcă ar fi fost de-un neam. Puterea bărbatului le uluia, dar mai mult decît de orice se mirau de sulițele și harpoanele cu care Aun dobora vînatul de la distanță. Slăbite de nenorocirile prin care trecuseră și de înfrîngerile prea dese din ultima vreme, seara se adunau umile în jurul străinului căruia îi dădeau ascultare. Ulhamrul le privea cu îngăduință, căci le văzuse pîndind și hăituind prada la fel de iscusit ca o ceată de vînători. Patru dintre femei erau mai voinice, mai agile și mai iuți decît Zur și toate puteau merge din zori pînă la apusul soarelui, fără să se plîngă de oboseală. Cele care aveau copii mici îi purtau în spate, iar băieții și fetele erau ageri ca niște pui de lup.

Ulhamrului îi plăceau cel mai mult popasurile de seară. De fiecare dată cînd făcea să se iște focul din pietre, femeile erau cuprinse de aceeași bucurie ca prima oară și nimic nu le putea istovi mirarea. Strigătele lor îi aduceau nomadului o căldură

ciudată în piept. Însă mai presus de orice, era dornic să privească jocul flăcărilor în ochii Djehăi, cea cu plete lungi. În clipele acelea se închipuia întorcîndu-se cu ea la hoardă și gîndul îi iuțea răsuflarea.

La sfîrșitul celei de-a șaptea zile, pădurea începu să se rărească; ajunseră curînd într-o cîmpie acoperită de ierburi și uneori de lăstăriș, de crînguri sau tufe de mărăcini... Către mijlocul zilei, una dintre războinice, care se depărtase spre răsărit, le strigă pe celelalte și le arătă ceva. Nu fu nevoie de multe vorbe — recunoscură urma unei vetre.

— Oamenii focului! rosti Aun.

Femeile se strînseră în jurul ulhamrului. Căpetenia lor, Ucr, avea chipul întunecat și mînios, iar din gesturile ei Aun înțelese că cheleenii erau aceia care le prigoneau, omorîndu-le fără cruțare.

Cenușa focului era veche de cîteva zile, iar mirosurile se împrăștiaseră. Trecu un timp pînă cînd se încredințară că nu era vorba de o ceată numeroasă, însă nu puteau ști dacă printre cei care trecuseră pe acolo se găsea și Zur. Cu toate că izurile erau slabe, Aun și războinicele reușiră să afle drumul vrăjmașilor. Apoi, pe măsură ce înaintau, mirosurile deveniră mai proaspete și mai ușor de urmărit: oamenii focului se îndreptau spre apus. Încă de două ori mai găsiră vetre stinse, încredințîndu-se că aceia pe care-i căutau făcuseră popasuri dese.

În cea de-a treia dimineață, una din femeile care mergeau înaintea cetei se întoarse spre celelalte, cu

vorbe repezite. Apropiindu-se, Aun văzu în noroiul uscat urme de tălpi omenești, iar printre ele și pe cele ale lui Zur. Din clipa aceea, urmărirea deveni ușoară: pămîntul păstrase mirosurile, semn că oamenii care le lăsaseră nu erau departe. În seara următoare, deși luna nu se ridicase, Aun și războinicele își continuară drumul, pînă cînd ajunseră la un șir de coline.

Urcară pînă la jumătatea celei mai înalte, apoi poposiră, iar Aun aprinse focul într-o groapă adîncită în pămînt: așa, flăcările nu puteau fi zărite decît de la cîțiva pași. Femeile tăiară ciozvîrte dintr-o antilopă pe care Aun o doborîse cu o zi înainte și începură să le frigă. Dacă n-ar fi fost grija pentru soarta lui Zur, ulhamrul s-ar fi bucurat de răgazul de îndestulare și tihnă. Din întîmplare, Djeha cea cu ochii mari se așezase alături de el, iar lui Aun îi trecu prin minte că Ucr, căpetenia, i-ar da-o de soție dacă ar cere-o. În pieptul nomadului trăia o patimă arzătoare, ce se născuse în clipa cînd o văzuse prima oară pe Djeha, iar de atunci nu încetase să crească. Lîngă ea, îl încerca o pornire nelămurită care făcea ca inima să-i bată mai repede și dorea să poată fi la fel de bun cu Djeha cum era Naoh cu Gammla.

După ce termină de mîncat, iar copiii și o parte dintre femei adormiră, Aun începu să urce colina. Ucr se ridică să-l urmeze, iar Djeha și alte trei războinice o imitară. Panta nu era prea abruptă; curînd ajunseră pe culme, însă ca să poată vedea

dincolo de creasta stîncoasă trebuiră să treacă printr-un mărăciniș des. La poalele colinei, sub stelele care luceau palid, se zărea un lac, apoi o cîmpie întinsă. Pe celălalt mal, se vedeau lucind flăcări și nomadul nu mai avu ochi decît pentru ele. Focul nu era prea departe, însă ca să ajungă la el trebuia să ocolească întîi lacul, înfruntînd stavilele și pericolele ce i s-ar fi ivit în cale.

Vîntul sufla dinspre lac și se putea apropia neobservat de păzitorii focului — dacă avea să fie acolo înainte de răsăritul lunii. Aun înțelese că așa ceva putea izbuti doar singur — femeile nu erau destul de iuți.

Privi cu luare-aminte flăcările și siluetele dimprejur. Erau cinci și, printre ele, Fiul Bourului îl văzu pe Zur, în partea dinspre lac. Lîngă el, culcat, mai era un al șaselea războinic. Întorcîndu-se spre Ucr, Aun spuse:

— Fiul Bourului se va duce la cheleeni... le va cere să i-l dea pe Zur...

Ucr scutură din cap:

— Nu-l vor da niciodată!

— Îl duc cu ei doar pentru că se tem de Aun.

— Atunci cînd au să-și piardă prinsul, o să se teamă și mai tare.

Răspunsul căpeteniei îl descumpăni pe ulhamr. El nu vedea altă cale de a-l elibera pe Zur decît forța ori șiretenia. Pe oricare ar fi folosit-o, tot era nevoit să se apropie de oamenii focului.

— Aun trebuie să-l scape de wah, rosti cu voce

aspră și hotărîtă.

La fel gîndea și Ucr, de aceea nu-i răspunse nimic. Ulhamrul mai spuse:

— Aun va pleca acum spre foc!

— Ucr și Femeile-Lupoaice îl vor urma!

Aun mai cercetă o dată cu privirea cîmpia, apoi dădu din cap:

— Fiul Bourului va aștepta acolo sosirea femeilor. El va fi singur, însă cheleenii nu-l vor ajunge fugind după el, iar Aun se poate lupta cu ei și-i poate răpune de departe!

Cînd ulhamrul începu să coboare spre cîmpie, Ucr o trimise pe una din femei după războinicele rămase în tabără.

Povîrnișul nu era abrupt și n-avea gropi sau crăpături; în mare parte era acoperit cu iarbă. Aun ajunse curînd în cîmpie, căci picioarele lui îl purtau cu iuțeală. Cînd atinse malul pe care se aflau oamenii focului, luna nu răsărise încă.

Arborii rari, ierburile înalte și cîteva steiuri singuratice îl ajutară să se apropie mult de vrăjmași, fără ca aceștia să prindă de veste. La o aruncătură de piatră de focul străin fu însă nevoit să se oprească: înaintea lui nu mai erau nici stînci, nici desișuri, nimic care să-l ascundă de privirile agere ale cheleenilor. Temîndu-se — nu pentru el, ci pentru soarta omului fără umeri —, ulhamrul rămase ascuns în ierburi. Se întrebă dacă, văzîndu-l, oamenii focului l-ar fi omorît imediat pe Zur sau, dimpotrivă, i-ar fi cruțat viața ca să și-o apere pe a lor.

Aşteptă aşa multă vreme. Luna începuse să urce, roşie şi acoperită cu aburi, dinspre marginea cîmpiei. Cinci dintre războinici se culcaseră. Cel de-al şaselea veghea, ridicîndu-se din cînd în cînd, cu urechile ciulite şi nările fremătînd. De cealaltă parte a vetrei, Zur rămăsese şi el treaz. Păzitorul focului nu-l lua în seamă pe wahul care, slab şi prea lent, n-ar fi putut să-i scape prin fugă.

Încetul cu încetul, în mintea lui Aun se înfiripă un plan. Zur era, ca toţi oamenii fără umeri, un foarte bun înotător. În rîu, în baltă sau în lac, îi lăsase întotdeauna în urmă pe cei mai îndemînatici dintre ulhamri; la nevoie, wahul se putea scufunda asemeni unui crocodil şi rămîne multă vreme sub apă. Dacă Zur ar fi sărit în lac, nu i-ar fi fost greu să ajungă pe malul celălalt... În acest timp, Aun i-ar fi atacat pe războinici, pentru a nu-i lăsa să-l urmărească. Dar, mai întîi de toate, trebuia să-i dea un semn wahului pentru ca acesta să ştie că se află acolo.

Cheleeanul ce rămăsese de veghe scruta fără contenire întinderile, adulmecînd orice adiere. La răstimpuri, se întorcea spre tufişul în spatele căruia se ascundea Fiul Bourului. Luna crescuse pe cer, gonise norii, şi acum lumina din plin cîmpia. O nerăbdare furioasă clocotea în pieptul nomadului; ea se prefăcu în disperare cînd noaptea fu sfîşiată de răgetul unui leu şi, nu după multă vreme, umbra acestuia se ivi pe vîrful unei coline. Războinicul care veghea tresări, iar ceilalţi oameni ai focului se

ridicară unul cîte unul și se întoarseră spre fiară...

Fără să se miște, Zur pîndea. Ochii lui cercetau în toate părțile. Speranța că s-ar putea salva nu-l părăsise nici o clipă...

Aun se ridică fulgerător și făcu un semn cu mîna spre wah, arătîndu-i lacul. Momentul era prielnic: pe Zur nu-l despărțeau de apă decît zece pași și tot atîția de cel mai apropiat războinic. Dacă omul fără umeri țîșnea în goană, putea ajunge la mal înaintea vrăjmașilor săi.

Zur îl văzuse pe ulhamr, însă nu pricepuse ce anume îi cerea. Nesigur și uluit, începu să se tîrască spre tufișul din apropiere. Aun se ridică din nou și-i arătă lacul. Acum, wahul înțelese. Se sculă, făcu cîțiva pași mergînd fără grabă, după care începu să fugă spre apă. Unul din cheleeni întoarse capul și îl văzu chiar în clipa cînd se arunca în unde. Scoase un strigăt mînios, ce aduse întreaga ceată. Doi războinici se repeziră după wah, iar primul care atinse malul se aruncă în apă încercînd să-l ajungă înot. Însă curînd își dădu seama că urmărirea era zadarnică și reveni pe uscat de unde, împreună cu ceilalți, începu să arunce cu pietre spre larg. Zur se afundă și nu mai apăru.

Vecinătatea leului făcu să întîrzie hotărîrea căpeteniei. În cele din urmă, trimise un războinic în căutarea fugarului. Ocolind lacul, acesta îl putea ajunge lesne pe Zur care, greoi, lipsit de putere și fără arme, ar fi fost prins cu ușurință.

Aun îl privi pe vrăjmașul ce se apropia, apoi se

retrase și așteptă, cu harponul ridicat.

Războinicul focului făcea parte din ceata celor care luptaseră în noaptea cu furtună. Cînd îl văzu pe Aun, tresări. Înspăimîntat, recunoscîndu-l pe nomadul uriaș ce le omorîse căpetenia, scoase un strigăt ascuțit, apoi bătu în retragere.

Neliniștit de soarta lui Zur, ulhamrul îl lăsă să se îndepărteze. El alergă spre capătul lacului și-l ocoli. Wahul încă nu ajunsese acolo, dar îl văzu înotînd cu mișcări repezi, unduitoare. Cînd atinse malul, Fiul Bourului se aplecă și-l scoase fără greutate din apă. Se priviră lung, cuprinși amîndoi de bucuria revederii, apoi ulhamrul își strigă izbînda cu glas tunător:

— Aun și Zur și-au bătut joc de oamenii focului!

Leul dispăruse. Pe celălalt mal, cheleenii continuară un timp să privească locul unde fusese fiara, apoi, la un semn al căpeteniei, porniră către apus.

— Ei sînt toți mai iuți decît Zur, spuse wahul cu amărăciune, iar cel care-i conduce acum este viclean și puternic ca un leopard.

— Aun nu se teme de ei... rosti cu dispreț ulhamrul.

Urmăritorii lor începeau să ocolească lacul, cînd, de pe colină, răsună un urlet pornit din mai multe piepturi. Apăruse Ucr, însoțită de șapte femei-lupoaice. Luați prin surprindere, cheleenii se opriră.

Războinicele se apropiară de Aun, iar Ucr spuse:

— Trebuie să-i omorîm pe Oamenii-Cîini, altfel se vor întoarce cu toată hoarda.

Repetă de mai multe ori gesturile și sunetele pentru ca Aun să înțeleagă ce vroia să spună. Acesta se întoarse spre wah și-l întrebă:

— Au vorbit ceva despre hoarda lor?

— Da. Se află la două zile de mers. După ce le cercetă atent pe războinice, Zur mai spuse: dacă îi atacăm acum, vor omorî multe femei...

Sîngele lui Aun clocotea, însă teama de a nu-l pierde iarăși pe wah fu mai puternică. Hotărî că vremea luptei nu sosise încă. Iar femeile-lupoaice, obișnuite să-i asculte vorbele, se supuseră și de astă dată.

FUGA DIN FAȚA CHELEENILOR

Aun, Zur și războinicele fugeau. De-o săptămînă hoarda vrăjmașă era pe urmele lor. Prima care o zărise fusese o femeie, apoi, urcat pe un stei înalt, Aun numărase mai mult de treizeci de cheleeni. Goana celor hăituiți era îngreunată de wah, însă Ucr cunoștea multe ocolișuri prin pădure sau prin mlaștini, iar Zur născocea mereu alte și alte feluri de a-i încurca pe urmăritori. Ori de cîte ori dădeau de-o apă puțin adîncă, mergeau o vreme prin albia ei; de mai multe ori, Ucr și Aun dăduseră foc ierburilor peste care trecuseră. Aceste șiretlicuri îi făcea pe cheleeni să le piardă pentru un timp urma, însă, numeroși și încăpățînați, se împrăștiau pe întinderi mari și sfîrșeau întotdeauna prin a o regăsi. În cea de-a opta dimineață, ceata lor traversă torentul pe al cărui mal ulhamrul îi părăsise pe lemurieni. Aun ar fi vrut să se îndrepte în susul apei, însă Ucr îi arătă un drum mai sigur, așa că porniră cu toții spre miazăzi.

Venise vremea lunii noi, iar ei nu-i revăzuseră pe vrăjmași. Nemulțumit, Aun hotărî să poposească într-o rariște înconjurată de bambuși uriași. Deși era încă lumină, Zur, ajutat de cîteva femei, începuse să hrănească focul și să clădească un adăpost din mărăcini, liane și tulpini. Ziua roșie urmă celei

de chihlimbar, norii se mișcau domol, împinși de o suflare abia simțită, iar ierburile umpleau văzduhul cu foșnetul și mirosul lor... Pieptul lui Aun se umplu de tihna acelor clipe de răgaz și gîndul i se întoarse iarăși către Djeha cea mlădioasă. Aceeași slăbiciune care îl făcea să fie îndurător cu învinșii se prefăcea într-o căldură blîndă atunci cînd o privea. La vederea părului ei bogat, cenușiu-albăstrui, a ochilor plini de luciri, puterea lui începea să șovăie, iar teama aceasta îl îmbăta mai tare ca o izbîndă în luptă. În mintea lui se nășteau gînduri bucuroase și gînduri umbrite de nesiguranță. Dacă Ucr va spune nu? El nu cunoștea prea multe despre obiceiurile femeilor-lupoaice, dar le știa aspre și iuți din fire. Era adevărat, îl primiseră în ceata lor, îi prețuiau armele și îndemînarea. Totuși, el rămînea un străin... Neliniștea și speranța îi iuțeau răsuflarea. Se ridică brusc în picioare: trebuia să afle.

Se apropie de femeia-căpetenie, care se încălzea la foc, și o întrebă:

— Vrea Ucr să mi-o dea pe Djeha?

Înțelegînd, Ucr rămase nehotărîtă. Obiceiurile hoardei ei erau la fel de vechi ca neamul, iar de-a lungul atîtor generații deveniseră legi: femeile-lupoaice nu trebuiau să se unească nici cu oamenii-dholei, nici cu lemurienii. Însă nenorocirea care le lovise o făcea să șovăie: nu știa dacă mai trăiau bărbați asemeni lor, iar Aun le ocrotea cu puterea lui...

— Înainte de a hotărî, trebuie să scăpăm de vrăjmași. Numai atunci Ucr va cresta sînii Djehăi,

pentru ca ea să devină femeia lui Aun.

Ulhamrul pricepu doar o parte din răspuns, însă fu de ajuns pentru ca în inima lui să se nască o bucurie fără seamăn. Atît de mare fu această bucurie, încît nici nu băgă de seamă tristețea care o cuprinse pe Ucr. Ea nu putea înțelege de ce străinul o alesese pe fata aceea slabă, prea tînără. Oare nu erau mai puternice brațele femeii-căpetenie? Nu fusese întotdeauna cea dintîi la luptă ori la hăituială?...

A doua zi fuga continuă. Curînd, în fața lor apăru un șir de stînci semănînd cu cele în care își avea culcușul Leul Uriaș. Nimic, nici un semn că oamenii focului ar fi fost aproape; însăși Ucr părea încredințată că aceștia renunțaseră la urmărire. Totuși, ca să fie mai sigură, urcă împreună cu Aun și Zur pe o stîncă înaltă care veghea împrejurimile. Ajunși pe creastă, văzură la distanță fluviul, care în locul acela se arcuia între două stepe, iar dincolo de el, la liziera unei jungle, forme verticale ce înaintau repede.

— Sînt oamenii-dholei, spuse Ucr.

Aun se încredință că numărul lor nu crescuse:

— Nu urmează drumul nostru, căci n-au găsit urma.

— O vor găsi curînd, rosti Ucr.

Gînditor, Zur adăugă:

— Trebuie să trecem fluviul.

Traversarea apelor înspumate era o încercare la care nici cei mai buni înotători nu s-ar fi

încumetat, iar în mlaștinile ce se întindeau de-a lungul malurilor se aflau o mulțime de crocodili care-și pîndeau prada ascunși în nămol. Wahul știa însă cum să treacă peste unde folosind ramuri groase ori trunchiuri de copaci despicate, legate între ele cu liane. Zur le duse pe femeile-lupoaice pînă la malul fluviului, într-un loc unde creșteau numai plopi negri. Găsiră mai multe trunchiuri îngrămădite de ape și, astfel, pluta fu gata înainte de amiază. Vrăjmașii înaintaseră însă destul; îi zăriră pe primii la cotitura fluviului, mergînd cu pași mari.

Cînd văzură pluta desprinzîndu-se de mal, cheleenii urlară furioși, iar Aun le răspunse prin strigătul său de luptă. Femeile făcură ca lupoaicele, batjocorindu-i pe cei rămași în urmă.

Apele îi purtară pe fugari spre mijlocul fluviului, apoi un curent nevăzut îi împinse iar către malul unde se aflau războinicii focului. Curînd, cele două cete se aflară față-n față, la mai puțin de o azvîrlitură de suliță. Cheleenii se adunaseră pe o stîncă lată: erau douăzeci și nouă, toți scunzi și vînjoși, cu fălci de dhol și brațe pe care mușchii se înnodau amenințător. Mînia și dorul de răzbunare le aprindeau flăcări în ochi. Mulți păreau gata să se arunce în apă și să pornească înot spre plută, însă crocodilii iviți dintre lotuși le schimbară gîndul.

Folosindu-se de niște crengi lungi, Aun, Zur și femeile reușiră să schimbe direcția plutei, care, strecurîndu-se printre două ostroave, se răsuci,

reveni pentru o clipă spre malul unde se agitau oamenii-dholei și, în sfîrșit, porni spre mijlocul albiei, oprindu-se în cele din urmă pe celălalt mal. Ajunse pe uscat, femeile rîseră, îi amenințară pe urmăritori și le strigară iarăși vorbe de ocară.

Întreaga ceată se afundă în junglă și înaintă cu repeziciune pînă ce fu oprită de un rîu puțin adînc, prin a cărui albie se putea merge cu ușurință. Înainte de a intra în apă, Zur tăie fîșii late dintr-o piele de cerb și le învăță pe femei să-și înfășoare picioarele cu ele la ieșirea din rîu. Aleseră un mal stîncos. Cînd păși pe uscat, războinicele și Aun îl văzură pe wah luînd apă în pumni și stropind locul pe unde trecuseră.

— Zur este cel mai șiret dintre oameni! exclamă ulhamrul. Vrăjmașii vor crede că pe aici a fost o turmă de antilope.

Cu toate astea, știind de cîte ori cheleenii le regăsiseră urmele, merseră fără să se odihnească pînă la căderea nopții.

PARTEA A CINCEA

Curînd, pămîntul pe care călcau deveni mlăștinos și fură nevoiți să umble prin noroiul ce le trecea de glezne. Timp de două zile, fugarii nu înaintară prea mult. Apoi fluviul se îngustă, strîns între malurile ce deveneau tot mai abrupte, pînă cînd o stîncă imensă închise drumul. Spre apus, steiul se afunda în fluviu, iar spre răsărit într-o mlaștină. Nu exista decît o singură ieșire: un defileu strîmt, la care se putea ajunge numai pe o potecă presărată cu bolovani ascuțiți. Aun, care era primul din șir, se opri la intrarea trecătorii ca să cerceteze împrejurimile. Ucr o luă înainte, însă se întoarse repede, vestindu-l pe ulhamr că mlaștina se întindea și de cealaltă parte a stîncilor.

— Va trebui să trecem iarăși fluviul, spuse Zur, care o urmase pe femeia-căpetenie. Copaci sînt... Vom face o nouă plută...

Ulhamrul scoase un strigăt și întinse mîna. Privind într-acolo, Zur și Ucr zăriră niște siluete mișcătoare.

— Oamenii-dholei! rosti Ucr cînd îi văzu mai de-aproape.

Numărul lor continua să crească și pieptul lui Aun se umflă de mînie. Trase pe nări izul stătut al apelor mlăștinoase, apoi privi în adîncul prăpastiei.

— Cheleenii vor fi aici înainte ca noi să

terminăm pluta.

În jurul lui erau o mulțime de bolovani. Rostogoli cîțiva dintre cei mai mari pînă la intrarea trecătorii, iar Ucr și femeile, ajutate de wah, astupară golurile dintre aceștia cu pietre și sfărîmături. Jos, între cele două mlaștini, vrăjmașii începuseră să suie povîrnișul... Și, o dată cu ei, urca moartea.

— Aun și trei războinice vor apăra defileul, spuse ulhamrul. Zur și celelalte femei vor meșteri pluta.

Wahul șovăia. Ochii lui nu-l părăseau pe ulhamr, și înțelegîndu-i neliniștea, acesta vorbi iarăși:

— Avem patru sulițe și două harpoane; mai am și ghioaga, iar femeile au țepușele lor ascuțite. Dacă nu vom fi destul de puternici, vom cere ajutor. Duceți-vă acum, nu mai e vreme!

Zur se plecă în fața hotărîrii nomadului.

Ca să lupte alături de el, Aun le alese pe Ucr și pe o altă războinică cu brațe puternice, dar cînd se întoarse ca să mai caute una, văzu că Djeha venea către el scuturîndu-și părul bogat. Prima lui pornire fu s-o îndepărteze, însă privirea pătimașă a femeii îl opri. Și, uitîndu-se în ochii ei, flacăra din piept i se aprinse din nou, mistuitoare. Uită de vrăjmași, de pericolul care creștea cu fiece clipă. Oare așa simțise și Naoh pentru Gammla?

Oamenii-dholei se apropiau. După ce își croiseră drum printre mlaștini, ajunseseră la malul stîncos și se răspîndiseră pe toată întinderea lui. Unul dintre războinici, păros ca un urs, avea brațe lungi și mînuia o țepușă mai grea decît ghioaga

ulhamrului. Pe măsură ce înaintau, cheleenii se împrăștiau și mai mult, încercînd să găsească locuri de trecere... Aun, Ucr, Djeha și cea de-a treia femeie terminaseră baricada de piatră și adunau bolovani pentru a-i zdrobi pe vrăjmași.

Cînd ajunseră lîngă intrarea în defileu, cheleenii se opriră. Îi măsurară cu ochii lor rotunzi pe Aun și pe războinice, apoi rînjiră, iar buzele lor albastre dezgoliră dinții lucitori. Pe urmă urlară prelung, ca dholeii al căror nume îl purtau.

Aun îi amenință cu ghioaga și harponul și le strigă:

— Ulhamrii o să le ia oamenilor focului toate ținuturile de vînătoare!

Unindu-și vocea aspră cu cea a Fiului Bourului, Ucr rosti la rîndul ei:

— Oamenii-dholei ne-au ucis surorile și copiii... Îi vom nimici acum pînă la ultimul!

Pe urmă se așternu o liniște adîncă. Adierile aduceau dinspre mlaștini mirosul greu al apelor stătute și ierburilor putrezite. Deasupra piscurilor zburau acvile și vulturi, iar pe insulele de pe fluviu se zăreau gaviali uriași. În clipa aceea de singurătate și liniște, nu se auzea decît șuierul vîntului izbindu-se de stînci.

Cheleenii se împărțiră în două cete. Căpetenia și o parte din războinici se cățărară pe stînci, ca să ajungă în spatele barierei de bolovani; ceilalți rămaseră ascunși, așteptînd momentul prielnic ca să se năpustească...

Ochii scăpărători ai ulhamrului numărară dușmanii, apoi propulsorul în care era potrivită o suliță se ridică încet. Ucr și celelalte femei așteptau semnul lui pentru a începe să arunce bolovani asupra războinicilor care s-ar fi ivit pe neașteptate. Vrăjmașii rămîneau însă nevăzuți. Rareori unul din ei își schimba locul trecînd de la un adăpost la altul, însă mișcările le erau atît de iuți încît era cu neputință să fie atinși. Cînd însă unul dintre cheleeni ieși la vedere pentru o clipă, propulsorul se roti și omul căzu cu o suliță înfiptă între coaste. Din spatele bolovanilor răsunară urlete de furie, iar Aun pregăti al doilea propulsor.

Nu trecu mult și atacul fu reluat de cheleenii ce se cățăraseră pe stînci; aceștia ajunseseră la înălțimea defileului și mai aveau de trecut doar o cornișă îngustă, de pe care ar fi putut sări jos unul cîte unul...

Pe neașteptate, prima ceată se năpusti iar. Glasurile oamenilor focului se ridicară într-un vuiet ce umplu văzduhul, sulița șuieră, bolovanii se rostogoliră, strigătele de durere și mînie se amestecară lovindu-se de pereții stîncilor, dar de data asta războinicii nu putură fi opriți. Cu toată ploaia de pietre și a harponului care mai găurise încă un piept, ei reușiră să ajungă la numai cîțiva pași de trecătoare. Trei dintre cheleeni se prăbușiseră în prăpastie, iar doi zăceau răniți. Dar ceilalți nu șovăiră. Aun le vedea chipurile strîmbate de ură, ochii ce aruncau flăcări, gurile căscate să sloboadă urlete de cîini turbați. Nomadul simțea dogoarea

răsuflărilor țîșnite din piepturile ce veneau asupră-i ca unul singur. Atunci, cu o opintire cumplită, desprinse și făcu să se rostogolească un bolovan uriaș, iar femeile, din ce în ce mai înverșunate, întețiră ploaia de pietre care cădea peste cheleeni. Un geamăt prelung se răspîndi peste stînci și vrăjmașii bătură în retragere. Aun se pregătea să clintească al doilea bolovan, cînd o piatră aruncată de sus îl lovi în cap.

Își ridică privirea: deasupra lui, o față roșcovană rînjea cu mulțumire. Apoi, unul după altul, patru cheleeni își dădură drumul de pe stînci, sărind în trecătoare. Aun se trase înapoi și apucă ghioaga cu amîndouă mîinile, iar Ucr și Djeha ridicară țepușele. Și de o parte și de cealaltă, nu puteau sta alături decît trei luptători.

A fost, atunci, o clipă nesfîrșită de așteptare. Oamenii-dholei nu îndrăzneau să atace, reținuți de teama ciudată pe care le-o trezea străinul din fața lor; la rîndul său, Aun se întreba dacă nu trebuia să-l cheme și pe wah. Înaintea lui, căpetenia vrăjmașă se ridicase amenințătoare. Cheleeanul fu cel care se năpusti primul, iar țepușa lui sfîșie pielea de pe coastele nomadului. Cu o lovitură puternică, Aun o făcu să lunece într-o parte și zdrobi umărul unui războinic care se repezise să lovească. Rănitul se rostogoli la pămînt gemînd, iar Ucr scoase strigătul de luptă, pe care Djeha și cealaltă femeie îl repetară. Înfuriați, cheleenii se repeziră cu urlete de lup. Din trei lovituri, Fiul Bourului abătu

tot atîtea țepușe, iar la două le rupse vîrfurile; Ucr îl atinse pe unul din oamenii-dholei la piept, însă cea de-a treia femeie se prăbuși cu pîntecele deschis.

Războinicii focului dădură înapoi în fața ghioagei ulhamrului și se adunară la intrarea trecătorii; căpetenia era mereu înaintea oamenilor săi, iar cei ale căror țepușe fuseseră rupte lăsară locul altora.

Rîzînd cu sălbăticie sau scrîșnind din dinți, conducătorul cheleenilor nu-l scăpa din ochi pe Aun. Brusc, se aruncă asupra lui. Ulhamrul sări într-o parte, însă țepușa îl înțepă în coapsă. Se împletici, iar celălalt scoase un strigăt de victorie. Prea devreme: ghioaga șuieră prin aer și țeasta cheleeanului trosni. Căpetenia urlă îngrozitor, se clătină și, amețit, se tîrî la adăpostul stîncilor.

Înspăimîntați, oamenii lui se retraseră în grabă, încurcîndu-se unul pe altul, însă, cînd numărul lor crescu, se năpustiră iarăși. Ghioaga uriașă rupea țepușe, zdrobea piepturi și țeste, iar Ucr și Djeha loveau fără încetare. Însă trebuiră să dea înapoi, pas cu pas; nu mai rămăsese mult pînă la locul în care trecătoarea începea să se lărgească și unde atacul cheleenilor ar fi fost greu de oprit.

Cu o ultimă sforțare, Fiul Bourului izbuti să rupă vîrfurile tuturor țepușelor ce-i stăteau în față... De la celălalt capăt al defileului se auziră glasurile femeilor-lupoaice, care veneau în goană. Propulsorul lui Zur se roti de două ori, iar sulițele aruncate de el se înfipseră în trupurile vrăjmașilor.

Cuprinși de panică, oamenii-dholei fugiră,

luîndu-și cu ei răniții și chiar pe cei morți. În graba lor se rostogoleau pe povîrnișuri, cădeau lovindu-se de bolovani sau își căutau scăparea ascunzîndu-se în scobiturile dintre stînci... Acolo unde se dăduse lupta, nu mai erau decît un mort și un rănit ce horcăia și pe care femeile îl hăcuiră fără milă... Cheleenii se făcuseră din nou nevăzuți și numai cele două trupuri nemișcate aminteau de ei.

Atunci războinicele fură cuprinse de o bucurie fără margini. Urcate pe stînci, ele își urlară îndelung izbînda. Deși rănit, Aun își simțea pieptul plin de mîndrie. Nu era el cel care învinsese căpetenia cheleenilor? Nu le rupsese vîrfurile țepușelor și băgase spaima în oamenii-dholei? Și tot el o scăpase pe Djeha de vîrful ascuțit ce fusese gata s-o străpungă... Privirea sa îi căută ochii. Erau mari și plini de umbre. La vederea lor, a pletelor răsfirate de adieri, în sentimentul de putere pe care i-l dădea victoria se amestecă încă unul, necunoscut încă...

Apropiindu-se de el, wahul spuse:

— Zur și femeile au găsit lemn din belșug... Pluta este aproape gata.

— E bine. Fiul Bourului va rămîne aici cu șase războinice ca să apere defileul. Zur și celelalte femei vor termina pluta.

Un geamăt abia auzit rupse tăcerea: femeia rănită își simțea apropiindu-se sfîrșitul. Ridicîndu-și ochii, văzu ca prin ceață vulturii și corbii cu capul alb care se roteau deasupra cărnurilor moarte... Atunci inima i se umplu de durere; revăzu pădurile

și răsăritul soarelui, zilele cînd viața fusese îmbelșugată, serile cu căldura blîndă a focului, fiindcă în ea trăiau amintirea Timpului și a Lucrurilor, pe care n-o au nici bivolii, nici tigrii, nici dholeii — amintire născută din Cuvînt și care reînvie zilele trecute... O clipă, una singură, o încercă părerea de rău, pentru tot ce fusese odinioară. Pe urmă moartea fu acolo, adusă parcă de vînt; femeia-lupoaică nu mai era decît o făptură care se stingea în imensitatea nepăsătoare, fără să știe că femeile din jurul ei murmurau o melopee înceată, început al ritmurilor vieții și cîntecelor Omului.

...Cheleenii păreau să fi plecat, însă Aun știa că aveau în gînd să treacă peste culmi și să le taie drumul de cealaltă parte a trecătorii. Dacă reușeau, atunci izbînda lor ar fi fost sigură, căci cu toate pierderile suferite, aveau încă puterea numărului, a forței și a îndemînării. Singurul care îi întrecea era ulhamrul și singura deopotrivă cu un războinic de-al lor, Ucr. Însă Aun și Ucr erau slăbiți de rănile primite. Și, ascultînd tăcerea din jur, neliniștea nomadului sporea.

Primii cheleeni nu întîrziară să apară. Cățărîndu-se, urcîndu-se unii pe umerii altora, scobind trepte în piatră, ei ajunseră aproape de cornișă. Ca s-o atingă, mai trebuiau să taie cîteva trepte pe panta abruptă. Încercînd să-i oprească, Aun folosi ultimul său harpon, dar sulița se lovi de o ieșitură a stîncii; atunci el începu să arunce cu pietre, însă nici una nu-și nimeri ținta.

Cea de a treia, apoi următoarea treaptă fură scobite. Încă una și oamenii-dholei aveau să suie cornișa, apoi să se avînte către creastă.

Aun se întoarse spre femei și le spuse:

— Duceți-vă la Zur. Pluta trebuie terminată. Aun va apăra singur defileul!

Ucr se uită la stînci, apoi își chemă războinicele; privirea rugătoare a Djehăi îl căută încă o dată pe ulhamr, apoi femeia plecă în urma celorlalte. Aplecat peste marginea stîncii, Aun aruncă pietre spre cei care urcau, însă ele nu-i putură opri pe cheleeni. Ultima treaptă fusese terminată. Primul războinic se cățăra pe cornișă, iar după el veneau altul și altul. Din cîteva sărituri, Aun ajunse la celălalt capăt al defileului, apoi coborî către fluviu. Cheleenii apăruseră deja pe creastă.

— Pluta nu este gata, spuse wahul, însă ea ne va putea duce pe celălalt mal.

La un semn al lui Aun, femeile apucară împletitura de crengi și liane și o împinseră spre fluviu. Un urlet pornit din zeci de piepturi anunță sosirea cheleenilor... Femeile urcară toate pe plută, iar cînd Aun și Zur le urmară, vrăjmașii erau la numai o aruncătură de piatră...

— Înaintea celei de-a opta dimineți, toți oamenii-dholei vor fi nimiciți! strigă Fiul Bourului spre malul ce se îndepărta cu tot mai multă iuțeală.

ÎNTOARCEREA LA PEȘTERĂ

Pluta era dusă de ape la întîmplare. Uneori o răsucceau vîrtejurile repezi, alteori curentul o purta cu o viteză neliniștitoare. De mai multe ori, femeile-lupoaice fură silite să se arunce în unde și să rămînă un timp agățate cu mîinile de plută pentru a o ușura de greutatea ce amenința s-o scufunde. Însă cînd crocodilii se făcură mai numeroși, nici asta nu mai fu cu putință.

Încetul cu încetul, reușiră să se apropie de mal... Chelcenii rămăseseră mult în urmă. Ca să-i ajungă pe fugari ar fi trebuit să treacă fluviul, ori pentru asta aveau nevoie la rîndul lor de o plută.

— Vom merge neîntrerupt pînă se înserează, îi spuse Aun lui Zur. În patru zile putem ajunge la peșteră. Se priviră. În mintea lor încolțise același gînd.

— Aun și Ucr sînt răniți, rosti cu amărăciune wahul.

Femeia-căpetenie ridică din umeri cu dispreț — rana ei era puțin adîncă. Culese cîteva ierburi, le strivi și le puse pe tăietură, în vreme ce Zur îngrijea rănile nomadului. Pe urmă, ceata se puse în mișcare. Drumul prin ținuturile mlăștinoase nu era lesne de străbătut, însă încă înainte de lăsarea serii, Aun și Zur începură să recunoască locurile.

A doua zi și cea care îi urmă se scurseră fără vreun semn de primejdie. Se aflau acum la numai două răsărituri de mers de înălțimile pe care le căutau și, pentru a ascunde urmele, Zur nu istovea să născocească noi șiretlicuri. În cea de-a cincea amiază, le apăru în față lanțul de stînci. De pe vîrful unei coline aflate la cotitura fluviului, se puteau vedea culmile semețe, întinzîndu-se de la o zare la alta. Aun, pe care frigurile îl făceau să tremure, privi locurile știute cu ochi în care nerăbdarea ardea mai tare decît febra, apoi, lăsîndu-și mîna pe umărul wahului, murmură:

— Curînd îl vom revedea pe Leul Stîncilor!

În mintea lui se învălmășeau imaginile zilelor petrecute în siguranță și tihnă: fiara uriașă, diminețile limpezi și serile liniștite cînd focul aprins pe pietre își arunca lumina roșiatică peste cîmpie... Întorcîndu-și spre Djeha chipul tras, cu buzele albite, continuă:

— Cînd vom fi în peșteră, nu ne vom mai teme de haita oamenilor-dholei.

În aceeași clipă, Ucr scoase un strigăt de spaimă, apoi, ridicînd mîna, arătă spre malul fluviului. Toți văzură atunci hoarda cheleenilor, care se apropia într-o tăcere înfricoșătoare. Își reluară fuga cît de iute le îngăduiau rănile ulhamrului și ale femeii-căpetenie. Dacă nu reușeau să ajungă la grotă înaintea vrăjmașilor, ar fi fost pierduți. Însă pînă la adăpost trebuiau să mai străbată o fîșie lată de pămînt uscat. La jumătatea distanței, cheleenii se

apropiaseră primejdios de mult și continuau să alerge ca șacalii. Văzuseră că străinul de care se temeau mai mult decît de ceilalți luați la un loc alerga șchiopătînd în urma cetei. Asta făcuse să le crească ardoarea și acum se repezeau înverșunați, urlîndu-și chemarea la luptă.

Fugarii se opriră pentru cîteva clipe. Fără să scoată o vorbă, Aun îl privi pe Zur cu ochii împăienjeniți de febră, apoi îl prinse strîns de braț... Amîndoi știau că nu le rămăsese mult. timp. Vrăjmașii se apropiau. Aun o privi pe Djeha, își plecă ochii spre coapsa lui care sîngera, apoi măsură distanța ce-i mai despărțea de oamenii-dholei... Răsuflînd adînc, slăbi strînsoarea mîinii și îl împinse pe wah cu blîndețe înainte. Zur se îndepărtă în goană spre vizuina Leului Uriaș, iar ulhamrul le conduse pe femei și copiii lor către adăpost.

LEUL URIAȘ

Cînd Aun și războinicele ajunseră în fața peșterii, cheleenii le călcau pe urme. Ulhamrul se cățără cel dintîi pe platformă, urmat imediat de Ucr. Împreună, aduseră sus copiii, iar după ei urcară femeile. Cînd oamenii-dholei începură să arunce cu pietre, ultimele războinice se găseau abia la jumătatea stîncii, dar cheleenii erau înfierbîntați de goană și nici una nu-și nimeri ținta. Aun își pregăti sulița, iar lupoaicele adunară în grabă bolovani ascuțiți și începură să-i arunce asupra urmăritorilor. Prea puțin numeroși ca să încerce un atac, aceștia se retraseră, iar cînd întreaga lor ceată fu acolo, toate femeile-lupoaice ajunseseră deja la adăpost.

Peștera era cu neputință de cucerit. Pe brîna stîncii nu se putea sui deodată decît un singur bărbat sau o singură femeie, mai mulți n-aveau loc. Iar ca să ajungă sus, oamenii-dholei ar fi fost nevoiți să se urce unul pe umerii altuia. Nu trebuia decît o împunsătură de țepușă și ar fi fost aruncați în gol...

Cheleenii înțeleseră repede cum stăteau lucrurile, însă nu se dădură învinși, ci începură să caute cu încăpățînare o altă cale de a ajunge la cei pe care-i voiau. De jur împrejurul peșterii stîncile se dovedeau de netrecut, dar nici asta nu-i

descurajă. Hotărîră să aștepte: mai devreme sau mai tîrziu, foamea și setea avcau să-i silească pe cei din peșteră să iasă. Dacă acolo, în defileu, scăpaseră cu fuga și putuseră trece fluviul, aici ziua ieșirii lor din adăpostul de piatră va fi ziua pieirii lor. Ce puteau face unsprezece femei și doi bărbați în fața a douăzeci de războinici?

Cînd toate femeile și copiii fură în peșteră, Aun puse două lupoaice să păzească intrarea și le ceru celorlalte să rămînă pe loc, să nu-l urmeze. Apoi, după ce își aprinse o torță, coborî în gîtlejul de piatră. Era frămîntat de îndoieli și neliniști. Nu credea că ar fi fost cu putință ca Leul Uriaș să-l fi recunoscut după atîta timp pe wah, însă o urmă slabă de speranță tot mai dăinuia în el...

Nu făcuse decît jumătate din drum, cînd un răget îl făcu să alerge: nu mai avea mult pînă la crăpătura prin care privise de atîtea ori fiara. Ajunse și îl văzu pe Zur, iar alături de el doi ochi strălucitori, ce îl priveau; o răsuflare caldă îi atinse pieptul.

— Leul Stîncilor a rămas aliatul Fiului Pămîntului și al Fiului Bourului! spuse cu mîndrie wahul.

Trăiau amîndoi o bucurie pentru care vorbele erau prea sărace.

— Oamenii-dholei n-au luat urma lui Zur?

— Nu. Ei nu l-au văzut cînd s-a despărțit de ceilalți. Zur s-a ascuns în spatele bolovanilor.

După ce adulmecase îndelung mirosul lui Aun, Leul Uriaș se retrăsese în culcușul lui și aproape

adormise. Aun continuă:

— Zur va ieși noaptea și numai cu Leul Stîncilor... El nu va face nimic împotriva oamenilor-dholei, pînă cînd Aun nu-și va recăpăta puterile.

Ulhamrul se gîndea că Zur va trebui să meargă la baltă. Malul nu era departe, iar el și femeile aveau nevoie de apă. Suspină. Revedea lacul, fluviul, izvoarele... Ațîțată de fierbințeala rănilor, setea îl chinuia cumplit. Nu se putu împiedica să spună:

— Aun arde de sete, însă va aștepta pînă vine seara.

— Balta este aproape, rosti Zur, ca și cum ar fi ghicit gîndurile ulhamrului. Ca să se vindece și să poată să lupte, Aun trebuie să bea. Am să mă duc acum.

Porni către intrarea vizuinei. Leul deschise ochii, însă nu făcu nici o mișcare, deoarece nu simțea nimic neobișnuit. Zur se furișă pînă la baltă și izbuti să ajungă acolo nevăzut de cheleeni. Mai întîi își potoli setea, pe urmă cufundă în unde un burduf făcut dintr-o piele de cerb prinsă cu cîțiva spini. Înăuntru încăpea destulă apă ca să astîmpere setea mai multor oameni. Zur îl umplu și se întoarse la vizuină. Aun sorbi cu înghițituri mari apa vie, care-i întorcea puterile și curajul.

— Și Ucr este rănită, spuse el. Celelalte vor bea la noapte.

Luă cu el burduful și se înapoie în peștera înaltă. Ucr, după ce bău, îi dădu și Djehăi.

Aun dormi pînă se lăsă seara, iar în timpul somnului greu, tinerețea și sîngele lui tînăr lucrară. Febra scăzu, rănile începură să i se închidă. Cînd apusul muri peste junglă, ulhamrul se ridică și se duse să-i pîndească pe cheleeni. Aceștia aprinseseră un foc mare în jurul căruia se adunaseră toți, iar chipurile li se întorceau mereu către deschizătura dintre stînci.

Istovite de urmărirea îndelungată, femeile adormiseră, însă somnul lor era tulburat de foamea și setea care le chinuiau. Cînd ulhamrul reveni în peșteră, toate se deșteptară și îl priviră cu ochi arzători. Se gîndeau la apa pe care o adusese ulhamrul în pielea de cerb și de care numai Ucr și Djeha avuseseră parte. Încrederea celor slabi în cel puternic începea să fie înlocuită de teamă și neliniște.

— Unde este Zur? întrebă Ucr.

— Înainte ca noaptea să se sfîrșească, Zur ne va aduce carne și apă, îi răspunse ulhamrul, înțelegînd gîndul femeii.

— De ce nu este cu noi?

— Ucr va ști mai tîrziu! Apoi, văzînd că femeia se uita spre adîncurile peșterii, spuse: Fiul Bourului va coborî singur în gîtlejul de piatră. Dacă vreo lupoaică îl va urma, vom muri de foame și de sete.

Taina aceasta le păru războinicelor cu neputință de pătruns, dar faptul că Aun le dăduse speranțe le ajungea. Femeile-lupoaice cunoscuseră ades vremuri de foamete și de secetă; toate, chiar

și copiii, îndurară lipsuri îndelungate și trăiră așteptări pline de nesiguranță.

Lucirea stelelor începea să pălească; oamenii-dholei dormeau. Cea mai mare parte dintre femei se culcară din nou. Chiar și Aun se odihnea. Către miezul nopții, o chemare venită din străfundurile peșterii îl deșteptă pe ulhamr, care își aprinse o creangă de terebint și coborî. Leul Uriaș și wahul își terminaseră vînătoarea: în vizuină zăcea trupul însîngerat al unui rucervus. Omul fără umeri tăiase deja o coapsă pe care i-o trecu prin crăpătură ulhamrului, după care se duse după apă.

Cînd Aun reapăru cu carnea și burduful, femeile rămaseră fără grai de uimire. Se ridicară și se uitară la ulhamr cu ochii mari, apoi începură să se miște încet, ca prin vis. În peșteră erau destule lemne, lăsate odinioară de Aun și Zur înainte de plecarea lor. După ce aduse încă un burduf de apă, ulhamrul aprinse un foc și fripse vînatul. Cheleenii care vegheau simțiră îndată mirosul cărnii rumenite; își treziră căpetenia care nu-și uitase nici ura, nici înfrîngerea. Acesta privi spre intrarea peșterii, încercînd să priceapă. În cele din urmă, socoti că fugarii găsiseră vreascurile în peșteră, iar carnea nu putea fi decît a unui animal doborît pe drum. Dacă ar fi existat o a doua ieșire, atunci s-ar fi folosit cu siguranță de ea ca să scape. Cu toate acestea, vrînd să fie mai sigur, trimise cîțiva războinici de cealaltă parte a muntelui.

Iscoadele ocoliră stîncile, încercînd să descopere

la lumina lunii grote sau peșteri. Nu văzură însă decît crăpături foarte înguste, la mare înălțime. Creasta pe care Zur se cățărase scăpînd de urmărirea leului îi opri cîtva timp. După ce trecură de baricra de lavă, dădură peste gura unei peșteri întunecoase. În aerul nopții plutea un miros greu. Dîndu-și seama că se aflau în apropierea bîrlogului unei fiare, războinicii se opriră. Purtate de vînt, izurile lor pătrunseră în peșteră și, într-o clipă, lá intrare apăru o umbră uriașă. Înspăimîntați, oamenii-dholei o luară la goană, căci îl recunoscuseră pe cel mai temut dintre mîncătorii de carne.

După această întîmplare, căpetenia rămase încredințată că în afara peșterii pe care o vegheau războinicii săi, nici o alta nu le putea sluji de adăpost femeilor și celor doi străini. Chiar dacă în mintea lui ar mai fi dăinuit vreo urmă de îndoială, ea se împrăștie în zilele următoare, cînd Aun și lupoaicele apărură pe stînci...

Ulhramul își simțea vigoarea întorcîndu-se în trup: rana se închise și febra dispăru, iar forțele îi reveniră. În tot acest timp, el le învățase pe femei să-și taie mai bine pietrele folosite în luptă, iar prin adîncul peșterii Zur le aducea în fiece zi carne și apă. Wahul îl deprinsese pe leu să-l urmeze, iar fiara îl asculta, tot mai încrezătoare în făptura verticală cu care împărțea bîrlogul și hăituielile. Zur îi ghicea pornirile și știa să le întoarcă în folosul său.

În cea de-a opta noapte, cînd coborî să-și ia

prada, Aun spuse:

— Rănile s-au închis. Fiul Bourului poate să lupte împotriva oamenilor-dholei. În noaptea care vine, Zur va duce Leul Stîncilor de cealaltă parte a muntelui...

Wahul se gîndi mult la cele auzite, înainte de a răspunde.

— Iată... Zur a simțit în dimineața aceasta că una din pietrele peretelui crăpat se clatină. Dacă am smulge-o, deschizătura ar fi destul de mare pentru un om, însă prea îngustă pentru ca Leul Uriaș să treacă prin ea. Prinse cu mîna ieșitura pietrei și începu s-o miște, întîi încet, apoi tot mai tare, iar Aun își uni forțele cu cele ale wahului. Brațele sale puternice smuciră și apoi împinseră piatra. Se desprinse o bucată mică, apoi alte două pe care ulhamrul le aruncă în spatele său. Întinzîndu-se pe burtă, el pătrunse în vizuină.

Nedumerit de zgomotele și mișcările acelea necunoscute, leul se opri din sfîșierea prăzii, apoi se apropie amenințător. Fu însă oprit și domolit de mîngîierile lui Zur. Îl mirosi îndelung pe Aun și, în cele din urmă, păru să-l recunoască.

— Acum îi vom putea surprinde pe oamenii-dholei! strigă ulhamrul.

Wahul îl duse la intrarea peșterii și-i arătă vreo zece sulițe pe care le făcuse în zilele de așteptare și singurătate.

— Ne vom lupta cu ei și-i vom doborî de la distanță, spuse.

A doua zi, Aun și Zur continuară să taie și să ascută sulițe, pregătindu-se de luptă. Cînd se apropie asfințitul, ulhamrul le chemă pe Ucr și pe celelalte războinice.

— Aun și Zur se vor lupta în noaptea asta cu oamenii-dholei. Femeile-lupoaice să fie pregătite...

Ucr îl ascultă cu uimire, apoi întrebă:

— Cum vor putea Aun și Zur să se întîlnească unul cu altul?

— Am lărgit trecerea dintre peșteri. Mă voi strecura de partea cealaltă a stîncilor și, împreună cu aliatul nostru, îi vom surprinde pe oamenii-dholei.

— Aun și Zur au deci un aliat?

— Ei au făcut înțelegere cu Leul Stîncilor!

Ucr rămase uluită, dar nu-și pierdu timpul să înțeleagă. Încrederea ei în ulhamr nu lăsa loc pentru șovăială. Războinicul continuă:

— Femeile să nu coboare în cîmpie, înainte ca Aun să le cheme. Leul Stîncilor le-ar sfîșia.

Mai uimită decît toate, Djeha îl privea pe Aun cu ochii ei strălucitori.

— Oare leul nu poate trece dintr-o peșteră în alta? întrebă ea.

— Deschizătura este prea mică pentru el.

...Rugul soarelui începu să pălească și, încetul cu încetul, dispăru în negurile serii. Curînd începu să licărească prima stea, apoi încă una. Aun coborî în peștera de jos.

Focul cheleenilor nu mai răspîndea decît o lumină slabă, gata să piară. În jurul lui, cîțiva

războinici continuau să vegheze, iar restul cetei dormea într-o împrejmuire înjghebată din bolovani și crengi. Doi dintre păzitorii focului moțăiau; cel de-al treilea rămăsese însă treaz și, la răstimpuri, dădea ocol vetrei aruncînd priviri scurte spre peșteră.

Cheleeanul pusese cîteva găteje peste tăciuni și își îndrepta spinarea, cînd zări pe stînci o femeie. Ghemuită, războinica părea să pîndească ceva în noapte. Bărbatul o amenință cu țepușa, apoi făcu cîțiva pași spre ea. Deodată, rînjetul lui se topi și dispăru, prefăcîndu-se într-o strîmbătură de uimire: sub stînci apăruse o altă siluetă, iar mărimea acesteia din urmă nu mai lăsa loc nici unei îndoieli. Încremenit, omul-dholeu o privi cîteva clipe, întrebîndu-se cum de îndrăznise străinul să coboare în cîmpie, apoi se dezmetici și, chemîndu-i pe ceilalți, își trimise sfidarea în noapte.

Aun se desprinse din umbra stîncii și se apropie cu îndrăzneală de foc. Cînd fu la distanța potrivită, aruncă o piatră care îl atinse pe unul din păzitorii focului la tîmplă, fără a-i face prea mult rău. O a doua piatră zgîrie umărul altui războinic. Atunci, din toate părțile, izbucniră urlete de furie, iar din împrejmuirea de bolovani ieșiră mai mulți bărbați care se năpustiră spre nomad. Înălțîndu-și trupul, Aun le răspunse prin strigătul său de luptă.

Se așternu atunci o tăcere adîncă. Cheleenii își pregăteau atacul. Atenți la mișcările ulhamrului, ei nu pierdeau din ochi ce se întîmpla în jur. Pe stînci,

primei femei i se alăturaseră încă două; în cîmpie nu se afla însă decît Aun și n-avea alte arme în afara ghioagei sale și a cîtorva pietre. Căpetenia dholeilor nu izbutea să înțeleagă ce se întîmpla; ulhamrul era singur și totuși nu părea să se teamă. Instinctul îi spunea că întîmplarea aceea ciudată ascundea o capcană, însă dorința de a ucide îi înăbuși orice prevăzătoare. Un strigăt și toți războinicii dădură năvală. Douăzeci de cheleeni întărîtați se năpusteau spre Fiul Bourului, fiecare dorind să fie primul care să-l doboare. Aun mai aruncă o piatră, apoi o luă la goană. Dar nu alerga cu iuțeala-i obișnuită: o parte dintre urmăritori păreau gata să-l ajungă, iar ceilalți nu rămîneau nici ei prea mult în urmă. Uneori, ulhamrul șchiopăta, alteori se poticnea și distanța dintre el și hăituitori se micșora cu fiecare clipă. Cînd ajunse aproape de marginea șirului de stînci, căpetenia cheleenilor era doar la o aruncătură de suliță în spatele lui. Aun o porni spre steiurile care se înșirau de o parte și de alta a unei trecători înguste.

Căpetenia aruncă o privire în jur, apoi porunci cîtorva războinici să ocolească stîncile și să taie drumul fugarului, iar el împreună cu ceilalți se năpustiră înainte. Ulhamrul se oprise și, cu chipul întors către ei, rîdea sfidător:

— Oamenii-dholei vor muri!

Vorbele îi fură acoperite de un răget care răsună ca un bubuit de tunet și războinicii se opriră, îngroziți: în fața lor, dintre stînci se ivise un trup

uriaș. Apoi, fiara se năpusti fără veste. Trei cheleeni se tăvăleau deja pe jos cu pîntecele sfîșiat, iar un altul se prăbușea cu capul aproape desprins de trunchi. Propulsoarele lui Aun și Zur se roteau fără încetare și, de fiecare dată, o suliță se înfigea într-un om-dholeu. Leul deschise cu o lovitură de labă pieptul unui războinic, apoi sări asupra altuia care își căuta scăparea prin fugă...

Cheleenii fură cuprinși de panică. Groaza morții le întunecase mințile — pînă și căpetenia lor fugea fără să se uite în urmă. Ulhamrul își recăpătase puterile și cutezanța. Cu sărituri de leopard, el îi ajungea pe vrăjmași, zdrobindu-le țestele cu ghioaga.

Cînd cheleenii reușiră să se adăpostească în împrejmuirea de pietre, din ceata lor rămăseseră doar opt; ceilalți zăceau în iarbă, morți sau răniți de moarte.

— Zur să-l oprească pe Leul Stîncilor! strigă Aun.

Ascunși în spatele barierei de bolovani, războinicii deveneau primejdioși. Erau înfricoșați, însă din adăpostul lor ar fi putut răni sau chiar răpune fiara, lovind-o cu țepușele.

Leul se lăsă domolit cu ușurință. În jurul lui se afla pradă din belșug. Liniștit, prinse în fălcile-i uriașe unul din trupurile nemișcate și porni către bîrlog.

Fiul Bourului așteptă cîteva clipe, pentru a da răgaz fiarei să se îndepărteze, apoi, întorcîndu-se spre wah, rosti:

— Zur să se ducă după Leul Stîncilor, să

treacă prin spărtură și să le spună femeilor să fi pregătite!

Wahul dispăru în spatele stîncilor, pe urmel fiarei, iar Aun culese sulițele risipite pe jos și l smulse pe cele care rămăseseră înfipte în trupuril răniților. Pe urmă se apropie, atent și fără să s grăbească, de adăpostul cheleenilor. Îi vedea bine ; nu i-ar fi fost greu să-i doboare pe cei mai mulț însă în pieptul lui bătea inima lui Naoh, care arăt milă și îngăduință celor învinși.

— De ce i-au atacat oamenii-dholei pe oamen părоși? De ce au vrut să-i omoare pe Aun și p femeile-lupoaice?

Cheleenii îl ascultară tăcuți. Numai căpeteni se ridică și păru gata de luptă. Însă ulhamrul înălț propulsorul și i-l arătă.

— Aun este mai puternic și mai iute decî căpetenia oamenilor-dholei și poate omorî de l distanță.

De sus, de pe stînci, femeile scoteau strigăt ascuțite, prelungi. Ele văzuseră lupta, atacul și apc domolirea fiarei, iar în inimile lor se întorses speranța.

Prima care coborî fu Djeha, pe urmă Ucr, ia după ele celelalte femei, în afară de una car rămase să păzească copiii și peștera. Se strînseră î jurul lui Aun și priviră spre adăpostul cheleenilo Pe urmă își amintiră de toate suferințele lor, l revăzură pe războinicele care pieriseră ucise d oamenii-dholei, pe cele siluite, sfîșiate de vii, și s

dezlănțuiră într-o grindină de urlete furioase. Cheleenii rămaseră tăcuți. Ascunși în spatele bolovanilor, cu lungile lor țepușe gata să împungă, ei așteptau încrîncenați, hotărîți să lupte. Prezența lui Aun îi neliniștea. Fără străin, ei ar fi fost cei mai puternici, și asta o știau foarte bine și războinicele; cu toată ura care le întărîta, rămîneau la o distanță prudentă de adăpostul cheleenilor. Se apropiau doar din cînd în cînd de foc, pentru a arunca în el crengi, mărăcini și ierburi. Astfel hrănite, flăcările renăscură, trimițîndu-și lucirile roșiatice pînă departe, peste savană. Femeile continuară să adune și să aducă lemne uscate, iar cînd grămada fu destul de mare, Ucr se întoarse către războinici și le strigă:

— Oamenii focului nu mai au foc. Și nici curajul să lupte. Ei au să moară de foame și de sete!...

Pe măsură ce se apropiau zorii, femeile începeau să se neliniștească. Se temeau de șiretenia și de cursele cheleenilor, de aceea nici una nu îndrăzni să se culce... Pînă și Aun și Zur începeau să se convingă de nevoia unei noi înfruntări. Wahul spuse:

— Trebuie să-i silim pe oamenii-dholei să-și părăsească adăpostul. N-au să poată rezista focului... Aun, Zur și femeile trebuie să arunce ramuri aprinse spre ei!

Ulhamrul dădu din cap: ca întotdeauna, Zur avusese gîndul cel bun. Amîndoi începură să taie crengi pe care le aprinseră la capăt și chemară războinicele. Wahul le spuse ce voiau să facă, iar ele

luară lemnele arzînde și se repeziră spre împrejmuire. O ploaie de foc se abătu asupra cheleenilor...

La început aceștia nu se clintiră, pe urmă teama și furia începură să se învălmășească în piepturile lor și, pe măsură ce fumul se făcea tot mai gros și-i sufoca, iar flăcările le mușcau din carne, înțeleseră că nu mai puteau rămîne în adăpost. Urcat pe un bolovan, căpetenia scoase un urlet sălbatic și sări dincolo de îngrăditură, urmat de cei șapte războinici.

La semnul lui Aun, femeile se retraseră. Propulsoarele se rotiră și doi oameni-dholei se prăbușiră. Din ceilalți, cinci atacară ceata femeilor și pe wah, iar ultimul se năpusti asupra lui Aun. Fiul Bourului aruncă o suliță care crestă umărul vrăjmașului, însă nu-l opri. Atunci ulhamrul își îndreptă statura și aștepta. Ar fi putut să fugă, să-și obosească potrivnicul hărțuindu-l și apoi să-l doboare, însă alesese lupta.

Cel care venea spre el era chiar căpetenia cheleenilor. Țepușa lui amenința asemenea unui corn de rinocer. Întîlni ghioaga lui Aun, se plecă, se roti și reveni ca fulgerul, iar pieptul nomadului se umplu de sînge. Apoi ghioaga lovi cu sete și țeasta căpeteniei trosni. Cheleeanul căzu în genunchi și, ca semn de recunoaștere a înfrîngerii, lăsă să-i cadă țepușa, așteptîndu-și sfîrșitul. Aun ridicase ghioaga pentru lovitură, însă nu izbi.

Ceva mai departe, două femei zăceau pe iarbă, iar patru cheleeni se zvîrcoleau, urlînd. Ultimul, cel

mai tînăr, înfricoșat de moarte, fugea orbește chiar spre Aun. Cînd se văzu în fața ghioagei uriașe, se aruncă în genunchi, la picioarele învingătorului. Femeile se repeziră să-l ucidă, însă fură oprite de Fiul Bourului care, întinzînd brațul deasupra războinicului focului, spuse:

— Viața lui este în mînile lui Aun!

Femeile încremeniră, nemulțumite. Chipurile lor se schimonosiră de furie, însă auzind gemetele celor căzuți se năpustiră pentru a le crăpa piepturile și sparge pîntecele, după cum cerea legea războiului.

Aun nu le împiedică. Ascultă nemișcat strigătele de agonie și, în sinea lui, se bucură că Djeha nu le urmase pe cele din neamul său, ci rămăsese lîngă el, răsuflînd greu, scăldată în sudoare, dar cu ochii la fel de strălucitori.

HOARDA

Aun, Zur și femeile-lupoaice rămaseră o lună lîngă vizuina fiarei. Scăpaseră de amenințarea cheleenilor și, alături de Leul Uriaș, nomazii se simțeau acum stăpîni peste întinderea savanei. Viața lor se desfășura nestînjenită și lipsită de griji. Primejdiile prin care trecuseră îi făceau pe Aun și Zur să se bucure și mai mult de răstimpul acela de pace. Wahului îi plăceau nespus clipele de tihnă în care prin mintea lui se perindau amintirile întîmplărilor trăite odinioară. Cunoștea bine căldura pe care i-o aduceau în piept aceste întoarceri în trecut, pînă în vremurile cînd cei de-un neam cu el mai vieţuiau încă sub soare...

Spre deosebire de wah, Aun, chiar cînd se odihnea, era frămîntat de porniri tumultuoase, de gîndul altor făptuiri. Acum însă, întreaga lui ființă era stăpînită de Djeha, de unduirea pletelor albăstrii în vînt, de strălucirea mereu schimbătoare a ochilor ei. Totul în femeia-lupoaică părea să se reînnoiască continuu, asemenea dimineților deasupra fluviului. Privind-o uneori, în pieptul ulhamrului se răzvrătea ceva și devenea asemenea celorlalți oameni care își disprețuiau slăbiciunea: căldura simțirilor lui se prefăcea în asprime și o căuta cu ochii pe Ucr, gata să-i ceară să împlinească obiceiurile hoardei sale, să

o trîntească pe Djeha la pămînt și s-o zgîrie cu pietre ascuțite.

Femeilor nu le trebuia altceva în afara vieții pe care o trăiau și care le dădea o siguranță deplină. Nu se îngrijorau pentru zilele ce urmau să vină; faptul că aveau tihnă și mîncare din belșug le era de-ajuns. După nenumăratele nenorociri îndurate, nu mai aveau altă dorință decît aceea ca toate să rămînă așa cum erau. Se împăcaseră chiar cu clipa cînd Aun își eliberase prinșii. El însuși îi condusese pe căpetenie și pe războinicul cel tînăr pînă la locul unde fluviul se întîlnea cu rîul.

Se apropia anotimpul ploilor. Pînă la începutul lui nu mai era mult, iar dorințele lui Aun se îndreptau tot mai des către hoarda sa, spre Naoh, învingătorul kzamilor și al piticilor roșii, cel care îi doborîse pe Aghoo și pe frații lui. Ulhamrul revedea focurile de seară și chipurile celor de-un neam cu el, a căror asprime îl mîniase cîteodată, dar care acum îi lipseau. Într-o dimineață, îi spuse wahului:

— A venit clipa cînd Aun și Zur trebuie să se întoarcă la hoarda lor; femeile-lupoaice își pot alege drept adăpost una din peșterile muntelui...

Ucr și celelalte războinice simțiră atunci întreaga amenințare a lumii care le înconjura. Se înghesuiră toate în jurul Fiului Bourului, iar cele tinere tremurau. Djeha se ridică în picioare. Răsuflarea i se iuțise, iar ochii i se umpluseră de lacrimi. Aun o privi îndelung, apoi spuse:

— Ucr a promis că Djeha va fi femeia lui Aun.

Întorcîndu-se către Ucr, rosti: o vreau pe Djeha, acum.

Femeia-căpetenie se uită adînc în ochii ulhamrului, apoi o prinse pe fată de ceafă și o trînti la pămînt. Încălecînd-o și stăpînindu-i zbaterile, îi făcu o crestătură oblică, de la umăr, de-a curmezișul sînilor. Pe urmă prinse capul lui Aun, îl apleçă pînă cînd buzele nomadului atinseră sîngele ce izvora din rană și rosti vechile vorbe, prin care o femeie-lupoaică era dată bărbatului...

A doua zi, ceata își începu călătoria de întoarcere. Nomazii părăsiseră cu părere de rău fiara cea uriașă. Iar tristețea wahului era mai mare decît a oricui... În pieptul său nu sălășluia nici o dragoste; el era neamul, iar neamul murea odată cu el. Despărțirea de peșteră și de fiara cu care făcuse legămînt îl sfîșia: era făptuirea lui cea mai de seamă. Pe el, hoarda nu-l atrăgea cu nimic; nu era decît un străin, iar tinerii ulhamri îl disprețuiau...

Mergeau de mult timp. Trecuseră de locul unde leii galbeni fugiseră din fața strămoșilor elefanților, lăsaseră în urmă creasta pe care machairodusul doborîse rinocerul, iar Aun învinsese fiara roșie, și se găseau acum lîngă steiul singuratic ce creștea din pămînturile cheleenilor. Acolo, femeile-lupoaice își aleseră o peșteră largă, unde să rămînă în anotimpul ploilor. Pe urmă îi însoțiră pe Aun și Zur pînă la drumul care trecea prin munte.

Despărțirea fu dureroasă. Femeile știau că de

acum n-aveau să mai simtă alături puterea care le ocrotise atîta vreme, că rămîneau singure într-o lume plină de primejdii. Cînd cei trei începură să urce prin albia torentului secat, ele urlară prelung, ca lupoaicele. Aun le strigă:

— Ne vom revedea din nou pe malul Fluviului cel Mare!

Și inima lui era grea. Pămîntul pe care-l părăsea fusese plin de capcane și de dușmani, însă el ieșise victorios, învinsese pericolele, iar oamenii și animalele se supuseseră voinței sale. Și, mai presus de orice, o găsise pe Djeha.

Zur nu mai era trist. În mintea lui, părerea de rău fusese înlocuită de o dorință mai veche, care se prefăcea încet în nerăbdarea de a se întoarce la munții pe care-i iubea atît.

...Mai multe zile și nopți se născură și muriră. Aun, Zur și Djeha urmau cărările abrupte ale muntelui. Aun ardea de dorința să revadă hoarda. Fiecare clipă care îl apropia de locurile unde se născuse aducea în gîndurile lui alte și alte amintiri.

Veni și timpul cînd ajunseră la defileul înalt ce îi întîmpinase la ieșirea din munte, pe urmă văzură fisura și trecură prin ea fără greutate, căci acum era mai largă. Pătrunseră în peștera prin care curgeau murmurînd apele fluviului și își petrecură noaptea acolo. Dimineața își continuară drumul și, după alte două zile de mers, ajunseră la hoardă.

O găsiră la poalele unei coline, chiar la vremea popasului de seară, cînd femeile adunau vreascuri

pentru focul căruia căpetenia trebuia să-i dea viață. La vederea noilor veniți, păzitorii taberei scoaseră niște strigăte răgușite și primul care apăru fu Naoh.

Cînd Aun se înfățișă înaintea Fiului Leopardului, peste toți se așternu o liniște adîncă. Femeile o priveau pe Djeha cercetător, bărbații cu lăcomie.

— A trecut un anotimp de cînd ați plecat, rosti Naoh încet.

— Am străbătut muntele și am găsit noi ținuturi de vînătoare! răspunse Aun.

Chipul lui Naoh se lumină. În mintea lui se deșteptară amintirile zilelor cînd, împreună cu Nam și Gaw, pornise să cucerească focul; revăzu lupta cu ursul cenușiu și tigroaica, urmărirea mîncătorilor de oameni, înțelegerea cu căpetenia mamuților, bătălia dintre piticii roșii și wahi, pădurea oamenilor cu păr albastru, întîlnirea cu ursul peșterilor și încleștarea cu Aghoo, tocmai cînd se întorcea aducînd hoardei Focul... Da, el adusese focul și totodată taina prin care-l putea scoate din pietre, taină deprinsă de la oamenii fără umeri.

— Spune, rosti căpetenia, Naoh îl ascultă pe Fiul Bourului!

Pe urmă aprinse rugul și îl lăsă pe tînărul războinic să vorbească. Pe măsură ce asculta, simțea cum îl cuprinde din nou înflăcărarea de altădată. Află cu uimire despre fiara roșie, însă nu putu crede că strămoșii elefanților erau mai mari decît mamuții.

— Nici o făptură a pămîntului nu poate sta

alături de mamuții cu care Naoh a trăit în ținutul kzamilor! hotărî el.

Recunoscu fiara ce-și avea sălașul în peșteră și îi spuse lui Nam:

— El omoară tigrul cu ușurința cu care acesta ucide o panteră!

Nam încuviință cu gravitate.

Înțelegerea nomazilor cu fiara uriașă îl umplu de mîndrie. Își întoarse spre Zur chipul luminat de flăcări:

— Wahii au fost cei mai șireți dintre oameni. Ei au găsit focul în pietre. Tot ei se pricepeau să treacă peste ape folosind crengi împletite și cunoșteau tainele rîurilor care curg pe sub pămînt!

Lupta cu cheleenii îl făcu pe Naoh să-și țină răsuflarea. Cu ochi strălucitori, el își așeză mîna pe umărul tînărului bărbat și spuse:

— Aun are curajul și puterea unei căpetenii!

În jurul lor, toți ulhamrii ascultau, însă inimile multora rămîneau pline de neîncredere: Naoh, gîndeau ei, cucerise focul și salvase hoarda care murea de frig între stîncile reci, în vreme ce Aun nu adusese cu el decît o femeie dintr-un alt neam și pe omul acela sfrijit pe care nu-l voia nimeni.

Kuam, Fiul Caprei, strigă:

— N-a spus oare Aun că ținuturile acelea sînt mai calde decît ale noastre? Cum să poată trăi ulhamrii acolo? Cînd am trecut peste pămînturile pîrjolite, războinicii și femeile au murit ca lăcustele toamna!

Din întuneric se ridicară glasuri nemulțumite, iar Aun înțelese că hoarda îl iubea acum și mai puțin decît înaintea plecării sale.

...Timp de o săptămînă, Fiul Bourului rămase cu hoarda. Mergea la vînătoare împreună cu ceilalți sau rămînea cu Djeha, căreia femeile nu-i vorbeau deloc. Puțin cîte puțin, în pieptul lui se născu și crescu o amărăciune adunată clipă de clipă. Știa că încercările prin care trecuse îl făceau pe potriva lui Naoh; chiar dacă el nu adusese hoardei focul, îi adusese în schimb vestea că dincolo de munți erau ținuturi nesfîrșite, pline de pradă. Aun își cunoștea puterea, cu nimic mai prejos decît a lui Naoh. Și, cu toate acestea, ulhamrii aveau mai multă prețuire pentru Kuam, ale cărui arme n-ar fi putut înfrunta ghicaga lui Aun... Mai știa că, dacă Fiul Leopardului va muri, locul îi va fi luat de Fiul Caprei, iar el va trebui să-i dea ascultare. Însă sub poruncile lui Kuam, viața i-ar fi fost grea; încă de pe acum acesta aținea oamenii împotriva lui și a Djehăi, iar ura tuturor nu făcea decît să crească. Și mai era ceva: Fiul Bourului se unise cu o fată născută pe un pămînt unde nimeni din hoarda lui nu călcase vreodată. Prin aceasta, devenise și el un străin. Cele mai nemulțumite de purtarea lui erau femeile. Ele o ocoleau pe Djeha, iar atunci cînd trecea prin preajma lor, își uneau glasurile, care, uneori, deveneau amenințătoare. Chiar și surorile lui Aun o batjocoreau.

Cînd apunea soarele, singur cu tînăra lupoaică

și cu wahul, Aun simțea și mai puternic umilința la care era supus. Atunci, în vinele lui se trezea și începea să fiarbă o nerăbdare care îl ardea.

Nu mai încercă să se apropie de ceilalți. Încăpățînat, stătea numai cu Zur și Djeha, iar la hăituieli mergea doar din porunca lui Naoh. În restul timpului se depărta de hoardă și vîna numai însoțit de wah. Uneori dispărea zile de-a rîndul ca să rămînă lîngă fluviul subpămîntean, și nu o singură dată simțise pornirea să treacă iarăși dincolo de crăpătura în stîncă.

Într-o dimineață, porni în căutarea unui leopard. Intră în pădure și colindă multă vreme fără să dea de urma fiarei. Primul semn al trecerii acesteia îl descoperi pe malul unui pîrîu. Mirosul era proaspăt, deci fiara nu putea fi prea departe. Nomadul se ascunse printre ferigile înalte și rămase nemișcat.

În susul apei se vedea o ridicătură stîncoasă, ce avea în față o scobitură adîncă: o peșteră. În ea dormita leopardul care părea să se simtă acolo în deplină siguranță. Războinicul se apropie de vizuină, cu grijă să nu trezească fiara, însă cînd pătrunse în hățișul de ierburi, leopardul își înălță capul și doi ochi galbeni se aprinseră în umbră.

Aun se făcuse una cu pămîntul, însă fiara continuă să adulmece. Cîteva clipe ochii ei strălucitori mai scrutară împrejurimile, apoi botul se lăsă pe labe, rămînînd nemișcat. Vînătorul așteptă o vreme, după care își reluă înaintarea. Încă zece pași și

sulița azvîrlită de propulsor și-ar fi atins ținta... De la distanța aceea rana nu putea fi mortală, însă Aun nu voia decît să întărîte animalul și să-l facă să primească lupta... Mergea aplecat, călcînd neauzit, cînd, brusc, făcu un salt și se ascunse după un copac.

Leopardul simțise ceva. Se ridică, adulmecă văzduhul, apoi își părăsi vizuina.

Deodată se auzi un tropot și dintre sicomori țîșni o căprioară. Leopardul uită de-ndată izul care-l neliniștise și se avîntă pe urmele ei, dar căprioara își schimbă drumul, luînd-o spre arborele în spatele căruia se ascundea Aun. Războinicul se ridică, ieși din ascunzătoare și roti propulsorul; atins la ceafă, leopardul scoase un răget de furie, apoi dispăru printre ferigi.

Aun păși la loc deschis cu ghioaga într-o mînă și cu sulița în cealaltă, însă leopardul nu părea hotărît să atace. Vedea omul printre tulpini și frunze, iar rana de la ceafă îl făcea să simtă în el un dușman de temut. Încercă să-și schimbe locul, însă orice făcea continua să rămînă la cîteva sărituri de om... Aun zări blana pătată și aruncă sulița. Aceasta își greși ținta, căzînd între ferigi, iar leopardul se pierdu în hățișuri.

De cîtăva vreme, în pădure pătrunseseră și alți războinici. Simțind apropierea cetei, ulhamrul își trimise strigătul de vînătoare și porni pe urmele fiarei. Ici și colo se iviră capete și cîteva sulițe zburară, însă fără izbîndă. Deodată, Kuam apăru dintr-un desiș, învîrti propulsorul și lansă un harpon. Atins

în coaste, leopardul făcu un salt apoi se răsuci în loc, gata de luptă... Kuam dispăruse, capetele se ascunseseră; singurul care se vedea era Aun...

Leopardul nu mai șovăi: din trei sărituri ajunse lîngă om, apoi se năpusti... Avîntul lui fu curmat din zbor. Doborîtă la pămînt, fiara nu mai avu cînd să se ridice: ghioaga îi zdrobi capul. Animalul se rostogoli, scoase un urlet răgușit și rămase întins în ierburi.

Atunci, Kuam și ceilalți apărură din ascunzători și se repeziră spre prada neînsuflețită. Rezemat în ghioagă, Fiul Bourului îi văzu venind și nici o clipă nu se îndoi că toți aveau să prețuiască forța și curajul cu care se luptase. Însă chipurile vînătorilor erau împietrite și rele. Unul dintre cei care îl urmau pe Kuam, așa cum Zur îl urma pe Aun, strigă:

— Kuam a învins leopardul!

Ceilalți vînători îl aprobară prin mormăituri și strigăte.

Kuam se apropie de trupul fiarei și, arătînd harponul înfipt în coaste, se bătu cu pumnul în piept.

— Nu Kuam a învins leopardul! strigă furios Aun.

Ulhamrii rîseră batjocoritor și-i arătară harponul, iar cel care vorbise primul adăugă:

— Ba da! Aun n-a făcut altceva decît să desăvîrșească victoria.

Clocotind de mînie, Fiul Bourului ridică ghioaga:

— Aun a învins fiara roșie și tigrul oamenilor-dholei!...

Știindu-se între ai lui, Kuam nu dădu înapoi:

— Kuam nu se teme nici de leu, nici de tigru!

Atunci durerea nedreptății și amărăciunea îl copleșiră pe Fiul Bourului. Se simțea străin în neamul său. Aplecîndu-se, ridică trupul leopardului și-l aruncă disprețuitor la picioarele vînătorilor.

— Luați-l! Fiul Bourului nu va lovi niciodată un ulhamr. El vă dă leopardul.

Nici unul nu mai cuteză să zîmbească. Ochii lor sălbatici și cruzi nu se puteau dezlipi de pe ghioaga uriașă; în adîncul minții lor, fură nevoiți să-i recunoască puterea și să se plece în fața ei cu teamă.

Aun se întoarse singur în tabără. Cînd ajunse acolo, o găsi pe Djeha ghemuită lîngă un bolovan. La vederea lui, se ridică plîngînd. Unul din obraji îi sîngera.

— Cum s-a rănit Djeha? o întrebă războinicul, înconjurîndu-i umerii cu brațul.

— Femeile au aruncat cu pietre, șopti ea.

— Au aruncat cu pietre asupra Djehăi?

Femeia încuviință din cap. Aun răsuflă adînc, stăpînindu-și cu greu mînia. Văzînd tabăra pustie, întrebă:

— Unde sînt ele acum?

— Nu știu.

Nomadul își plecă fruntea. Mînia i se potolise și locul ei fusese luat de o suferință atît de puternică încît aproape nu o putea îndura; își dădu

seama că nu mai dorea să rămînă împreună cu hoarda.

— Vrea Djeha să se întoarcă și să trăiască lîngă femeile-lupoaice, împreună cu Aun și Zur?

Ea își ridică spre el chipul pe care bucuria și speranța nu îndrăzneau încă să se nască. Supusă și temătoare, îndurase printre ulhamri răutatea femeilor, ura și disprețul bărbaților. Nu îndrăznise însă să se plîngă și nici acum n-ar fi vorbit, dacă Aun n-ar fi întrebat-o.

— Djeha va merge acolo unde va merge Aun, spuse ea.

— Dar n-ar vrea să fie cu hoarda în care s-a născut?

— Ba da.

— Atunci ne vom întoarce pe malul Marelui Fluviu.

Ușurată parcă de o mare povară, Djeha își rezemă capul pe pieptul bărbatului și suspină.

La întoarcerea wahului, care umblase prin ținuturile subpămîntene, Fiul Bourului îl luă deoparte și îl duse la o distanță bună de tabără, căci vînătorii și femeile veniseră deja din pădure.

— Iată, îi spuse, Aun vrea să revadă lupoaicele, Leul Stîncilor și peștera cea mare.

Zur îl privi cu ochi care deslușeau toate, deși păreau să nu vadă nimic și un zîmbet îi lumină chipul. Știa că, de cînd se înapoiase din ținuturile depărtate, viața lui Aun era anevoioasă și că în mijlocul hoardei sale ulhamrul nu se mai simțea ca

înainte. El însuși avea inima grea, căci o parte din el nu se întorsese din acele ținuturi, ci rămăsese acolo.

— Zur ar fi fericit să trăiască în grota cea mare!

Vorbele acelea risipiră ultimele îndoieli ale nomadului. Se duse la Naoh, care se odihnea mai încolo de restul hoardei, și-i spuse hotărît:

— Războinicii nu-l iubesc pe Fiul Bourului. El vrea să plece de cealaltă parte a muntelui. Va trăi împreună cu femeile-lupoaice...

Naoh îl ascultă cu luare-aminte. Îi plăcea tînărul războinic în care se regăsea, dar cunoștea, totodată, dușmănia hoardei și se temea de necazuri.

— Hoarda este nemulțumită deoarece îl vede mereu pe Aun cu străinii, rosti încet. Și nu-l va ierta niciodată dacă va rămîne aici. Ulhamrii și-au respectat însă întotdeauna aliații. Ei au luptat alături de oamenii fără umeri. Cînd Aun nu va mai fi cu ei, se vor gîndi la el ca la un aliat... Vom face așa: la primăvară, Naoh va duce hoarda de cealaltă parte a muntelui. Va vîna în podiș, iar lupoaicele în cîmpie. Dacă în timpul anotimpurilor reci ulhamrii vor coborî în savană, ei nu vor hăitui prada pe malul lui Aun. Puse cu blîndețe mîna pe umărul războinicului și adăugă: dacă nu l-ar fi preferat pe wah bărbaților și pe Djeha femeilor, Fiul Bourului ar fi fost o mare căpetenie printre ulhamri!

Aun recunoscu adevărul acelor vorbe, însă nu-i părea rău de nimic. Îi prețuia pe Zur și pe Djeha

mai mult decît pe oamenii din hoardă; doar Naoh avea să-i lipsească...

Apusul era aproape. O tăcere adîncă îi învălui pe cei doi bărbați, tată și fiu, ale căror inimi erau tot atît de asemănătoare, pe cît de diferite li se arătau drumurile vieții...

EPILOG

O pereche de machairoduși își făcuse bîrlogul printre stîncile aflate lîngă peștera femeilor-lupoaice. Cunoscînd forța și îndrăzneala acestor mîncători de carne, nici una dintre femei nu mai cutezase să părăsească adăpostul. Toată noaptea, fiarele dăduseră tîrcoale la intrarea peșterii. Uneori se apropiaseră într-atît, că femeile trebuiseră să arunce cu pietre și să urle ca să le sperie. Însă pietrele se pierduseră printre crengile și mărăcinii care astupau gura peșterii. În cele din urmă, atrase de o altă pradă, fiarele se depărtaseră, dar reveniseră iarăși în zori, să pîndească făpturile din vizuina de stîncă.

Anotimpul ploios era aproape. În spatele stavilei de bolovani, femeile se gîndeau la nomadul care-i învinsese pe oamenii-dholei. Cu ghioaga lui, Aun ar fi zdrobit fiarele roșii...

Machairoduşii veniră la peșteră cu mult înainte de lăsarea serii, semn că prada dobîndită în răstimpul zilei fusese neîndestulătoare. Din pricina norilor care se adunaseră pe cer, lumina murise mai repede și se făcuse întuneric; dinspre cîmpie bătea un vînt tăios, ce se tînguia trecînd printre pietre; copiii plîngeau, iar lupoaicele, îmbulzite la gura peșterii, priveau fără speranță întinderile...

Vîntul se dezlănțui cu și mai multă sălbăticie împotriva muntelui care îi stătea în cale, iar machairodușii se iviră din nou în fața refugiului și răgiră înfometați. Disperată, Ucr se apropie de intrare ca să pregătească apărarea...

Deodată, o armă lungă șuieră prin văzduh și se înfipse în ceafa uneia dintre fiare. Rănită, aceasta se năpusti cu furie asupra lupoaicelor, care încercară s-o oprească cu țepușele strecurate printre bolovani. O a doua suliță se înfipse în pieptul roșcat, un răget acoperi mugetul furtunii, pe urmă o ghioagă uriașă se abătu năprasnic și lupta fu încheiată.

Îngrămădindu-se, încurcîndu-se una pe alta, femeile năvăliră să dea la o parte bolovanii ce închideau peștera, apoi ieșiră afară. Machairodusul zăcea nemișcat, iar perechea lui gonea înspăimîntată spre fluviu.

Urlînd de bucurie, lupoaicele se înghesuiră în jurul ulhamrului. El le aducea siguranța că puteau învinge fiarele și oamenii... Privindu-le, Fiul Bourului știu că viața lui alături de ulhamri n-avea să mai reînceapă vreodată. Îndreptîndu-și umerii, strigă:

— Iată că Aun și Zur au revenit printre lupoaice și nu le vor mai părăsi de-acum înainte. Ei vor trăi împreună cu ele în peștera lîngă care i-au nimicit pe oamenii-dholei!

Pe măsură ce le vorbea, bucuria femeilor era tot mai mare. În semn de supunere și dragoste, lupoaicele se plecară în fața lui, ghemuindu-se la

pămînt, iar din inima războinicului se șterse amintirea amară a întoarcerii printre cei din neamul său...

— Ucr și lupoaicele vor fi femeile tale, spuse femeia-căpetenie. Vor merge unde mergi tu, vor trăi acolo unde trăiești tu, vor îndeplini voința ta și ți se vor supune în toate.

— În scurtă vreme vor deveni luptătoare de temut, rosti Aun. Vor învăța să facă harpoane, securi, sulițe și propulsoare, și să se folosească de ele. Lupoaicele nu se vor mai teme de oamenii-dholei sau de fiarele roșii...

Femeile adunară crengi și, curînd, flăcările alungară întunericul; noaptea nu le mai amenința cu capcanele ei. Singurul în care mai dăinuia o urmă de tristețe era Zur. Pentru el, liniștea și împăcarea n-aveau să vină decît o dată cu întîlnirea cu Leul Uriaș.

...Nomazii și femeile ajunseră, după un drum lung, la stîncile unde viețuia fiara. Aun, care mergea înaintea tuturor, cuprinse cu o mișcare largă a brațului savana și jungla. Pretutindeni mișunau animale, iar apele hrăneau nenumărați pești, țestoase, crocodili, hipopotami, pitoni, bîtlani purpurii, cocori cu capul galben, berze negre, ibiși și cormorani; în pădure goneau cerbi, antilope și bivoli; păsări de toate neamurile umpleau ramurile, iar copacii se îndoiau, grei de rod. Aun se simțea în clipa aceea mai puternic decît fiarele cele mari, iar Djeha, Ucr și celelalte femei începeau să înțeleagă

și ele nesfîrșirea lumii în care omul era stăpîn.

Wahul coborî spre peștera de jos prudent, fără să se grăbească. Văzu crăpătura, se apropie de ea și privi înăuntru: vizuina era goală... Cuprins de teamă, se strecură înăuntru și cercetă împrejur. Oase proaspete se amestecau cu altele uscate, iar mirosul fiarei umplea aerul peșterii.

Fiul Pămîntului ieși afară și rătăci multă vreme, tot mai neliniștit, fără să se gîndească la mîncătorii de carne care l-ar fi putut pîndi din adîncul hățișului... Cînd intră în junglă însă, un strigăt bucuros îi țîșni de pe buze:

— Leul Stîncilor!

Acolo, printre bambuși, fiara cea mare stătea așezată cu labele trase sub ea și sfîșia o pradă abia doborîtă. La auzul glasului omenesc, înălță capul, apoi se ridică și porni spre nomad.

Cînd leul îi fu alături, wahul își trecu mîinile prin coama-i deasă și pieptul lui slab se umplu de o putere nemăsurată, la fel ca aceea a lui Aun...

SFÎRȘIT

CUPRINS

Partea întîi 5
Machairodusul 14
Focul în noapte 20
Oamenii și fiara roșie 31
Marele șarpe 48

Partea a doua 53
Tigrul și flacăra 74

Partea a treia 91
Pădurea oamenilor lemurieni . . 102
Oamenii focului 126
Vrăjmașul nevăzut 133

Partea a patra 139
Dincolo de lac 158
Fuga din fața cheleenilor 167

Partea a cincea 173
Întoarcerea la peșteră 184
Leul Uriaș 187
Hoarda 202

Epilog 217

TIPARUL EXECUTAT LA
INTERGRAPH
Bulevardul Păcii nr. 69 A sect 6.
Bucureşti – România

ISBN 973-9081-22-3

EDITURA
b
BARICADA

Lei 238+
2 T.L.
Total 240